

תוכן עניינים-

4-5	-----	דברי פתיחה
6-21	-----	גלעד-דביר
22-59	-----	הראל-נווה
60-85	-----	מעוז-נחלה
86-129	-----	שבט חדש
130-132	-----	מדיבורים למעשה

קרדיטים-

כתיבה ועריכה: נתנאל מויאל.

כותבים:

גלעד-דביר: בניהו ינקוביץ.

הראל-נווה: שלמה יעקובסון.

מעוז-נחלה: שילה גבאי.

השבט החדש: נתנאל מויאל.

עיצוב ואיור: הלל שרעבי.

עריכה לשונית: אלישבע טוויק.

אנכי איש יקרים!

"כי אני יהודי"

שמעתי פעם סיפור: באחת מהישיבות הגדולות היה תלמיד מבריק, עילוי ממש, וכל מי שהכיר אותו אמר: "הוא יהיה גדול הדור הבא".

יום שישי אחד, כמה שעות לפני שבת, התגלה בדרך כלשהי שהבחור שלנו לא יהודי. החברים של אותו בחור לא ידעו איך לגשת אליו ולהודיע לו את הבשורה. בסוף אזרו אומץ, וסיפרו לו בעדינות מה המצב, ושהוא יכול ללכת בזריזות למקווה כדי לטבול, ולשבת הוא כבר ייכנס כיהודי. הבחור ביקש זמן לחשוב, ואחרי כמה שעות יצא ואמר... שהוא החליט להיות גוי.

בתור נער חשבתי מה אני הייתי עושה בדילמה כזו. כי בואו נודה על האמת, זה לא קל כל-כך להיות יהודי. יש מחויבות גדולה, לפעמים 'נועם המצוות' מרגיש יותר כמו 'עול'... וברמה הלאומית - יש צרות ואנטישמיות ורדיפות.

בתפילות בחגים אנו אומרים "אתה בחרתנו מכל העמים..." - אבל איפה הבחירה שלנו? האם אנחנו בוחרים להיות נבחרים? האם אנחנו באמת יודעים מה המעלה והערך של היותנו חלק מעם-ישראל?

זה הנושא שבו אנו הולכים לעסוק בשנה הקרובה - לברר ולהאיר לעצמנו, לחניכינו ולכל הסביבה שלנו את הנקודה היהודית שבנו. 'כי אני יהודי!' יהודי שמח, יהודי גאה, יהודי שמאמין שיש לו תפקיד וייעוד להאיר את העולם כולו. לקרוא כאברהם אבינו בשם ה' ולהמליך את הקב"ה על כל העולם, לחבר שמים וארץ. זה לא אוסף סיסמאות - זוהי המהות של כל אחת ואחד מאיתנו! ואת הנקודה הזו חובה שכולנו נברר עד הסוף!

עם-ישראל כולו ומדינת ישראל נמצאים בשנים של בירור הזהות שלנו - מה המשמעות של היותנו יהודים? עברנו בשנה האחרונה שלוש מערכות בחירות (בתקווה שהשנה לא נעבור את מערכת הבחירות הרביעית). שלא כמו בעבר, הבחירות עסקו בעיקר בשאלות הזהות והצביון היהודי של מדינת ישראל.

הרב קוק ייסד לפני כמאה שנה את תנועת דגל ירושלים - תנועה שתכליתה הייתה לחבר את כל החיים כולם ברמה הפרטית והכללית לקודש. תנועת אריאל לקחה על עצמה את המשימה להרים את הדגל הזה בגאון: לחבר את עם-ישראל למהות ולייעוד שלו, ולחזק את הצביון היהודי של מדינת ישראל. המהלך הזה מתחיל בבירור ובבחירה האישית שכל אחד מאיתנו צריך לקבל.

השנה הקרובה, כמו השנה שחלפה, הולכת להיות מאתגרת מאוד בעבורנו. עוד לא ברור איך ייראה חודש הארגון, כמו גם כל הפעילות במהלך השנה, במגבלות הקורונה. המציאות הזו מחייבת את כולנו לנהוג בראש גדול, בחשיבה יצירתית, ובהתאמת הפעילות למצב.

אחד העקרונות שקיבלנו על עצמנו בתחילת משבר הקורונה היא שלא רק שהיא לא תבטל אותנו מפעילות, אלא שאנחנו הולכים לעשות אפילו יותר ממה שבדרך כלל מקובל לעשות. מאמינים בכך, מנהיגי התנועה, שיש בכך את הכוח להתמודד גם עם האתגר הזה - ובענק.

לסיום, תודה ענקית לכל צוות תחום בנים בראשות אלחנן וולף, על כל החשיבה וההשקעה לאורך כל השנה, למחלקת ההדרכה בהובלת יאיר בן-יעקב, ולצוות הכותבים על כל ההשקעה.

יהי ה' עמכם ותהי משכורתכם שלמה.

בזיוטייב לבנין אריאל,
דביר, מזכ"ל התנועה.

השנה נעסוק בנושא "כי אני יהודי", ואני שואל את עצמי – איפה המושג הזה פוגש אותי בחיים? המסקנה שלי היא שהמושג הזה משפיע עליי בשני מישורים – פנים וחוץ.

יש לי הרבה התמודדויות בחיים, אך ההתמודדות הגדולה היא פשוט לתת לקב"ה להוביל אותי בכל צעד בחיים. וכן, לא תמיד יש לי תשובות, אבל אני יודע שלקב"ה יש דרך שהוא מתווה לי בהתמודדות הזאת. כאשר יהודי מגיע לנקודה מאתגרת בחייו – הוא מגיע לנקודת הבחירה: האם יבחר לראות את המציאות בעיניים של הקב"ה או בעיני בשר ודם? התשובה צריכה להיות ברורה – אבל היא קשה.

למה אני יכול לדבר עם חבר שלי על מישהו אחר? למה אני צריך לקום מוקדם כל-כך? למה אני יכול לאכול את זה? לא חסרות דוגמאות. זה השלב הראשון של הקושי, לומר: "אני בוחר בקב"ה בכל מה שאני עושה." ולמה? "כי אני יהודי!"

זה הכלי הראשון שאני רוצה שתצאו איתו השנה.

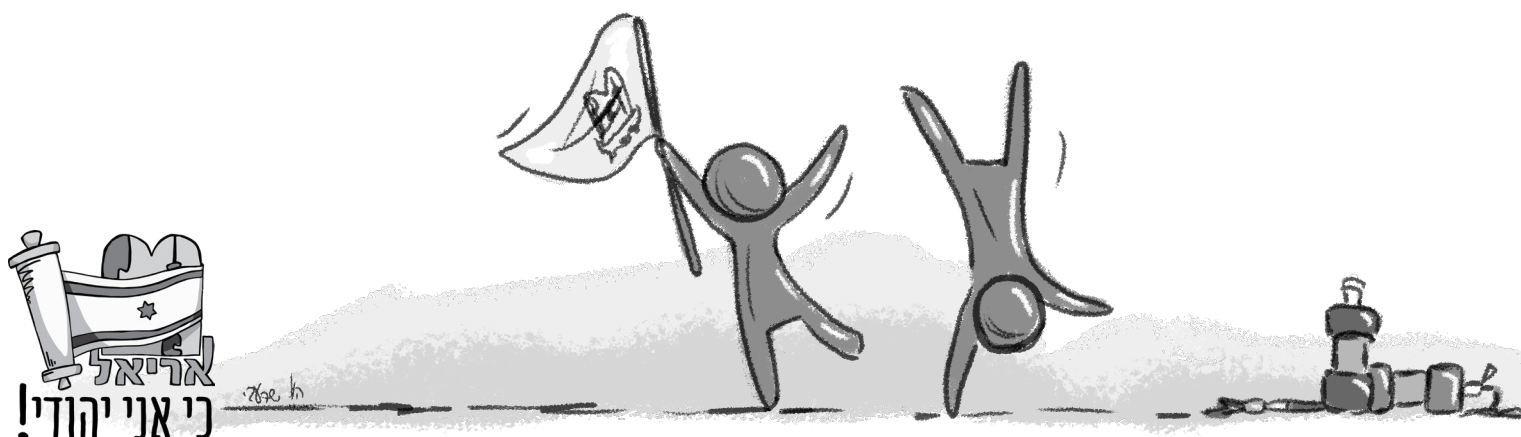
האם אי-פעם שאלת את עצמך – האם אני גר במדינת היהודים או שמא אני גר גם במדינה יהודית? בואו נחدد את ההבדל: לחיות ב'מדינת היהודים' משמעותו שכל אחד שמגדיר את עצמו יהודי גר פה בנחת וזהו מקום מבטחו. לעומת זאת, לחיות ב'מדינה יהודית' משמעותו לחיות במדינה שהולכת לפי דרכה של תורה. זאת נקודת הקונפליקט בין הדתיים והחילונים.

השאלה – מה אני עושה עם הקונפליקט הזה? זו השאלה שאני רוצה שנעסוק בה השנה. איך יכול להיות שיש תחבורה ציבורית בשבת? והאמת, למה שזה יפריע לי? ... מצד אחד שכל אחד יעשה מה שטוב לו, מצד שני – ישנם אנשים שלא מעוניינים לעבוד בשבת, וכך הם נאלצים לעשות זאת! מצד שלישי – זוהי הרי מדינה יהודית, וחוקי התורה אוסרים על נסיעה בשבת. מה נוגע בי מכל השאלות הללו? ויותר חשוב מזה – איך אני יכול לפעול לשינוי המציאות?

יש לנו מצווה, "לתקן עולם במלכות ש-ד-י". איך אני יכול להוביל ולתקן את מה שנעשה פה, כדי שנוכל להגיע למצב שבו הכול מתנהל על-פי רצון הקב"ה בעולם?

שתי קומות חשובות יש לנו: הקומה האישית – המקום הפנימי של כל אחד ואחד מאיתנו, והקומה הכללית – העיסוק הכללי בעם-ישראל בארצו. בשתי הקומות הללו נעסוק במשך השנה הקרובה כולה, ובחוברת זו לחודש הארגון בפרט. משימה גדולה וחשובה עומדת לפתחנו, ואליה אנו צריכים לכסוף.

בזיכרון לבניין אריאל,
אחמן וואף, ראש תחום בניס.

פעולות לשבטים גלעד-דביר \\ נתנאל מויאל

שבוע ראשון-

01. פעולת שבת- גלעד-דביר

מבוא למדריך-

אנו עוסקים השבוע בחיבור הבסיסי לזהותנו כיהודים. נבין עם החניכים מה זו זהות של אדם ושל אומה, ומתוך כך נפנים את הזהות שלנו כיהודים. המטרה: להיות גאים ביהדותנו ובשייכות שלנו לקב"ה ולעם-ישראל.

שלבי הפעולה-

- א. מהי זהות?
- ב. זהות יהודית - מה מיוחד בה?
- ג. כוחה של מסורת.
- ד. סיכום.

מהלך היחידה-

ש"ז - מהי זהות?

* נשחק משחק עם החניכים:

* הכנה מראש: לגזור תמונות ומשפטים מעיתון.

נושיב את החניכים בשורה, ונבקש מהם לספר לנו סיפור ביחד. את הסיפור יש לספר על-פי הנתונים (התמונות והמשפטים) שאנו נזרוק להם מדי פעם. נציין שכל אחד מדבר כעשר שניות ואז עוברים לבא אחריו.

*** לדוגמה:**

זורקים תמונה של אדם זקן.

חניך א: פעם אחת היה איש זקן בן 98, שהיה אוהב לעשות ריצות בפארק.

זורקים תמונה של גלידה.

חניך ב: לפתע ראה הזקן אוטו גלידה עוצר בפארק, והתחיל למכור גלידה לילדים.

וכן על זה הדרך.

אם יש צורך לאתגר את החניכים:

נניח את כל התמונות בבת-אחת, ונחלק את החניכים לשתי קבוצות. הקבוצה המנצחת היא זו שתיצור את הסיפור הכי מעניין.

*** נסביר לחניכים:** זהות היא אוסף של פרטים שהחיבור שלהם יחד יוצר משהו ייחודי. כמו בסיפורים שהרכבתם - זהות היא היכולת לקחת שלל פרטים, ולהסביר כיצד הם מספרים סיפור מיוחד. כשאנחנו עוסקים בזהות היהודית, ה"פרטים" שמהווים חלק מהסיפור של הזהות הזו הם רבים ומגוונים: גדולי האומה, מאורעות היסטוריים וספרות תורנית ענפה ומעמיקה. אבל את הסיפור של הזהות היהודית עדיין לא סיימנו לספר. בעצם, כל אחד מאיתנו הוא עוד תמונה ומשפט בסיפור, עוד קומה חדשה בזהות הלאומית שלנו.

ש"ב - זהות יהודית

*** מדריך יקר,** הנה לך סיפור קצר מהמקורות, שיעזור לך להסביר לחניכים מה מיוחד בזהות היהודית.

בתמציתיות: הזהות היהודית שונה משאר הזהויות. הזהות הזו איננה אוסף של פרטים שמהם יחד נוצרת זהות חדשה, להיפך - הזהות הזו נבראה בידי ה' יתברך, ובמהלך ההיסטוריה אנחנו מגלים עוד ועוד חלקים שלה.

*** המלצה:** לא להקריא את הסיפור כפי שהוא, כדאי לספר אותו בצורה חיה ומותאמת לחניכים.

מובא בגמרא במנחות (כט:):

"אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות.

אמר לפניו: רבש"ע מי מעכב על ידך?

אמר לו: אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו, שעתידי לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות.

אמר לפניו: רבש"ע הראהו לי!

אמר לו: חזור לאחורך! הלך וישב בסוף שמונה (עשרה) שורות ולא היה יודע מה הן אומרים, תשש כחו. כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: רבי מנין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני! נתיישרה דעתו."

*** נסביר:** ה' יתברך נתן את התורה למשה בהר סיני, ומאז בכל דור ודור נפגשים בני ישראל עם התורה שוב ושוב ומהמפגשים הללו יוצאים חידושים מופלאים שלכאורה לא נאמרו או נשמעו מעולם. הסוד שלומד משה רבנו בסיפור הוא שהכול כבר טמון בתורה עוד מהר סיני.

כך גם הזהות היהודית - ה' יתברך טמן תכונות מיוחדות ויוצאות דופן כבר אצל אבותינו הראשונים, אברהם, יצחק ויעקב. הוא גם הגדיר את תפקידו של עם-ישראל בעולם. עם השנים אנחנו מגלים עוד ועוד חלקים מאותה זהות שעיצב הבורא כבר אז.

ש"ב - כוחה של מסורת

* **נשחק בתופסת "שרשרת"** - בוחרים חניך אחד שיהיה התופס. כל מי שנתפס מצטרף לתופס ונותן לו יד, עד שנוצרת שרשרת ארוכה של תופסים. כדאי להגדיר מתחם שממנו אין אפשרות לצאת, כדי לאתגר את הבורחים.

* **נאמר לחניכים:** אנחנו חלק ממערך גדול, אנחנו לא סתם עם של מלא אנשים שהתקבצו יחד והחליטו לחיות יחד. אנחנו בני איש אחד, עם אחד, עם ייעוד משותף - יש לנו מטרה משותפת, אנחנו חלק משרשרת גדולה.

* נספר לחניכים:

מסופר על נפוליאון (שליט צרפת, מייסד הקיסרות הראשונה, ומגדולי המצביאים בהיסטוריה) שפעם אחת הסתובב עם חייליו בעיר. לפתע, הבחינו באור קלוש בוקע מחלון אחד הבתים. נכנס נפוליאון לבית וראה המון אנשים, מבוגרים וילדים, יושבים על הרצפה, בידיהם ספרים והם ממררים בבכי. שאל אותם נפוליאון בתמיהה למה הם בוכים. ענו לו: "ביתנו נשרף!" תמה נפוליאון כיצד נשרף בית חשוב והוא לא שמע על-כך, ענו לו: "הבית נשרף לפני אלפיים שנה, זה הבית שחיבר אותנו לייעוד שלנו ולא לוקים שלנו..."

התפעל נפוליאון וקרא: "עם שיוזע כל כך טוב לזכור את העבר שלו, הרי הוא חי את ההווה שלו - ועתידו מובטח לו!"

* **נסביר:** אנחנו מתחילים את תפילת העמידה ב"אלוקינו ואלוקי אבותינו, אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב". אנחנו מציינים ביחד איתנו את אבותינו, את העבר שלנו. כמו שראינו במשחק ובסיפור, אנחנו עם שמורכב מהיסטוריה שלמה ומעתיד גדול! אין עם בעולם שחי את השרשרת בכזו עוצמה, עם שיכול לבכות על בית שחרב לו לפני אלפיים שנה, כי הוא מבין שהוא חלק מדבר ענק, ממערך שלם. הוא מבין שאבותיו מלווים אותו יד ביד (כמו שאנחנו אומרים בשמונה עשרה "וזכור חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם"), וביחד הם מיישמים את הייעוד שלהם.

ש"ג - סיכום

לעם-ישראל ישנה זהות שטמונה בו עוד משחר ימיו. המסורת היהודית היא השרשרת החזקה שמאפשרת לנו-מצד אחד לחיות את העבר וללמוד ממנו, ומצד שני לבנות על גביו עוד היסטוריה ארוכה שבה מתגלים עוד סודות ואוצרות של הזהות המיוחדת שלנו, הזהות היהודית. אנחנו עצמנו, כולנו, חוליות בשרשרת הזו, כל אחד מאיתנו הוא "תגלית" יהודית חדשה.

שבוע ראשון-

02. פעולת אמצע שבוע - גלעד-דביר

שלבי הפעולה-

- א. מחוברים = חזקים
- ב. סיפורו של שופר, כוחו של עם
- ג. עברי אנוכי!
- ד. סיכום

מטרת היחידה-

- אנו ממשיכים את הפעולה של שבת, וקעת נחדד את הגאווה והדבקות שלנו בזהות היהודית, גם בימים קשים.

ש"ס ז' - מחוברים יותר, חזקים יותר

*** נשחק בחתול ועכבר** - נבחר שני חניכים, אחד חתול ואחד עכבר. שאר השבט יעמדו בשורה, ישלבו ידיים זה עם זה, וינסו למנוע מהחתול להגיע את העכבר. התחושות מהמשחק ברורות: קשה מאוד להבקיע ולנצח קבוצת אנשים שמחוברים בעוצמה זה לזה.

ש"ס ז' - סיפורו של שופר, כוחו של עם

*** הערה למדריך:** הסיפור המובא כאן הוא קצת ארוך. כדאי לקרוא אותו עוד לפני הפעולה, ולהגיש אותו לחניכים כפי שמתאים להם לפי היכרותך עמם. אם תקרא להם את הסיפור מן הדף, יש להניח שהם יאבדו את הקשב.

"השנה היא שנת 1943, מלחמת העולם השנייה מגיעה לשיאה והשוואה - בשיא בערתה. גם באותה שנה אפלה הזמן לא עוצר, וראש השנה קרב ובא. במחנה סקרז'יסקו-קמינה (מחנה עבודה בכפייה) לא הייתה כל כוונה לחגוג את החג מבלי לשמוע קול שופר. האדמו"ר מראדושיץ, רבי יצחק פינקלר, שהיה אסיר במחנה, הגה רעיון ותכנית לייצור שופר במחנה, מתוך תחושה ואמונה שחייבים לקיים את מצוות התקיעה בשופר ולעורר, במיוחד בשעה כזו, את מידת הרחמים. השגת קרן איל הייתה משימה מסובכת מאוד. אחד השומרים הפולנים שוחד בכסף שנאסף בקושי רב במיוחד לצורך זה, אך הוא הביא קרן של שור. רק תמורת סכום כסף נוסף, הביא למחנה קרן איל.

האדמו"ר פנה אל משה וינטרט, שהיה מסגר ועבד במפעל הנשק הסמוך, וביקש ממנו להכין את השופר. וכך סיפר משה: "רבי יצחק קרא לי ואמר לי בערך כך: משה'ה, השגנו קרן של איל. אתה עובד במסגרייה של המחנה. עליך מוטלת המשימה להתקין שופר כשר לתקיעות בימים הנוראים.

יודע אני יפה (אמר הרבי) שהדבר כרוך בסכנת נפשות, ואף-על-פי-כן עליך לקחת על עצמך סיכון זה. (...) הייתי נבוך, ופרצתי גם אני בבכי. מושג לא היה כיצד מבצעים משימה קשה זו. איך מעבירים את הקרן לבית-החרושת, במרחק של כשלושה קילומטרים בקירוב. הכרח היה לעבור בשביל, אשר משני צדדיו סיירו משמרות של אנשי אס-אס שהחזיקו עין פקוחה וערכו חיפושים מדוקדקים אצל כל עובר ושב. (...) פחד נורא תקף אותי, אך לא יכולתי לעמוד בפני דמעותיו של רבי יצחק - והסכמתי."

למרות הסיכון הרב, יצר משה את השופר והביאו ערב החג לידי האדמו"ר. השמועה על השופר עברה מפה לאוזן, וביום המיוחל הצטופפו האסירים להתפלל ולשמוע את האדמו"ר תוקע בשופר. בין המתפללים היה ר' אברהם אלטמן ז"ל שסיפר על אותו מעמד:

"את התפילות שקיימנו למחרת, בצריפו של הצדיק, אין לתאר כלל. הבכיות והיללות, תפילה בכוונה שכזאת, אפשר היה להתפלל רק שם. וכאשר הגיע הצדיק לפני תקיעת השופר לאמירת 'מן המיצר קראתי י-ה', הייתה לנו תחושה, או הרגשה, כאילו אמירה זו בקעה רגיעה, וכל הפמליה של מעלה ירדה כדי להשתתף בתפילתנו זו שנבעה מעומקא דליבא. לא! תפילה שכזאת לא שוכחים לעולם... (...) זה היה באותה שנה שכל קרובינו, יקרנו, הורינו ובני משפחותינו נרצחו.

הייתה לנו מין הרגשה שגם הם, יקרנו, משתתפים בתפילתנו זו. בתפילה זו הזדככנו והתעדדנו. תפילה זכה זו, בלויית קולות התרועה שבקעו מן השופר, נתנה לנו כוח לעמוד בכל הייסורים והתלאות שהתייסרנו בהם."

*** לאחר הסיפור, נאמר בקצרה:** החיבור שלנו לזהות היהודית באמצעות המסורת, התורה והמצוות, עושה אותנו חזקים יותר. אפילו ברגעים הקשים והשפלים ביותר, היהודי שואב את התקווה והכוח להמשיך דווקא מתוך הדבקות והגאווה בעם ובהותו שלו.

ש"ב - עברי אנוכי!

* נחלק לחניכים צ'ופר של השיר 'עברי אנוכי' של בני פרידמן.

* כעת נשמיע לחניכים את השיר 'עברי אנוכי':

"רבות עבר העם הזה בדרך
ואני הולך עם ראש למעלה.
כל אחד הוא בן או בת של מלך
כך היה וככה זה גם הלאה,
יהודי עם נשמה בוערת
בכל מקום, ובכל ארץ
לא רוצה שיהיה אחרת.
יהודי אני
זה משהו נצחי.

בני אברהם יצחק ויעקב
בני שרה רבקה רחל ולאה

עברי אנוכי ואת ה' אלקי השמים אני ירא."

* **בנוס קטן:** אפשר לשאול את החניכים חידה: מי אמר את המילים "עברי אנוכי ואת ה' אלקי ה' שמים אני ירא"? (יונה)

* **נשאל את החניכים:** מה האדם בשיר רוצה להגיד לנו? הוא שמח או עצוב?

* נשמע את דברי החניכים, ונחדד את הדברים:

האיש בשיר מציין שהעם היהודי עבר הרבה בדרך, דברים שמחים ודברים עצובים - מה שבטוח מדובר בלא מעט דברים. הדרך הארוכה של העם שלנו מעידה על-כך שאנחנו עם נצחי - "יהודי אני זה משהו נצחי", אנחנו חלק מ"בני אברהם יצחק ויעקב", אנחנו חלק משרשרת ארוכה, יש לנו היסטוריה מפוארת והיא גם מעידה על עתיד גדול, כי אנחנו עם נצחי.

ש"ג - סיכום

אנחנו חלק מהיסטוריה גדולה, של עם נצחי! כחלק מזה יש לנו גם כוח גדול כי אנחנו לא קובץ של פרטים, אנחנו מורכבים מכל ההיסטוריה שלנו. אנחנו מחוברים להיסטוריה ולזהות שלנו, ולכן אנחנו גאים בעובדה שאנחנו שייכים לדבר הזה, לעם הזה, לנצח הזה.

"יהודי אני, זה משהו נצחי!"

שבוע שני-

03. פעולת שבת- גלעד-דביר

שלבי הפעולה-

- א. אמשול לכם משל
- ב. יותר מקורב, יותר קשה
- ג. סיכום

מבוא למדריך-

אנו עוסקים השבוע בהתמודדויות היום-יומיות שלנו כיהודים שחיים את המשימה שלהם. בכל פרט בחיים אנחנו נפגשים עם התורה, וזה בהחלט מהווה בעבורנו מאמץ.

המטרה: לשים את הקושי על השולחן, ולהבין שאנחנו לא רוצים לברוח מהקושי והמורכבויות, אלא להתמודד איתם. להודות שזה קשה - אבל להבין שמכל קושי גדלים ומעמיקים.

מהלך היחידה-

ש"א - אמשול לכם משל

לפניכם שתי גרסאות לסיפורים שקולעים לאותו רעיון, בחרו אחת מהגרסאות וספרו אותה לחניכים:

*** הערה-** לא להקריא לחניכים, לקרוא מראש ולספר בשפה שלכם

א. שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: "מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה? (לכל השנה כולה ולא בכל יום ויום?)

אמר להם: "אמשול לכם משל: למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והיה מקביל פני אביו כל יום.

"אף ישראל- מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים, היה דואג ואומר: שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב? נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים."

ב. משל למה הדבר דומה (מעובד יותר): למלך אחד שהיה לו בן. והיה אביו מספק לו כל צרכיו ומבוקשיו, ולא חסך ממנו דבר. לימים, חטא הבן כנגד אביו. כעס עליו אביו והוכיחו בדברים. אך ללא הועיל. קרא המלך לאחד משריו הקרובים, וביקש ממנו שהוא ייתן לבנו את כל מחסורו.

תמה השר ושאל את המלך, מדוע נותן הוא לבנו כל מחסורו, אם חטא לו?! הסביר המלך את פשר כוונתו ואמר, שכל עוד בנו חביבו הלך בדרך הטובה, רצה תמיד לפוגשו ולראותו,

ולכן בכל פעם שהיה צריך לדבר מה, היה בא אליו ומבקש, והיה המלך נותן לו כל מבוקשו. "אך, "המשיך המלך, "עתה, כשחטא לי, אין אני חפץ לראותו כלל, ולכן, מבקש אני ממך שתיתן לו כל צרכיו, שלא יבוא כלל לבקרני בארמוני."

*** נסביר לחניכים:** כעם הנבחר, יש לנו הזכות להיות קרובים לבורא העולם, ממש כמו בנים. הקרבה הזו נובעת מהאהבה הגדולה שלו אלינו - הוא רוצה אותנו כל הזמן איתו!
לשם כך, הוא נותן לנו מתנה מיוחדת - בכל צעד ושעל בחיים שלנו אנחנו צריכים אותו, וכך אנחנו יכולים לחוש בקרבתו ולגלות את נוכחותו בבריאה כולה.

ש"ב - יותר מקורב יותר קשה

* כעת נשחק עם החניכים משחק:

נסדר את החניכים במעגל, ונבקש מהחניך הראשון לומר מילה ומהחניך השני לחזור על המילה הקודמת ולהוסיף מילה נוספת. כך גם נבקש מהחניך השלישי - לחזור על המילים הקודמות ולהוסיף מילה נוספת, וכן על זו הדרך. כאשר אחד המשתתפים שוכח אחת מהמילים - הוא נפסל, והתור ממשיך עם הבא אחריו.

*** הערה:** בקבוצה גדולה: המשחק נגמר כאשר מסיימים סיבוב. בקבוצה קטנה: המשחק נגמר כשנשאר חניך אחרון.

* כעת נשאל את החניכים:

למי היה הכי קשה במשחק?

כמובן שהתשובה היא שכל שמתקדמים - קשה יותר, ולאחרון קשה יותר מקודמו.

ש"ג - סיכום

מהסיפור למדנו שכל אתגר שניצב בפנינו הוא בעצם הזדמנות לחזק את האהבה והקרבה שלנו לה' יתברך. **במשחק**, ככל שהתקרבו אל המטרה (לסיים סיבוב עם כמה שפחות פסילות) המשימה הפכה להיות קשה יותר ויותר. ככה גם בעולם עבודת ה' - ככל שאנו מתקדמים ומתקרבים יותר אל הקודש, המלאכה נעשית מאתגרת יותר. אבל, כמו במשחק, ככל שאנחנו מתקרבים יותר, אנחנו גם שמחים יותר...

שבוע שני-

04. פעולת אמצע שבוע - גלעד-דביר

שלבי הפעולה-

- א. קשה לי!
- ב. אם תמצא ארנק...
- ג. סיכום - לימון ללימונדה

מבוא למדריך-

אנו ממשיכים את הפעולה של שבת, ומחדדים לחניכים את הנקודה שהמאמץ נובע רק מתוך גדלותנו.

מהלך היחידה-

שלב א' - קשה לי

*** נשחק משחק עם החניכים:**

*** אביזרים מראש: כדור.**

*** כל אחד בוחר לעצמו מילה (דוד - תפוח, ידידיה - מכונית, צבי - ארמון, אליה - ספר, וכו').**
נאמר לחניכים שאנחנו משחקים משחק, וכל מי שמקבל את הכדור צריך לומר מיד את המילה שבחר לעצמו (דוד מוסר את הכדור לצבי, וצבי אומר "ארמון". כעת צבי מוסר את הכדור לידידיה, וידידיה אומר "מכונית". וכו').

לאחר שנראה שכל חניך אכן הצליח לזכור את המילה שלו, **נתקדם שלב:**

*** כל אחד שזרק את הכדור, צריך לומר את המילה של הילד שאליו הוא זורק (אליה אומר "תפוח" ומוסר את הכדור לדוד, דוד אומר "מכונית" ומוסר את הכדור "לידידיה").**
לאחר שנראה שכל חניך זוכר את המילה של זה שאליו הוא זורק, נתקדם שלב:
כל מי שמקבל כדור צריך לומר את המילה של זה שזרק אליו (צבי מוסר את הכדור לידידיה, וידידיה אומר "ארמון", ידידיה מוסר את הכדור לאליה ואליה אומר "מכונית").

*** נסכם את המשחק:**

*** במשחק- לאורך המשחק נדרשנו לדבר על החברים באופן עקיף, באמצעות מילה שאיננה שמם. בשלב מסוים זה הפך להיות קשה מאוד...**

"וכולם באבק לשון הרע" (בבא בתרא, קסה עמ' א) - חז"ל לימדו אותנו שההימנעות מסיפור לשון הרע היא קשה כל-כך, עד כדי כך שכולם נכשלים בסוף ב"אבק" לשון הרע. ברגע שאנחנו עוסקים בדיבור על אנשים-אנחנו עלולים להתבלבל ולהיכשל.
איסור לשון הרע הוא רק איסור אחד מיני רבים, ובכלל, ליהודי יש המון מצוות לקיים, וחלקן ממש לא פשוטות. זה קשה!

*** בנוסף** נפנה לחניכים: בפעולה הקודמת הסברנו עד כמה הקושי הוא הזדמנות לקרבה לה' יתברך. כעת, הגיע הזמן לדבר קצת על הקשיים עצמם. מה קשה לכם? איזו מצווה לא קל לכם לקיים?

שלב ב' - אם תמצא ארנק...

*** נשאל את החניכים:** אילו הייתם מוצאים ארנק ובתוכו אלפיים ש"ח, מה הייתם עושים? לאחר שנשמע את התשובות, **נספר לחניכים סיפור:**

פעם אחת עמד רבי חיים מצאנז בחדרו ליד החלון, והשקיף החוצה. ראה איש עובר. דפק הרבי על החלון, ורמז לאיש שייכנס אליו.

כשנכנס אליו, שאלו הרבי:

"הגד נא לי, אם תמצא איזו מציאה - ארנק עם דינרי זהב, האם תשיב את האבדה לבעליה?"

ענה האיש: "רבי, בוודאי שאשיב את האבדה תכף ומיד."

"שוטה אתה," אמר הרבי.

הלך לו האיש, ושוב עמד הרבי ליד החלון וראה איש אחד עובר. רמז גם לו

שייכנס אליו, ושאלו כמו ששאל את הראשון.
ענה האיש: "איני שוטה להשיב ארנק עם כסף."
"רשע אתה," אמר הרבי.

ושבו עמד ליד החלון, ורמז לעובר אורח שלישי שייכנס אליו, ושאל את אותה השאלה.
אמר האיש: "רבי, איך אוכל לדעת כעת באיזה מצב אהיה אז? מי יודע אם אוכל אז לנצח את יצרי, אולי יתגבר עליי חס ושלום, ויסית אותי לקחת את הכסף ממי שטרח עבורו?
או ייתכן כי השם יתברך יחזקני, ויעזור לי להתגבר על היצר ולהשיב את האבדה לבעליה."
אמר לו הרבי: "מה טובים דבריך. אתה חכם אמיתי ודבריך נכונים ונבונים."

*** לאחר הסיפור, נסביר:** יש לנו לא מעט אתגרים ופיתויים שקשה לנו לעמוד בהם, ואנחנו גם לא יודעים אם נצליח לעמוד בהם בשעת מבחן.

*** מה עושים?**

לומדים, עובדים על המידות שלנו ומנסים להיות אנשים טובים יותר. אבל תמיד יש לזכור – אנחנו לא לבד, ובשעת מבחן אנחנו צריכים את ה' יתברך לצידנו כדי שנצליח לעמוד בניסיון. האמונה והתפילה הן המנועים שלנו להתמודדות נכונה – ככל שנאמין שהאתגר הוא הזדמנות לקרבה לה' יתברך ונתפלל שנצליח להתמודד נכון, כך נצליח לבחור נכון ולהתקרב יותר לה'.

אלה ג' - סיכום

*** הצעה להגשה:** נתארגן מראש על חבילת "פסק זמן" או על לימונדה, ונפנק את החניכים.

*** נסכם:** אם למישהו מכם יצא פעם לטעום אגוז לוז או לימון, אז אתם כנראה יודעים שלאגוז יש טעם פשוט יחסית ולימון טעם חמוץ עד כדי בלתי נסבל. אבל, את קרם ה"נוגט" המפנק שב"פסק זמן" מייצרים מאגוזי לוז, ולימונדה מכינים מלימונים סחוטים.

בורא עולם נתן לנו את החיים ואת הכלים לפעול בהם. הוא גם הביא אותנו אל העולם הזה, שכולו מלא במתיקות נפלאה – שלפעמים מסתתרת מאחורי אתגרים רבים. לנו יש כעת את ההזדמנות להשתמש בכלים שהוא נתן לנו, ולהפוך לימון ללימונדה, להוציא מהאתגר העז את המתוק.
אז בפעם הבאה שאתם נתקלים בקושי בעבודת ה' או בכלל בחיים, ראשית, אל תסתירו אותו או תתעלמו ממנו, זה באמת קשה! שנית, עד כמה שאפשר, הסתערו עליו בשמחה, כי אחרי ההתמודדות תבוא מתיקות גדולה.

שבוע שלישי-

05. פעולת שבת - גלעד-דביר

מבוא למדריך-

אנו עוסקים השבוע בהבנה שהתורה נוגעת בכל פרט בחיים שלנו, ושלעם-ישראל יש משימה לאומית "לתקן עולם במלכות ש-ד".

המטרה: בפעולת השבת, וכן בפעולת אמצע השבוע, נבין שעבודת ה' לא מתחילה ונגמרת בקיום ההלכה בדקדוק, אלא היא נוגעת לכל תחומי החיים. התורה היא תורת חיים, "תורת חיים בעוז", מוכר לכם?

שלבי הפעולה-

- א. אחריות בין-לאומית
- ב. שמור על הראש שלך!
- ג. לב באברים
- ד. סיכום

מהלך היחידה-

ש"א - אחריות בין-לאומית

כאשר הקורונה החלה להתפשט בסין, ערך הרב שמואל אליהו שליט"א תפילה גדולה בכותל כנגד המגפה. אז עוד לא בכלל חשבנו שהדבר הזה יגיע לישראל. כמובן שהסינים התרגשו מכך מאוד, והודו לנו רבות.

*** נשאל את החניכים:** מדוע אכפת לנו מה קורה בסין? (נניח שהקורונה לא הייתה מגיעה אלינו...)

ש"ב - שמור על הראש שלך!

*** להכין מראש:** בקבוק ריק או ספוג.

*** נשחק משחק בראשי-תיבות:** חניך עומד באמצע מעגל ובקבוק ריק בידו. עליו להגיד שתי מילים לפי ראשי-התיבות של שמו ושל שם משפחתו של חניך כלשהו מהמעגל (לדוגמה - אברהם אברמוביץ' - אור אדום). לאחר שהוא אומר את השם, עליו לרוץ ולתת מכה (לא חזקה) בראש החניך שאליו הוא התכוון. כדי להינצל מהמכה, על החניך שבמעגל לומר בעצמו שתי מילים לפי ראשי-תיבות של חניך אחר במעגל, וכן הלאה... אם החניך לא הצליח לומר את המילים והחניך שבמעגל כבר נתן לו מכה בראש - הם מתחלפים.

*** כעת נסביר לחניכים:**

עם-ישראל ותורת ישראל קשורים לכל רבדי החיים. כמו שראינו במשחק, שכל ראשי תיבות יכולים להיפתח להרבה אפשרויות, כך גם בתורה - מכל סוגייה ונושא אפשר ללמוד להמון נקודות מפגש בחיים.

ש"ג - לב באברים

*** נשחק בתופסת "מכוניות חשמליות"** - נבחר שני חניכים, אחד מהם יהיה תופס ואחד יהיה מְטָעֵן. התופס מתחיל לבצע את תפקידו ומנסה לתפוס כמה שיותר חניכים. כל חניך שנתפס עומד במקומו ומחכה ל"טעינה". כיצד "טוענים" אותו? אחד החברים רץ ל"מטען", נותן לו כיף ואז רץ לחניך שנתפס, נותן לו כיף ומשחרר אותו. שימו לב - ה"מטען" עומד במרכז הרחבה ואסור לו לזוז.

רבי יהודה הלוי כותב בספר הכוזרי כי "ישראל באומות כלב באיברים" (כוזרי ב, לו). את המשל והנמשל הזה הוא מפתח שם באריכות. כך אומר ה' יתברך כבר לאברהם אבינו: "ונברכו בך כל משפחת האדמה" (בראשית יב, ג).

כמו שהלב דואג להזרים לכל אבר ואבר דם חדש וחיים חדשים, וכן כמו החניך ש"טען" את כל החניכים התפוסים, כך גם אצל עם-ישראל - ה' יתברך ייעד אותנו להיות ללב של העולם כולו. האחריות שלנו היא לדאוג לברכה, למוסר ולקדושה לעולם כולו.

אלב ז' - סיכום

לעם-ישראל ישנה אחריות על הקורה בעולם כולו ובכל תחום, ולתורה יש דרך ועומק שמסייעים לנו לבחור נכון גם בתחומי ה"חול" והמוסר הפשוט. זו הזהות היהודית הנפלאה שלנו, "על כל דבר, יש לה מה לומר" - במידת האפשר (כל עוד זה לא בא על חשבוננו, כמובן...). לכן, גם הרב שמואל אליהו ראה לנכון לארגן עצרת תפילה לזכות העם הסיני.

כמובן שמדובר רק בדוגמה אחת מיני רבות, ויש עוד סוגיות רבות ומגוונות מתחומים שונים ומשונים, שעליהן יש לנו "תורה שלמה" והשקפת עולם עמוקה המדריכה אותנו בהן.

שבוע שלישי-

06. פעולת אמצע שבוע - גלעד-דביר

שלבי הפעולה-

- א. פירמדה
- ב. למה זה מעניין את התורה?
- ג. סיכום - תורת חיים בעוז!

מבוא למדריך-

אנו ממשיכים את הפעולה של שבת, ומחדדים לחניכים את ההבנה שלתורה יש מה לומר גם על נושאים שבמבט ראשון נראים לנו נושאים "חוליים" לחלוטין, ללא קשר לקדושה ולרוח.

מהלך היחידה-

אלב ז' - פירמידה

* כעת נשחק משחק מתודי עם החניכים:

* **אביזרים מראש:** כוסות וכדור קטן או בקבוקים וכדור גדול.

נבנה פירמידה באמצעות כוסות, ונשאל את החניכים: היכן נראה לכם שהכי כדאי לפגוע בכדור כדי להפיל את הפירמידה?

אפשר גם להחליף את הפירמידה והכוסות למשחק באולינג קלאסי.

לאחר ששמענו את התשובות, ניתן להם כדור קטן ונאפשר לכל אחד ניסיון אחד להפיל את הפירמידה. (אם אין לנו כוסות, אפשר לצייר את הפירמידה בציור, ורק להתייעץ עם החניכים היכן כדאי לפגוע).

*** נסביר:** במשחק חיפשנו את הנקודה החשובה ביותר בפירמידה, שאם נפגע בה – הפירמידה תקרוס. הנקודה הזו היא נקודת הבסיס – הפלת כוס אחת מהבסיס מפילה מספר רב של כוסות והורסת את הפירמידה. אבל אם נפגע בכוס העליונה, למשל, לא נזיק כל-כך לפירמידה, והיא תמשיך לעמוד ברובה.

שאלה ג' - למה זה מעניין את התורה?

*** לפניכם שתי מצוות - מצוות עשיית מעקה ומצוות שמירה על הנקיות במחנה הצבא.**

"ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו." (דברים כב, ח).

"ויתד תהיה לך על אזנך והיה בשבתך חוץ וחרתה בה ושבת וכסית את צאתך.

כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך." (דברים כג, טו-טז).

*** נשאל את החניכים:**

- אני לא מבין, למה התורה צריכה להזכיר לאנשים לעשות מעקה לגג הבית שהם בונים? איך זה קשור לתורה ולקדושה? יש בכלל אנשים שחושבים שזה בסדר לא לעשות מעקה לגג שהוא מסוכן?! שהעירייה או המשטרה יטפלו בזה – מה לתורה ולזה?

- במחילה מכבודכם, אבל למה זה מעניין את התורה איפה אני עושה את הצרכים שלי? בתוך המחנה, מחוץ למחנה, מכסה אותם, לא מכסה אותם... לכאורה מדובר בכללים שהשכל הישר של המפקדים בשטח אמור לחשוב עליהם בעצמו. אם החיילים כל-כך בעייתיים, עד שהם חושבים שזה בסדר לעשות את צרכיהם בתוך המחנה, אז שהמפקד ייתן להם על הראש! מה לתורה ולזה?

שאלה ג' - סיכום - תורת חיים בעוז!

ישנה מחשבה שלפיה יש תורה ויש חיים, והתורה באה כתוספת, כתבלין או כקישוט, לחיים עצמם. אבל זה לא כך, התורה טורחת להדגיש לנו שהיא עוסקת בחיים עצמם, שהיא החיים עצמם.

*** למשל,** כשהתורה מדברת על מצוות מעקה היא אומרת לנו שני דברים:

א. בטיחות היא חלק משמעותי בערכיו של היהודי עובד ה'.

ב. היא מלמדת אותנו על עומקם הרוחני והקדוש של החיים, וזו הסיבה שעלינו לשמור עליהם מכל משמר.

*** כך בשאר המצוות וההדרכות - התורה וחכמינו לדורותיהם מתייחסים לחיים עצמם ולנושאי "חול" מגוונים שנראים אנושיים לחלוטין, ומלמדים אותנו:**

א. מה העיקר ומה הטפל, איזה ערך עומד בבסיס הפירמידה של הזהות היהודית, ואיזה ערך עומד בקצה כקישוט ולא יותר.

ב. מהו העומק הרוחני של אותה "פינה" של החיים.

בפעם הבאה שתיתקלו בסלוגן התנועתי "תורת חיים בעוז!", זכרו: זו לא סתם סיסמה יפה, זו דרך חיים.

שבוע רביעי-

07. פעולת שבת- גלעד-דביר

שלבי הפעולה-

- א. מעגלים
- ב. מתקן את עצמי, ועם זה- את העולם
- ג. כשאהיה גדול
- ד. סיכום

מבוא למדריך-

אנו עוסקים השבוע בהבנת היכולת שלי, החניך ה"קטן", להשפיע על הזהות היהודית בעם-ישראל. בראש ובראשונה אנחנו מתמקדים בסביבה הקרובה אלינו, ובוחנים כיצד נוכל לחזק בה את הזהות היהודית וערכיה. המטרה: לבחור בזהות היהודית ובכל ההשלכות של תיקון העולם שהבחירה משיתה עליי- ולראות איך אני מעביר אותה לחיי מעשה.

מהלך היחידה-

שבת א' - מעגלים

* **נציג לחניכים משימה:** זה עתה הורה עליכם ראש הממשלה לבצע את המשימה הבאה: יש במדינה שלנו המון עניים, עליכם לפתור את בעיית העוני כך שכמעט ולא יהיו עניים במדינה שלנו. כעת ניתן לחניכים להציע רעיונות ליישום המשימה החשובה, ותוך כדי נערים קשיים על רעיונותיהם.

* נתונים לשימוש המדריך:

- לפחות חצי מיליון משפחות בישראל מוגדרות כמשפחות עניות.
- ישנם לפחות מיליון ילדים עניים.
- כל משפחה צריכה להשיג לפחות עוד אלפיים ש"ח בחודש כדי לצאת מהעוני.
- ציוד ללימודים בבית הספר מגיע למאות שקלים לתלמיד אחד - מה תעשו עם התלמידים העניים? יש עוד, מוזמן להוסיף!

לאחר שנייאש את החניכים ונגרום להם להרגיש שאין להם סיכוי למגר את תופעת העוני מהמדינה, ניגש לעיקר-

* **נשאל:** ניסיתם פעם לזרוק אבן לשלולית? מה קרה אז? נוצר מעגל קטן שהיכה במים, ויצר מעגל גדול ממנו, וכך יצא עוד מעגל ועוד ועוד...

* **נסביר:** בכל החיים שלנו יש מעגלים סביבנו, אנחנו נפגשים עם החברים, עם המשפחה, ואם אנחנו עושים להם משהו טוב, הם הופכים לאנשים טובים. לאחר שנעשינו טובים יותר, גם המשפחה והחברים שלנו רואים את הטוב שיש בנו. וכך זה ממשיך, עוד ועוד, וההשפעה שלנו ממשיכה להתעצם.

לכן זו לא בושה להתחיל ב"קטן", להתחיל מהסביבה הקרובה - זו אפילו הדרך הכי יעילה והכי טובה להגיע ולסייע לכמה שיותר מעגלים!

אז אם אנחנו רוצים לעשות טוב, כדאי שנשאל את עצמנו לפני הכול: "מה חסר ומה אני יכול להוסיף ולתקן בסביבה שלי, בשכונה שלי, בעיר שלי?"

שבת ג' - מתקן את עצמי, ועם זה את העולם

סיפור יהודי אחד, בעל מסעדה בירושלים, שהיה פותח את המסעדה שלו רק בצאת שבת, אך כדי שיוכל להתארגן כראוי ושהמסעדה שלו תהיה פתוחה מיד עם צאת שבת - היה מתארגן לפתיחת המסעדה כבר בשבת, ואף היה מחלל שבת. בשלב מסוים נוצרה בעיה זמנית, ולא היה לו רכב לנסוע למסעדה. לכן ביקש מאחד העובדים שיבוא לאסוף אותו מהתחנה הסמוכה לשיבת מרכז הרב.

בפעם הראשונה שהמתין בתחנה שעל-יד הישיבה, ששמע את תלמידי הישיבה שרים בחדר אוכל את שירי סעודה שלישית, ושמע איך הם שרים בעוצמה גדולה. שבוע לאחר מכן גם נאלץ להמתין בתחנה, ושוב שמע את השירים. השירים הללו הרטיטו משהו בנשמתו, ובעקבותיהם החליט להתחזק יותר בשמירת השבת, ולהפסיק לחלל שבת בעבור הקדמת פתיחת המסעדה.

את הסיפור הזה אף בחור בישיבה לא הכיר. בעקבות הקורונה נאלץ אחד מרבני ישיבת מרכז הרב להסתפר אצל השכן שלו, כיוון שהספר הקבוע שלו לא היה יכול לפתוח את המספרה שלו. השכן הוא אותו בעל מסעדה, וכך שמע הרב מפיו את הסיפור הזה.

*** נסכם:** עשייה איננה הפתרון היחיד לתיקון העולם. הסיפור הזה מלמד אותנו שאם נשקיע בהעמקת החיבור שלנו בעצמנו לה' יתברך ולערכי היהדות, זה עצמו כבר ישפיע על הסביבה ויקרב אותה חזרה לזהות.

שבת ז' - כשאהיה גדול

*** נבחר שלושה נציגים**, ונושיב אותם בכיסאות כאשר גבם מופנה לשאר החניכים. מאחורי כל נציג נשים חפץ מסוים (למשל - סנדל, כוס, כדור) באופן כזה שרק שאר החניכים רואים ולא הנציגים.

*** כעת נשאל את החניכים שאלות על שאיפות וכישרונות ביחס לחניכים:**

*** לדוגמה:** מי מהחניכים יהיה טוב בהסברה? מי מהחניכים יכול לשכנע אנשים? מי מהחניכים יהיה רב כשיהיה גדול? מי מהחניכים יהיה קומונר כשיהיה גדול? מי מהחניכים יהיה איש תקשורת כשיהיה גדול? מי יהיה הייטקיסט? מי יהיה דיין? מי יהיה שר בממשלה? מי יהיה מנהל בית-ספר? מי יהיה מורה? מי יהיה טייס? מי יהיה אברך?

*** את התשובות נערוך בהצבעה:** נקרא בשמותיהם של הנציגים באמצעות החפצים שנמצאים לידם - לדוגמה, מי מהחניכים יהיה מנהל בית ספר? מי חושב שזה סנדל? מי חושב שזה כוס? מי חושב שזה כדור? החניכים עונים בהצבעה.

*** לאחר שמסתיימת ההצבעה, המדריכים יספרו לנציגים מי קיבל הכי הרבה קולות - הסנדל, הכוס או הכדור? המטרה של הנציגים היא להבין בינם לבין עצמם מי 'כוס' מי 'כדור' ומי 'סנדל'.**

*** כעת נדגיש לחניכים שלנו:**

לכל אחד מכם יש ייחודיות משלו, יש לו כישרון משלו. באמצעות הכישרון שלו הוא יכול לחיות טוב יותר, ולסייע בדרכו לחיזוק הזהות היהודית בעם ישראל.

שבוע 3 - סיכום

אנחנו בנויים ממעגלים בחברה, ובחיי היום-יום אנו נפגשים עם הרבה אנשים בכיתה, בסניף, בבית, ברחוב. אז לפני שיוצאים לעשייה, חשוב לזכור שאם נחיה בצורה טובה ויפה את חיי התורה – זה בוודאי ישפיע על הסובבים אותנו, ואט-אט הטוב והזהות היהודית יתרחבו בסביבה. בנוסף, כשאנחנו רוצים לצאת ולעשות, עלינו לדעת שיש לכל אחד כשרון ייחודי, ועלינו לחשוב כיצד הכישרונות הללו יכולים לסייע לנו לקדם את המטרה הגדולה שלנו – חיבור עמוק ורחב לזהות היהודית בקרב עם-ישראל.

שבוע רביעי-

08. פעולת אמצע שבוע- גלעד-דביר

שלבי הפעולה-

- א. סדנת ציור.
- ב. שמות ובלונים.
- ג. יוצאים לעשייה!

מבוא למדריך-

אנו ממשיכים את הפעולה של שבת, ומחדדים להם את הנקודה שהבחירה שלנו בעבודת ה' והמפגש שלנו עם החברים והמשפחה יכולים להשפיע רבות על הזהות היהודית בעם-ישראל.

*** להכין מראש:** פתקים כמספר החניכים, פנקס או מחברת, עט וחבילת בלונים.

מהלך היחידה-

שבוע 4 - סדנת ציור

* נשחק עם החניכים משחק 'ציור שבור':

החניך הראשון חושב על דבר מסוים שברצונו לצייר, וכותב אותו בעמוד הראשון של הפנקס. לאחר-מכן הוא מעביר דף, ומצייר את מה שכתב (לכל חניך יוקצבו עשרים שניות – אפשר, כמובן, לשחק בזמנים, לפי ראות עיני המדריך). החניך הבא מקבל את הציור, עובר דף, וכותב את מה שראה בציור. ואז הופך דף ומצייר את הדבר הזה על-פי איך שהוא רואה לנכון לצייר אותו, ומעביר לחניך הבא. וכן הלאה.

בסוף הסבב מדפדפים בדפים, ורואים את יכולת הקישורים, ההבנה וההסברה של החניכים, כאשר לרוב יש שינוי בהבנות בין החניכים.

* נסביר לחניכים:

אנחנו יכולים ללמוד מהמשחק הזה כמה דברים:

1. כדי להעביר מסר לאחרים, אפשר לעשות זאת בכמה אופנים – לא צריך להתפזר, כל-אחד לוקח את הכיוון שבו המסר פוגש אותו.

2. כמו הניסיונות להעתיק את הציור שאני ציירתי, ככה מסתכלים על המעשים שלי, והם מהווים דוגמה לסביבה. אם אבחר לעשות טוב, אשפיע על הסביבה לטובה כי יראו אותי וילמדו ממעשיי.

שמות ובלונים

ננפח כמה שיותר בלונים ונכתוב עליהם את שמות כל החניכים הנוכחים בפעילות. כל שם ייכתב על בלון אחד בלבד. מומלץ להשאיר גם כמה בלונים שלא יהיו עליהם שמות. את הבלונים נכניס לתוך חדר.

* כעת, נתפזר בחדר ונתחיל במשחק-

* **שלב א'** - על כל חניך למצוא את הבלון שעליו מופיע שמו. המדריך יסתכל בשעון- המטרה היא שכל החניכים ימצאו את הבלונים שלהם בזמן הקצר ביותר.

* **שלב ב'** - המטרה היא אותה מטרה, אבל הפעם ניתן לחניכים טיפ- אל תחפשו דווקא את הבלון שלכם, אלא תפסו בבלון הקרוב אליכם ביותר והביאו אותו לחבר ששמו כתוב על הבלון.

* **אם אין לנו** מבנה או שמגבלות הריחוק החברתי לא מאפשרות, אפשר לפזר את הבלונים בשטח שנגדיר, למשל- גינת משחקים, מגרש, חצר הסניף וכו'.

* **נסביר:** בשלב השני של המשחק השגנו תוצאה טובה יותר. מה סוד ההצלחה? כל אחד התמקד ב"גזרה" שלו, בסביבה הקרובה אליו, ויחד השלמנו את המשימה, ולכולם היו בלונים מתאימים בידיים.

יוצאים לעשייה!

* **מדריך יקר-** אני מאמין שהספקת להבין את הכיוון, ואתה גם מכיר את השבט שלך היטב. אנחנו מחפשים עשייה שתהיה קרובה לבתיהם, ליכולותיהם ולליבותיהם של החניכים. עכשיו תורך לקחת את כל החודש הזה, ולחשוב מראש על שלושה-ארבעה רעיונות לפרויקט שבטי ברוח נושא החודש - חיזוק הזהות היהודית בעם- ישראל.

רעיונות לדוגמה:

- סיום סדר משניות.
- חלוקת נרות שבת.
- חלוקת לוו"ז כניסת השבת ויציאתה לשנה הקרובה לכל השכונה.
- שבוע בלי לשון הרע.
- ניקיון בתי כנסת.
- העמדת עגלה במכולת השכונתית לאיסוף מוצרים עבור משפחות נזקקות.
- לא חסרים רעיונות, ומן הסתם יש בסביבתכם עוד צרכים שאינני מכיר.
- * **לאחר שבחרנו שלושה-ארבעה רעיונות,** נציג אותם לחניכים, אך לפני-כן נדגיש את המסר מהפעולות האחרונות-

- אנחנו מעוניינים לפעול על-מנת לחזק את הזהות היהודית בעם שלנו.
- המשימה היא להתמקד בסביבה הקרובה וביכולת שלנו. (משחק הבלונים כמשל).
- גם משימות שניקח על עצמנו כדי לחזק את עבודת ה' שלנו הן רעיון מצוין. למה? נחזק את הזהות שלנו, וכך נשפיע על הסביבה הקרובה שתראה ותלמד מאיתנו.

כל חניך ייקח כלי כתיבה ופתק, וירשום על הפתק פרויקט אחד שבחר מתוך מה שהמדריכים הציגו. המדריכים ייקחו את הפתקים ויבחרו את הפרויקט לפי בחירת רוב החניכים ולפי שיקול דעת המדריכים.

בהצלחה ענקית!!!

פעולות לשבטים הראל-נווה \\ שלמה יעקובסון

שבוע ראשון - "זהות"

01. פעולת שבת- הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. אישיות
- ב. תמיד נשאר אני
- ג. מהי זהות?
- ד. הרוח נושבת
- ה. סיכום

מטרת היחידה-

החניך יכיר את המושג זהות, יבין מה ההשלכות שלה לגביו ויצא עם נקודת חשיבה - מי הוא ואיך הוא רוצה להגדיר את עצמו.

מהלך היחידה-

שלב א' - אישיות

* נשחק את משחק האישיות. נבחר ילד וניקח אותו הצידה. נסביר לו שהאישיות שבחרנו היא - הוא עצמו. נגיד לחניכים שהבאנו לחניך הנבחר דמות, והם צריכים לגלות מי הדמות באמצעות עשר שאלות של כן ולא. הם ישאלו, מן הסתם, שאלות כמו - הוא חי? הוא יהודי? הוא בן? וכדומה. כשיגלו מי הדמות, נשאל את החניך הנבחר: מכל ההגדרות שאמרת עליהן כן - מה הכי מזהה אותך? נסביר שכל אחד מאיתנו יודע מי הוא. נשאל: אבל מי אנחנו באמת? איך אנחנו מגדירים את עצמנו?

שבת ג' - תמיד נשאר אני

* נחלק לחניכים צ'ופר עם השיר, ונקריא:

לפעמים אני כינור ולפעמים תופים
לפעמים אני קיצי ולפעמים חורפי
לפעמים אני עצלן ולפעמים חרוץ
לפעמים אני מתוק ולפעמים חמוץ.
אבל אני תמיד נשאר אני,
תמיד נשאר אני תמיד נשאר אני.

לפעמים אני עצוב ולפעמים שמח
לפעמים אני זוכר ולפעמים שוכח
לפעמים אני שבע, לפעמים רעב
לפעמים אני כועס ולפעמים אוהב
אבל אני תמיד נשאר אני,
תמיד נשאר אני תמיד נשאר אני.

לפעמים אני חכם ולפעמים טיפשי
לפעמים אני ראשון ולפעמים שלישי
לפעמים אני תופס ולפעמים תפוס.
לפעמים אני ענק ולפעמים פספוס.
אבל אני תמיד נשאר אני,
תמיד נשאר אני תמיד נשאר אני.

לפעמים אני גדול ולפעמים קטן
לפעמים אני גיבור ולפעמים פחדן
לפעמים אני ביחד ולפעמים לבד
לפעמים אני באמצע ולפעמים בצד.
אבל אני תמיד נשאר אני,
תמיד נשאר אני תמיד נשאר אני.

(דתיה בן-דור)

שבת ג' - מהי זהות?

* נחלק על הרצפה פתקי הגדרות:

אני ישראלי, אני יהודי, אני הבן של..., אני האח של..., אני הנכד של..., אני אוהב לעשות..., אני גר ב..., אני, לומד ב..., אני בן, אני בגיל..., אני דתי, אני טוב ב..., אני בגובה..., אני מהעדה..., אני בעל צבע שיער...

*** נעשה דיון קצר** בין החניכים. איך נדע מי אנחנו? הרי יש המון הגדרות שבהן אפשר להגדיר אותנו!

*** נכוון אותם** לתשובה שאנחנו צריכים כדי להבין מה **הזהות** שלנו, המכלול.

*** נוסיף** לרצפה פתק גדול עם תמונה של תעודת זהות, ועם המשפט:

"זהות" - מתוך המילון:

"כלל האפיונים וסימני ההיכר הייחודיים העושים אדם מסוים או דבר מסוים למי שהוא ושבאמצעותם ניתן לזהותו מבלי להחליפו באחר".

נסביר שזהות היא המכלול של כל הדברים - לא החיצוניות שלהם, אלא הפנים שלהם. מתוך כל הדברים הללו עולה הזהות שלי.

(* נספח 1)

שבת ז' - הרוח נושבת

*** נשחק הרוח נושבת.** כל החניכים יושבים במעגל על כיסאות, ויש כיסא אחד פחות ממספר החניכים. החניך

שאר לו כיסא עומד באמצע ואומר: "הרוח נושבת על כל מי ש...". (ואומר הגדרה כלשהי. לדוגמה - לובש חולצה לבנה, חניך, שם שמתחיל בא' וכדומה). כל מי שעונה על ההגדרה חייב לקום ולהחליף כיסא, ומי שלא הצליח לתפוס כיסא נפסל, והופך להיות זה שאומר "הרוח נושבת על כל מי ש...".

שבת כ"ב - סיכום

* **נספר את סיפור העיוורים והפיל** (או את משל "מי זה אבא"):

העיוורים והפיל-

שישה חכמים עיוורים ישבו בצד הדרך, ושוחחו ביניהם. הם רצו לדעת מה טיבו של הפיל. הלכו החכמים העיוורים, וביקשו מעובר אורח שיוביל אותם אל הפיל, כדי שיכירוהו מקרוב. כאשר נמצא הפיל, החלו העיוורים למשש אותו. הראשון נגע בגופו של הפיל ואמר: "הפיל הוא קיר." השני נגע בחט הפיל [בשנהב], וקרא: "לא, הפיל הוא כידון." השלישי אחז בחדקו, וקרא: "ברור שהפיל הוא נחש." "לא ייתכן", קרא הרביעי, בתופסו אחת מרגלי הפיל, "הפיל הוא גזע עץ". החמישי היה גבה קומה. הוא הושיט את ידו ונגע באחת מאוזניו של הפיל, ואמר: "כולכם טועים, הפיל הוא מניפה." השישי אחז במקרה בזנב הפיל וצעק: "הוי שוטים שכמותכם, הפיל אינו קיר אף לא כידון, לא נחש וגם לא עץ או מניפה. הפיל הוא בדיוק כמו חבל." הפיל המשיך בשלווה בדרכו, אך ששת החכמים העיוורים עמדו עדיין באותו המקום, והתווכחו ביניהם למה בעצם דומה הפיל, וכל אחד היה בטוח שהוא היחידי היודע כיצד באמת נראה הפיל, ואילו חבריו טועים כולם.

"מי זה אבא"

כשעמיחי היה קטן, אבא שלו אהב מאוד לשחק איתו. הם היו משחקים תופסת זנבות, מחבואי צבעים, כדורגל, ועוד כל מיני משחקים שאבות משחקים עם ילדיהם. אבל איכשהו, המשחק הכי אהוב היה "מי זה אבא". אבא היה שואל את עמיחי - "מי זה אבא?" ועמיחי היה מצביע לכיוון הפנים של אבא. אבא היה אומר - "מה, אבא זה הפנים?" ועמיחי היה מצביע לכיוון הבטן של אבא. אבא שוב שאל - "מה, אבא זה הבטן?" ועמיחי היה מצביע לכיוון הלב - ושוב אבא שאל, "מה, אבא זה הלב?" וכך הם היו ממשיכים עד עצם היום הזה, ועמיחי עדיין חושב - אז מי זה אבא?

* **נסביר** לחניכים שכמו במשחק וכמו במשלים - אין משהו אחד שמגדיר אותנו, אבל אנחנו זו הזהות שלנו, המכלול של כל הפרטים האלה.

* **נסכם** ונאמר שברור לכל אחד מאיתנו שיש לו המון תכונות, אופי וקשרים. יש דברים שיותר חיצוניים אצלו ויש דברים שנוגעים יותר לפנים. עלינו להבין מה הזהות שלנו, מה הסך הכולל שלנו, ולחשוב מי אנחנו ואיך אנחנו רוצים להזדהות.

בפעולה זו הבנו מה הכוונה ב"זהות". בפעולה הבאה נבין מה הכוונה ב"זהות יהודית".

שבוע ראשון - "זהות יהודית"

02. פעולת אמצע שבוע-הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. זהות יהודית
- ב. שרשרת הדורות
- ג. גאוה יהודית
- ד. סיכום

מטרת היחידה-

החניך יכיר את המושג זהות יהודית, יכיר את החשיבות של שרשרת הדורות, ויהיה גאה בהשתייכותו לעם-ישראל.

מהלך היחידה-

בשבוע שעבר דיברנו על זהות. היום נדבר על הזהות היהודית.

שאלה ז' - זהות יהודית

* **נשחק 'כדורגל החלפות'.** נכין אותם בתחילת המשחק שזה לא כדורגל רגיל, ושעליהם לציית להוראות. הם מתחילים לשחק כדורגל בשתי קבוצות, והמדריך יכול להחליף את השחקנים בין הקבוצות. לדוגמה: המדריך אומר בלחש לשוער: "יהודה, החלף", ויהודה עובר לקבוצה הנגדית. או - אם מישהו יוצא להתקפה, רגע לפני שהוא בועט צועק לו המדריך: "שמעון, החלף" וכדומה. המטרה של כל שחקן זה להיות נאמן לקבוצה שלו כל זמן שהוא בה, ואם הוא עובר קבוצה עליו להיות נאמן לקבוצתו החדשה. המנצחת במשחק היא הקבוצה שהבקיעה יותר גולים, גם אם כל חבריה או רובם הוחלפו במהלך המשחק בשחקנים היריבים.

* **בסוף המשחק נשאל את החניכים:** איך היה הבלבול הזה? מה הרגשתם? האם רציתם להשקיע את כל-כולכם בקבוצה ששיחקתם בה, או שחששתם כל רגע שיחליפו את הקבוצה שלכם? כמובן שהבלבול הזה יצר חוסר רצון להבקיע גול - כי הרי אולי בסוף זה יהיה לרעתי? אני רוצה לדעת מה הקבוצה שלי ולהיות בה עד הסוף. אולי כמשחק זמני זה נחמד, אבל אי אפשר לחיות כך, כשאני לא בטוח לאן אני משתייך.

* **נבין** שכמו שאדם צריך זהות משלו, כך יש גם זהות של קבוצה, של רבים. זהות של אומה. לנו יש את **הזהות היהודית** שלנו, את השייכות שלנו לעם הנבחר בידי ה', בני אברהם יצחק ויעקב.

שאלה ב' - שרשרת הדורות

* **נכין מראש** דף A4 שעליו ציור ובו המון-המון פרטים - בתים, עצים, פרחים, מטוסים, אנשים, חיות וכו'. ככל שהציור יהיה יותר עמוס, התוצאה תהיה טובה יותר.

* **נשחק** טלפון שבור של ציורים. כל חניך ייכנס לחדר, יראה את הציור למשך חצי דקה, ואחר-כך יצטרך לצייר ציור כזה על דף חדש, במשך דקה או שתיים (תלוי בזמן שיש לכם ובכמות החניכים). החניך הבא שייכנס יקבל את הציור שצייר חברו, ואותו יהיה עליו לזכור ולצייר. והחניך הבא כבר יקבל את הציור השלישי, וכך הלאה עד לחניך האחרון. כשהחניך האחרון יגמור את ציורו, נפרוש את כל הציורים לפי הסדר על הרצפה, ונראה כמה שינויים הציור עבר.

* יש לזכור להביא דפים ועטים.

* **נפתח דיון.** למה הציורים השתנו? נבין שהייתה בעיה במסורת, ככל שהשרשרת עוברת ומתרחקת מהמקור, החשש לקלקול הדבר המקורי גדל.

* **נשאל אותם** מה המסר של המשחק, ונכוון להבנה שאותה נגיד:

הייחודית של עם ישראל היא הקשר שלנו לאבות. המסורת עוברת מאב לבן ומאב לבן, ואסור שאף חוליה בשרשרת תינתק. הכול צריך להיות מדויק מאוד, וככה השייכות שלנו לדבר המקורי, לאבות הקדושים, תהיה הרבה יותר גדולה.

שאלה ג' - גאווה יהודית

* **מתודת מידות.** ניקח בקבוק מלא של ליטר וחצי ובקבוק ריק של חצי ליטר. נשפוך מהבקבוק המלא לבקבוק הריק עד שהוא יתמלא, ואז נמשיך לשפוך ולשפוך, וכמובן - הכול יגלוש החוצה.

* **נשאל:** האם גאווה זו מידה טובה או מידה רעה? כמובן שהם יגידו רעה.

אז נשאל - למה אנחנו רוצים שיהיה לנו גאווה יהודית?

*** נסביר** שכל מידה – יכולה להיות טובה ויכולה להיות רעה, השאלה איך משתמשים בה. רחמים – זו מידה טובה. אבל כל המרחם על אכזרים עושה טעות, ובסוף הוא יהפוך לאכזר בעצמו. מי שמרחם על האויב שקם להרגו במקום להשכים להרגו – אלה רחמים מזויפים ומסוכנים. קנאה – זו מידה רעה. אבל קנאת סופרים – תרבה חכמה. אותו דבר עם הבקבוק – חסד, נתינה, זה דבר חיובי. אבל כשהוא מגיע למקום שלא יכול לקבל אותו, כל החסד הולך לאיבוד.

מידות, כשמן כן הן – מידות. כמו מידה של בקבוק, של חצי ליטר ושל ליטר וחצי. אם הן במידה הנכונה – הן מידות טובות. אחרת – הן מידות רעות.

כך גם גאווה. אדם שמתגאה במה שהוא רק בגלל שהוא חושב שכל הכוח שלו הוא בזכותו, והוא "מחשיב את עצמו" – עושה טעות, כי הוא משתמש בגאווה במידה לא נכונה.

אבל אדם שמתגאה בזה שהקב"ה בחר בו מכל העמים, והוא מבין שאין לו כלום ממנו, אלא רק מה, וה' בחר בו להיות בנו אהובו – צודק בגאוותו, כי הוא מתגאה במידה הנכונה.

*** נשאל בהתלהבות** – כמה יצורים יש בעולם? וכמה מתוכם בני אדם? וכמה מתוכם ה' בחר? וכמה זוכים ומכירים בזה שה' הוא אבינו מלכנו?

אנחנו זכינו בפרס מדהים, בסיכויים יותר קטנים מזכייה בלוטו! מלך-מלכי-המלכים, בורא העולמות והיצורים, בחר בנו להיות לו לסיירת, למשפחתו, לממלכתו, לפמלייתו! באיזו שמחה הלב שלנו צריך להיות מוצף! אנחנו צריכים לשיר ולרקוד, כי הרי ה' יתברך, המלך הגדול, בחר בנו! הרי אם הרמטכ"ל היה בא לסניף ואומר לאחד מאיתנו, בוא, אני צריך שתהיה הסגן שלי, היינו מתמלאים בכזו שמחה! ה' יתברך בחר בנו שנהיה הסיירת שלנו – איזו גאווה! לא מתוך מחשבה שזה בזכותנו, אלא להפך, לשמוח ולהיות גאה בכך שה' בחר בי!

אברהם אבינו היה כזה. לאברהם היה נשק שעזר לו לנצח במלחמה בין הטוב לרע. אברהם חי בעולם מלא בפסלים, בשקר ובחיצוניות. אך היה לו נשק – נשק הגאווה היהודית. הוא הבין שיש מנהיג לבירה, שה' ברא את העולם בשבילו, ומשכך יש לו יכולת לתקשר עם ה' יתברך. לכן הוא עמד בכל הניסיונות. אותה אמונה נפלאה של 'בשבילי נוצר העולם' ו'אני חשוב למלך-מלכי-המלכים', היא האמונה הנצרכת ביותר בדורנו. זה היה סוד עמידתו של אברהם אבינו בניסיונות. אברהם גילה את הקשר החזק והנעלה הקיים בין היהודי לבוראו.

ש"ב - סיכום

*** נסכם** – הבנו שלכל אדם יש זהות. גם לכל אומה יש זהות. הזהות שלנו היא היותנו יהודים, העם הנבחר, בני אברהם יצחק ויעקב.

הבנו שיש חשיבות בשרשרת הדורות, ושכל חוליה חשובה וצריכה להעביר הלאה את המסורת. הבנו שעלינו להיות גאים בגאווה חיובית בזהות היהודית שלנו.

אני יהודי!
כי אני יהודי!

שבוע שני- "שמם לשונם ולבושם"

03. פעולת שבת- הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. איזה כיף להיות יהודי
- ב. פערים
- ג. שני דגלים
- ד. סדר יומו של...
- ה. סיכום

מטרת היחידה-

נצליח להציף אצל החניך את ההבנה שלהיות יהודי זה גם קשה. שזה מחייב אותנו. שזה קשה שאומרים לי מה לעשות. ונצליח לתת לחניכים לבטא את הקושי שלהם, לא נשכנע אותם שקשה, אלא נקשיב להם, לביטוי הקושי שלהם.

מהלך היחידה-

שלב א' - איזה כיף להיות יהודי

* נחלק את השיר של עדי רן:

"קם בבוקר לקבל פני החמה, מודה לקודש בורכו שהחזיר לי תנשמה,
 רץ למקווה מרביץ טבילה, שם ציצית תפילין מוכן לטוס בתפילה!
 איזה כיף להיות יהודי! איזה כיף להיות יהודי!
 ואבא שלי גדול וחזק, מה שאני מבקש הוא נותן לי צ'יק צ'יק
 עדיף להיות בן מלך לא בן של עבדים, נבראת בן של מלך מלכי המלכים!
 איזה כיף להיות יהודי! איזה כיף להיות יהודי!
 ולפעמים אני נופל עמוק-עמוק, ממש קטנות מוחין אני ממש בשוק,
 אחרי שאני צועק גוועלד אוי ואבוי! אני פתאום נזכר "ברוך שלא עשני גוי!"
 איזה כיף להיות יהודי! איזה כיף להיות יהודי!
 ועכשיו אני בחתונה, קופץ, רוקד, מפזז, ממש פנאנה, שלוש שעות רוקד, אני לא מרגיש
 אתה רוצה חריימה או גפילטע פיש?
 איזה כיף להיות יהודי! איזה כיף להיות יהודי!"

שלב ב' - פערים

* נבקש מכולם להוריד נעל אחת.

* **נסמן** קו דמיוני ארוך על המדרכה. קצה אחד של הקו פירושו הזדהות מלאה שלהם עם השיר. קצה שני זה להיפך, חוסר הזדהות מוחלט עם השיר. **נבקש** מכל חניך לשים נעל אחת שלו לאורך הקו, איפה שהוא חושב שהוא מרגיש כלפי השיר. האם באמת "איזה כיף להיות יהודי?"

עכשיו, כשכל אחד עם נעל אחת, נבקש מהם לשים את הנעל השנייה במקום שבו הם היו רוצים להיות - איזה כיף להיות יהודי... איפה כל אחד רוצה שיהיה לו כיף להיות יהודי? אם הם אמיתיים, יהיה פער בין הנעליים.

*** נשאל אותם:** למה זה כך? למה אנחנו רוצים שיהיה לנו כיף להיות יהודים, אבל אנחנו לא מרגישים ככה? מה הגורם לפער בין הרצוי למצוי?

*** נכון לתשובה:** כמובן, נכון שהיהדות זה דבר מאוד מיוחד, אך עם כל הכיף ביהדות - היהדות היא גם דבר מגביל מאוד. למה מתערבים לי בכל תחומי החיים? למה אני לא יכול לעשות פשוט מה שבא לי? אומרים לי מה לאכול ומה לדבר, מתי לקום ואיך להתלבש, מה מותר לי ומה אסור לי - למה?

ש"ב - שני דגלים

*** ננעל את הנעליים ונשחק שני דגלים.** על המשחק להיות קצר, כי הפעולה ממשיכה...

ש"ב - סדר יומו של...

*** נחזור** מהמשחק, ונחלק את החניכים לחמש קבוצות.

*** נחלק** לכל קבוצה פתק עם אפיון של דמות אחת, ובני הקבוצה יצטרכו להציג את עצמם בתור הדמות הזו, ולהציג את סדר היום שלה:

1. חייל בסיירת מטכ"ל.
2. איש חולה שצריך לעשות דיאטה מיוחדת כדי להבריא.
3. סטודנט לרפואה.
4. שחיין אולימפי.
5. מתמודד לנשיאות ארה"ב.

*** לאחר שכל אחד יציג את סדר יומו, נשאל אותם:** האם כל מה שאתם רוצים לעשות - אתם עושים? או שאתם מגבילים את עצמכם? ואם כן - למה אתם בוחרים להגביל את עצמכם, למה אתם לא עושים רק מה שבא לכם?

ש"ב - סיכום

*** נחזור למשחק שני דגלים - נשאל:** למה התאמצתם? למה רצתם? למה התחמקתם ולמה רדפתם? הרי זה קשה. זה דורש. למה לא ישבתם בספה במזגן, מה גרם לכם לזוז ולהתאמץ, להקשיב לחוקים?

ניתן להם לענות. לא נכון לאף תשובה.

ונסיים כאן את הפעולה.

נמשיך בפעולה הבאה להבין מה עוזר לנו בהתמודדות בעולם בכלל וביהדות בפרט.

שבוע שני- "התמודדויות"

04. פעולת אמצע שבוע- הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. התמודדויות
- ב. למה אני צריך את זה?
- ג. סיכום

מטרת היחידה-

החניך יבין שיש פער בין הרצוי למצוי בגלל המילה שנקראת - התמודדות. אחרי שהחניך יודה שיש קושי, הוא יבין גם למה הקושי נצרך. החניך ילמד שהתמודדויות עושות אותנו לבני אדם, שיכולת הבחירה ברע מעניקה לנו את הגודל כשבחרים בטוב. הוא יבין שככל שאנחנו גדולים יותר - ההתמודדויות גדלות יותר, וזה לא מעיד על קטנות אלא דווקא על גדלות. החניך יבין שלא שופטים אותו אם יש לו התמודדויות, אלא שהוא צריך להצליח בהן.

מהלך היחידה-

שלב ז' - קיומן של התמודדויות

* נשחק "פער בין רצוי למצוי":

נעמיד אותם במגרש, בשורה ישרה ואחידה. נקריא הגדרות של דברים אידאליים - "כל מי שרוצה...". כל מי שעונה על ההגדרה, שיקפוץ קפיצה אחת של התקדמות. **נסביר** שחשובה כאן הכנות ואין עניין לנצח אחרים.

* הגדרות לדוגמה:

- כל מי שרוצה להיות שמח כל הזמן - שיקפוץ קדימה.
- כל מי שרוצה לעזור לאנשים כל הזמן - שיקפוץ.
- כל מי שרוצה ללמוד הרבה תורה - שיקפוץ.
- כל מי שרוצה לא לכעוס על חבר שלו - שיקפוץ.
- כל מי שרוצה שלא לדבר לשון הרע על חבר שלו - שיקפוץ.
- כל מי שרוצה לתת הרבה צדקה - שיקפוץ.

* כעת, **נוריד את הנעליים**. כל אחד צריך להוריד את הנעליים שלו ולהשאירן היכן שהגיע בקפיצותיו.

* **נחזור לקו ההתחלה**, ונקריא את אותן הגדרות, אך הפעם נחליף את המילה "שרוצה" במילה "שמצליח". נראה שאנחנו לא מצליחים להגיע אל הרצוי, המסומן בנעליים, אלא אנחנו נמצאים במצוי, שהרבה פחות טוב.

* **נשחק שלושה מקלות**. נניח שלושה מקלות במרחק רגל אחת בין מקל ומקל. נבחר מראש שחקן שקופץ רחוק, והוא יהיה ה'מגדיל'. על כל חניך לעבור בין המקלות, צעד

אחד בין כל שני מקלות ואחד החוצה, סך-הכול שלושה צעדים או שלוש קפיצות. מי שנוגע במקלות או שלא מצליח לעבור בשלושה צעדים - נפסל. כשכולם סיימו לנסות, המגדיל עושה את תורו, ומעבירים את המקל האחרון להיכן שהוא נוחת בקפיצה האחרונה. בהתאמה, מזיזים את המקל האמצעי. ושוב משחקים, עד שנשאר אחד אחרון, והוא המנצח.

*** נאסוף את החניכים וננהל דיון -** למה יש פער בין הרצוי למצוי? למה אנחנו לא מצליחים להיכנס לנעליים שאנחנו בעצמנו רוצים? נבין ביחד איתם שיש **התמודדויות** - נכון שאנחנו רוצים טוב כל הזמן, אבל זה קשה, אנחנו גם רוצים לבחור בחירות אחרות, נוחות יותר בעבורנו, קלות יותר, דורשות פחות.

*** נשאל -** התמודדות זה טוב או רע?

*** נשאל שאלה נוספת -** בשלושה מקלות, מי שנשאר אחרון קשה לו יותר, יש לו יותר התמודדות, מה זה אומר עליו? שהוא טוב בשלושה מקלות או לא?

*** נבין** שככל שאנחנו גדלים, יש לנו התמודדות גדולה יותר, וזה לא מעיד עלינו שאנו קטנים אלא אדרבא, על כך שאנו גדולים.

*** נסביר** שבדורנו יש המון קשיים, שפעם לא היו! זה אומר שעברנו שלב, שאנחנו מתקדמים בצעדים גדולים לגאולה! דור של סירת!

ש"ב - הצורך בהתמודדויות

*** נספר (בעל-פה) את "סיפור הרובוט":**

"גדעון אלמקייס היה חבלן משטרה מוצלח מאוד. בשנת תשס"ב, כשהיו המון מטענים בירושלים, הייתה עיקר פעילותו - הוא היה אחראי על נטרולם. כל פעם כשגילו מטען, הקפיצו אותו, והוא תמיד היה בא, בכל מזג אוויר, לנטרל מטענים. הוא תמיד הצליח, ותמיד כולם היו מרוצים ממנו. תמיד היה מוכן לעזור לכולם, בקושי נח, לא אכל, תמיד שירת את מדינתו בלי תלונות. פעם אחת כשהתגלה חפץ חשוד, הביאו אותו, וכרגיל גדעון אלמקייס שלנו התקדם לעברו, אבל הפעם, כשגדעון בא לנטרל את המטען, פיצוץ אדיר נשמע! המטען התפוצץ ואיתו גדעון, שבקושי אפשר היה לזהות אותו אחר-כך, אך בזכות גדעון רבים ניצלו. לאחר האירוע הזה התפרסמו בארץ קריאות רבות שדרשו להעניק לגדעון צל"ש מיוחד ממדינת ישראל."

*** נשאל -** האם לדעתכם הוא ראוי לצל"ש?

*** לאחר דיון קצר, נאמר -** "רגע רגע, את הפרט הכי חשוב שכחתי לספר לכם! גדעון היה רובוט של המשטרה, שתוכנת לנטרל פצצות!" אחרי שכולם יבינו **נשאל שוב** - האם רובוט ראוי לצל"ש? למה לא?

*** נגיע למסקנה** שלא מגיע לו צל"ש, הוא עשה את מה שהוא תוכנת אליו. הוא מכונה, הוא לא חשב ולא התכוון לטוב. נעריך אנשים כשהם **בוחרים** בטוב, מתמודדים. הקב"ה ברא אותנו לא רובוטים, אלא אנשים, שצריכים לבחור טוב אבל גם יכולים לבחור רע. צריך ללמוד להתמודד, לקחת אחריות ולעבוד קשה. ודווקא אז, כשנצליח, זה יהיה הגודל האמיתי.

ש"ג - סיכום

*** נסכם -** בפעולה שעברה ראינו שיש גם קשיים להיות יהודי. שלא תמיד הכול כיף. זה בסדר. זה לא מעיד על חולשתנו או על זה שאנחנו קטנים. להיפך. יש בעולם הזה התמודדויות. וזה טוב, מבורך ונצרך. זה מגדל אותנו, מאפשר לנו להיות בני אדם ולא רובוטים. ככול שיכולת הבחירה שלנו בין טוב לרע גדולה יותר, כך יותר שמחים מאיתנו כשאנחנו בוחרים בטוב ולא ברע. אנחנו דור של סירת! אבל - צריך לבחור טוב!

*** נחלק צ'ופר ונקריא:**

מתוך מכתב של הרב יצחק הוטנר¹ לתלמידו, שסיפר לו על קשיים ועל נפילות שלו:

"...התוצאה מזה היא כשנער בעל רוח, בעל שאיפה, בעל תסיסה מוצא בעצמו מכשולים, נפילות, ירידות, הרי הוא דומה בעיניו כבלתי "שתול בבית השם". שלפי הדמיונות של נער זה, להיות שתול בבית השם, פירושו הוא לשבת בשלוות נפש על נאות דשא של מי מנוחות וליהנות מיצרו הטוב, כדרך שצדיקים נהנים מזיו השכינה שעטרותיהם בראשיהם במסיבת גן עדן, ולאידך גיסא, לא להיות מרוגז מסערת היצר על דרך הכתוב של "במתים חופשי."

אבל דע לך, חביבי, ששורש נשמתך הוא לא השלווה של היצר הטוב, אלא דווקא מלחמתו של היצר הטוב.

יש ביטוי באנגלית שאומר, הפסד קרב, ותנצח במלחמה. בודאי שהנך נכשל ועומד להיות נכשל (אין בזה משום פתיחת פה לשטן), ובכמה מערכות תיפול שדוד. אבל אני מבטיח לך שלאחר הפסד כל מערכות תצא מן המלחמה כשזר על ראשך, והטרף החד מפרפר בין שינך.

החכם מכל אדם אומר "שבע ייפול צדיק וקם", והטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא: אף על פי ששבע ייפול צדיק, מכול מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטיב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא ה"שבע הנפילות" שלו. וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאוד. טוב זה יצר טוב, מאוד זה יצר הרע.

אהובי, הנני לוחץ אותך אל לבבי, ולוחש באוזנך, כי אילו היה מכתבך מספר לי אודות המצוות והמעשים הטובים שלך, הייתי אומר שקיבלתי ממך מכתב טוב. עכשיו שמכתבך מספר על דבר ירידות ונפילות ומכשולים, הנני אומר שקיבלתי ממך מכתב טוב מאוד. רוחך סוערת לקראת השאיפה להיות גדול. בבקשה ממך, אל תצייר בנפשך גדלותם של גדולי עולם שהם ויצרם הטוב בבחינת חד הוא. לעומת זאת צייר גדלותם של גדולי עולם באותיות של מלחמה נוראה עם כל הנטיות השפלות והנמוכות. ובזמן שהנך מרגיש בקרבך סערת היצר, דע לך שבזה אתה מתדמה אל הגדולים הרבה יותר מאשר בשעה שאתה נמצא במנוחה השלמה שאתה רוצה בה. דווקא באותם המקומות שהנך מוצא בעצמך הירידות הכי מרובות, דווקא באותם המקומות עומד הנך להיות כלי להצטיינות של כבוד שמיים.

...אם מוצא אתה בעצמך שיצרך הרע מתגבר עליך, הנך חושב בטיפשות ובתמימות שכבר אבדה תקוותך. דברך פשוט מביאים לידי גיחוך. משתתף אני בסבלך הרע, אבל הסבל הזה הוא, הוא הרחם של הגדלות!..."

¹ הרב יצחק הוטנר (אדר תרס"ו-כ' בכסלו תשמ"א), הידוע גם בכינוי הפחד יצחק, היה ראש ישיבת רבינו חיים ברלין בברוקלין, ומחשובי המנהיגים האורתודוקסים ביהדות ארצות הברית במאה העשרים.

שבוע שלישי - "דילמות ביהדות"

05. פעולת שבת- הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. קפה דילמה
- ב. ריענון
- ג. סיכום

מטרת היחידה-

החניך ייחשף לעולם של שאלות מורכבות, מוסריות ואנושיות, ויבין שיש לתורה מה לומר בכל נושא, גם בנושאים אלו. מתוך כך הוא יגיע להבנה שהתורה היא תורת חיים, הנוגעת לכל פרט ופרט, בכל רגע ורגע.

מהלך היחידה-

* שימו לב! זוהי פעולה "כבדה". אם אתם מכירים את השבט שלכם, ויודעים שזה יהיה כבד לו - תקצרו.

שלב א' - קפה דילמה

* נארגן כיסאות סביב שלושה שולחנות, עם כיבוד קל.

* נאמר לחניכים שהיום נעשה 'קפה דילמה'.

* נחלק את החניכים לשלוש קבוצות (מומלץ לפקח שבכל קבוצה יהיו גם כאלה שקולטים מהר וגם כאלה שקולטים לאט), כאשר לכל קבוצה יש כרטיסייה של 'קפה דילמה'. (*נסמך 2 - סמקס)

נסביר לחניכים שכל קבוצה מקבלת כרטיסייה, שבה יש שאלה מוסרית. עליה להבין אותה, את המורכבות ואת הדילמה שלה, ולחשוב בפועל מה צריך לעשות. חלקו את החניכים לשולחנות, עברו ביניהם וכוונו אותם לדיון. בסוף הזמן שהוקצב (בין חמש לעשר דקות) נבקש שנציג מכל קבוצה יציג את הדילמה, את הצדדים שהועלו בקבוצתו ואת המסקנה שהם הגיעו אליה.

שלב ב' - ריענון

* בשימו לב!

אם הרגשתם שהפעולה הייתה "כבדה", לפני הסיכום שלכם מומלץ לשחק משחקים שמפיגים מתח, לדוגמה (אלו רק דוגמאות! מוזמנים לחשוב מה יפיג את המתח אצלכם):

1. רגליים-עיניים. כל החניכים עומדים במעגל עם העיניים מושפלות לארץ. כאשר המדריך צועק "עיניים" על כל חניך להסתכל על חניך אחר במעגל. אם שני חניכים הסתכלו אחד על השני ויצרו קשר עין - שניהם בחוץ. כשהמדריך צועק "רגליים" - על כל החניכים להשפיל שוב עיניהם לארץ, וכן הלאה, עד שנשארים שני אחרונים או אחד אחרון - והם המנצחים.

2. סלט פירות (דומה ל"הרוח נושבת") – כל החניכים יושבים במעגל כיסאות, חוץ מאחד שעומד באמצע ללא כיסא. כל חניך שייך לפרי אחר – בננה, תפוז, תפוח, ענבים וכו'. החניך שבתוך המעגל יכול לצעוק שם של פרי, לדוגמה תפוז – ואז על כל התפוזים לקום ולהחליף כיסא מהר, ועל החניך שעמד להתיישב גם. כך נותר חניך אחד שלא הספיק לתפוס כיסא. כעת תורו לצעוק שם של פרי. כאשר צועקים 'סלט פירות' על כל החניכים לקום ולהחליף כיסא.

*** אבל,** אם השבט אתכם ומתעניין בנושא – עברו לסיכום ודלגו על המשחקים.

סל"ג - סיכום

*** נסכם:** ראינו שישנן שאלות מוסריות גדולות בזמנים קשים ומלחמות. שאלות שבהן הרגש של האדם והשכל שלו לא תמיד אומרים אותו דבר. שאלות שבהן נראה שאין באמת 'אמת' או 'שקר'.

*** נשאל:** מה זה קשור לזהות יהודית?

*** נענה:** אנחנו צריכים להבין שהתורה נוגעת לנו לכל תחומי החיים, ואפילו לשאלות קשות של זמנים קשים – יש לתורה מה להגיד. יש בשאלות האלו מחלוקות של רבנים לפעמים, אבל הכול-הכול מתוך התורה ומתוך תשומת-לב הלכתית-יהודית. כמובן שאלו לא שאלות שאנחנו בכוח שלנו נפתור – אלא הכול יעשה בידי גדולי תורה שלמדו הרבה, ויש בידם כוח לפסוק שאלות כבדות אלו.

א. בדילמת נוהל חניבעל – הרב אלעזר גולדשטיין, מחבר הספר "אתיקה צבאית יהודית", בהתייחסות הלכתית לנושא, שלל פעילות שמטרתה פגיעה בחייל החטוף, אך התיר פעילות שמטרתה שחרור החטוף או פגיעה בחוטפים, גם אם יש בה סיכון לחיי החייל החטוף. הרב שלמה אבינר הביע תמיכה בנוהל. וכן הרב אליקים לבנון הביע תמיכה בנוהל.

ב. בדילמת עסקת שליט – העולם הרבני נחלק לשתי דעות. היו כאלה שהלכו עם ההלכה היבשה ש"אין פודין את השבויים יתר מכדי דמיהן", כלומר שמצוות פדיון שבויים לא חלה כאשר מבקשים המון תמורת הפדיון, והיו כאלה שאמרו שחייל, שהוא נציג של המדינה, הוא בעל קריטריונים שונים, והמדינה ומנהיגיה יכולים להחליט האם לפדותו גם במחיר כבד או לא. לדוגמה, הרב אליקים לבנון אומר על עסקת שליט שהיא ממש לא על-פי ההלכה.

ג. בדילמת "עקדת יצחק" – נספר את סוף המעשה: הרב מייזליש ביקש מהאבא שלא יישאל אותו את זה, ושהוא לא רוצה להגיד לו מה התשובה. ענה לו האבא דברים מצמררים: "רבי, אני עשיתי את שלי ונהגתי כפי שהתורה מחייבת אותי. אני הצגתי את השאלה לפני רב, ורב אחר אין כאן בנמצא. ואם אתם לא יכולים להורות לי שמוותר לי לפדות את הבן שלי, הרי סימן הוא שאינכם שלמים עם ההלכה להתיר. שכן אילו היה מותר בלי כל פקפוק בוודאי הייתם מתירים לי. פירוש הדבר בשבילי הוא, כי לפי ההלכה אסור לי לפדות את בני. זה מספיק בשבילי, וילדי יישרף, אפוא, על-פי התורה וההלכה. ואני מקבל זאת באהבה ובשמחה, ואין בדעתי לעשות דבר כדי לפדותו, משום שכך ציוותה עלי תורתנו..." "ובכה האב, וקיים את דבריו, ולא פדה את בנו. ואותו היום היה ראש השנה. והיה האומר האב לעצמו בשמחה, שזכה להקריב את בנו יחידו לה' יתברך, כעקדת יצחק אבינו שהייתה בראש השנה, והוא לא פדה אותו מאחר שראה שהתורה לא התירה לו לעשות זאת.

*** מתוך ההבנה הזאת,** נבין שהזהות היהודית שלנו לוקחת אותנו לכל פרטי החיים, לכל דבר יש לתורה מה להגיד, לכל דבר תהינה תשובות ותהיה אמירה. התורה היא לא 'רק' ספר היסטוריה או ספר נחמד – היא ממש, **תורת חיים.**

שבוע שלישי - "תורת חיים"

06. פעולת אמצע שבוע - הראל-נווה

מבוא למדריך-

פעולה זו דורשת הכנה של המדריכים, עם היכרות של השטח, ועם מקום המגורים הספציפי שלכם. לכן - אנחנו מביאים כאן את הרעיונות, אבל את היישום בשטח - המדריכין יצטרכו להכין.

שלב הפעולה-

- א. חפש את המטמון
ב. סיכום

מטרת היחידה-

החניך ייחשף להבנה שהתורה נוגעת בכל תחומי החיים, מקיפה את כולם. אין דבר שלתורה אין מה להגיד בו. מתוך כך החניך יעריך את התורה, ירצה בה ויתחבר אליה.

מהלך היחידה-

שלב א' - חפש את המטמון

* נתחלק לארבע קבוצות, ונשחק חפש את המטמון.

התחנות שנעבור בהן יהיו דוגמאות לכך שהתורה נוגעת לכל תחומי החיים. במהלך המשחק החניכים יראו שכל מה שהם מכירים מסביבם - הכול-הכול נוגע לתורה, ונובע ממנה. המטמון בסוף יהיה בכניסה לבית מדרש או לבית כנסת - מומלץ שהמטמון יהיה משהו מתוק כמו התורה המתוקה!

אתם יכולים להכין את הפתקים כמובן בכתב סתרים - כיד הדמיון הטובה עליכם! יש כאן פירוט של רעיונות למקומות - אך בסופו-של-דבר תצטרכו להכין את המקומות על-פי ההיכרות שלכם עם האזור...

1. כשנגיע לשמיים ישאלו אותנו – נשאת ונתת באמונה?
התורה מדריכה אותנו בכל דרכי המסחר! לא לגנוב, לא לרמות, לא להלוות בריבית וכדומה.
רוצו ל... (מכולת, בנק, כספומט...).
2. התורה מצווה אותנו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".
התורה נוגעת לנו לשמירה על החיים בתחבורה!
רוצו ל... (מעבר חצייה, רמזור, תמרורים, חגורות...).
3. כשבונים בית חדש – צריך לשים מעקה על הגג!
התורה מדריכה אותנו איך לבנות את הבית שלנו.
רוצו ל... (בית בבנייה, מעקה...).
4. ושיננתם לבניך. חנוך לנער על-פי דרכו.
התורה מצווה אותנו איך לחנך את הילדים שלנו!
רוצו ל... (בית ספר, תלמוד תורה, חוג תהילים וכו').
5. התורה אומרת לנו על המצוות 'וחי בהם' – פיקוח נפש דוחה כמעט את כל המצוות.
התורה רוצה שנחיה, והיא נוגעת גם לרפואה!
רוצו ל... (מרפאה, בית חולים, חדר של אחות, אמבולנס וכו').
6. איזוהי עבודה שבלב – זוהי תפילה!
התורה מדריכה אותנו איך מתפללים ואיך מבקשים.
רוצו ל... (בית כנסת).
7. מה טובו אהליך יעקב.
התורה מדריכה אותנו איך לנהוג ביחסי השכנים שלנו.
רוצו ל... (חדר מדרגות של בניין, גדר בין שני שכנים...).
8. וכי תבואו אל הארץ...
התורה מדריכה אותנו איך לנהוג בחקלאות שלנו, ומצווה אותנו במצוות התלויות בארץ!
רוצו ל... (שדה, גינה חקלאית, כהן או לוי).
9. כבד את אביך ואת אמך.
התורה מדריכה אותנו איך מתנהגים בתוך המשפחה.
רוצו ל... (הורים של אחד החניכים).
10. והיה מחניך קדוש.
התורה מדריכה אותנו איך לבנות צבא יהודי.
רוצו ל... (בסיס צבאי, עמדה צבאית, חיילים, בית החייל...).
11. שופטים ושוטרים תיתן לך.
התורה מדריכה אותנו איך לשמור על הסדר הציבורי, על משפט ומשטרה.
רוצו ל... (תחנת משטרה, בית משפט, לשכת עורכי-דין...).
12. שום תשים עליך מלך.
התורה מדריכה אותנו איך לבנות את המדינה שלנו, הממשלה שלנו.
רוצו ל... (משרדי מדינה, משרדי מועצה, מזכירות יישוב).
13. והדרת פני זקן.
התורה מדריכה אוננו איך לנהוג עם זקנינו.
רוצו ל... (מועדון גיל הזהב, בית אבות, בית חולים, תחנת אוטובוס (מפני שיבה תקום)....).
14. ואכלת ושבעת.
התורה מדריכה אותנו בכל ענייני המזון – מה מותר ומה אסור לאכול, איך אוכלים בצורה מכובדת, מה מברכים לפני שאוכלים ועוד ועוד.
רוצו ל... (מסעדה, פיצרייה, מכולת, פלאפל וכו').
15. לא ילבש, והצנע לכת עם אלוך.
התורה מדריכה אותנו איך להתלבש ואיך להסתובב ברחוב.
רוצו ל... (חנות בגדים, מכבסה, גמ"ח מסירת בגדים וכו').
16. לא תקיפו פאת ראשכם. פאת זקניכם לא תגלחו.
התורה מסבירה לנו איך יהודי צריך להראות ומה אסור לעשות בתספורת.
רוצו ל... (מספרה, ספר וכו').
17. ונשמרתם מאוד לנפשותיכם.
התורה מדריכה אותנו להיזהר מסכנות מיותרות.
רוצו ל... (ש"ג של היישוב, שומר בחנות, רבש"ץ...).

21. עולם חסד יבנה.

התורה מדריכה אותנו להרבות בגמילות חסדים, בהכנסת אורחים ובעשיית חסד. רוצו ל... (גמ"ח, טרמפיאדה, בית תמחוי וכו').

22. ובהם נהגה יומם ולילה.

התורה מדריכה אותנו ללמוד תורה בכל זמן ועת. רוצו למטמון, ל... (בית מדרש).

18. לא תלך רכיל בעמך. ודברת במ.

התורה מדריכה אותנו איך לדבר, מה מותר ומה אסור ומה צריך לדבר. רוצו ל... (טלפון ציבורי, דוכן חלוקת עיתונים...).

19. וראיתם אותו. ולא תתורו.

התורה מדריכה אותנו איך להסתכל על המציאות - מה צריך לראות ומה אסור לראות. רוצו ל... (חנות משקפיים, מראה, מצפה, משקפת...).

20. ולבהמתך ולחיה אשר בארצך.

התורה מדריכה אותנו כיצד לנהוג עם בעלי החיים שלנו - אסור לצער אותם, צריך לדאוג להם לאוכל, איזה חיות מותר לגדל ואיזה לא. רוצו ל... (רפת, לול, אורווה, מלונה, חנות חיות, פינת חי).

ש"ב - סיכום

בבית המדרש נסכּם: התורה נוגעת בכל פרט ופרט מפרטי החיים שלנו. היא לא תורה מנותקת, היא תורת חיים. תורה שיוצרת חיים מתוקנים. נשמח בה, נתגאה בה ונלמד אותה!

שבוע רביעי- "בחירה ביהדות"

07. פעולת שבת- הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. בחירות
- ב. קאיה
- ג. סיפור בציורים
- ד. דיון
- ה. סיכום עם הרמב"ם

מטרת היחידה-

החניך יבין את המעלה שיש בבחירה, יתייחס לקיום התורה והמצוות כבחירה ולא רק כצורך, ויכין את עצמו לקראת הפעולה הבאה- חיי מעשה תורניים פעילים, כבן בית ביהדות ולא כתייר.

מהלך היחידה-

שלב א' - בחירות

- * **נכין מראש** קלפי מקופסת קרטון, ודפים שכתוב עליהם- בעד, נגד.
- * **נספר** לחניכים (סיפור לא נכון...) שהסניף החליט להתייעץ עם החניכים האם לשנות את סדר השבטים- האם הם יהיו לפי הגילאים כמו עד כה, או שמעכשיו הם יהיו לפי שמות משפחה, בערבוב של כל הגילאים...
- * **נראה** להם שיש קלפי ופתקים ונבקש מהם להצביע בבחירות חשאיות.
- * **חשוב** לעשות טקס רציני מהבחירות, **ולהדגיש** את הנקודה שהבחירה שלהם יכולה לשנות במציאות! לאחר שכולם הצביעו, נספר להם שזה לא היה באמת, אך עשינו זאת כי רצינו להיכנס לאווירה של- **בחירות**.
- * **נחלק** להם צ'ופר קטן (חמצוצים וכדו') כ"פיצויו" על המתחה.

שלב ב' - קאיה

* נשחק קאיה:

עומדים במעגל ויש שלוש תנועות אפשריות:

1. **קאיה**- זורקים את היד חזק הצדה. התנועה הזאת מעבירה את התנועה לבא בתור. אפשר להעביר ימינה או שמאלה וזה מעיד על כיוון המעגל.
2. **אישמושי**- שמים את הידיים על הכתפיים בהצלבה, וזה מביא להחלפת כיוון התנועה.
3. **אטיגונה**- מניעים את הידיים בתנועה של גלים למעלה מעל הראש, וזה מביא לדילוג על הבא בתור. כל אחד עושה תנועה בתורו וצועק את שמה, והוא מחליט על ההמשך. מי שמתבלבל יוצא מהמשחק. את המשחק מבצעים בצעקות ובתנועות חדות שכאלה...

אלה מ' - סיפור בצירים

* נספר סיפור בצירים. (*נסמח 3 - צורים).

נדפס חמישה דפים של צירים, ועל כל ציור שנראה, נספר לחניכים את הסיפור הבא, לפי המספרים:

1. "צורי אלמליח ומבשר אדלר היו חברים עוד מבית החולים. האימהות שלהם היו שכנות, וילדו אותם באותו יום באותו בית-חולים. כבר מגיל קטן אפשר היה לראות את האהבה שלהם זה לזה, ממש את כל הדברים הם היו עושים ביחד. מהמעון, דרך הגן ובית-הספר, וגם במשחקים, בהפסקות- תמיד תמיד היו ביחד. כולם ידעו- צורי ומבשר זו חברות-אמת לנצח.

2. כך הדברים התנהלו על מי מנוחות, וכמו בכל סיפור שמח, ביום בהיר אחד- הכול התפוצץ. זה התחיל כשצורי ביקש ממבשר את הכדורגל שלו, ומבשר הביא לו את זה, בפרצוף עצוב. צורי לקח את הכדור ולא אמר דבר. למחרת, צורי הלך עם מבשר ל'מחנה' שלהם, לבנות את הגג סוף-סוף. במשך כל זמן העבודה, לא חיך מבשר אפילו פעם אחת, ולא אמר מילה. ככה זה המשיך, צורי ומבשר המשיכו להיות חברים, אבל כל מה שמבשר עשה - עשה אותו בפרצוף עצוב. הוא ארגן לצורי יום הולדת בהפתעה- בפרצוף עצוב. הוא הלך להביא לו שוקולד לפני המבחן- בפרצוף עצוב. ככה כל הזמן.

3. לאחר כמה חודשים, החליט צורי ש'נמאס' לו. הוא לא יכול היה לראות שמבשר כל הזמן מבואס. הוא חשב המון על פתרון- ולא מצא. הוא הבין שאין לו שום ברירה, אלא לפתוח את הנושא הכאוב מול מבשר- שתכל'ס זו כבר חברות לא כיפית, לא כיף שהכול נעשה בצורה מבואסת, בצורה עצובה, זה מעיק על כל האווירה, וזה ממש פוגע לו בחברות. הוא החליט שהוא חייב לדבר על זה עם מבשר.

4. באחד הערבים, כשהם ישבו לאכול ארטיק אבטיח מול השקיעה, פנה צורי למבשר, ואמר לו: "אח שלי, מה שלומך? אני חייב לשאול אותך באמת, מה קורה איתך, איתנו?! כל החברות נהייתה מוזרה ולא כיפית, למה אתה עושה את הכול בעצבות, בבאסה?" מבשר הסתכל לתוך העיניים של צורי, ואמר לו: "צורי, נשמה, אני ממש רוצה הרבה זמן לפרוק את זה עליך. אני מרגיש שכל מה שאנחנו חברים, כל מה שאנחנו עושים ביחד - הכול-הכול זה מכיוון שאני חייב, לא מכיוון שאני רוצה. מה זאת אומרת חייב, אף אחד לא ממש מחייב אותי, אבל מגיל אפס אנחנו ביחד, וכולם מדברים עלינו שאנחנו חברים, ואז גם כשיש דברים שבכלל לא בא לי לעשות - אני עושה רק בגלל התחושה שאני חייב. כשרצית את הכדורגל החדש שלי - פחדתי שהוא יתפוצץ, אבל הבאתי לך כי אנחנו "חברים". ארגנתי לך יום הולדת למרות שרציתי ללכת לטיול עם המשפחה שלי, אבל ידעתי שאני חייב לארגן לך, כי אנחנו "חברים". וזה לא כיף לי. מעולם לא בחרתי בחברות. לכן זה מפריע לי, לכן אני לא שמח בה."

5. צורי שמע, הבין, ושתק. לאחר כמה דקות של שתיקה, הוא אמר למבשר- "טוב, שמע, אח שלי, אני הולך הביתה. אני מכבד אותך. אני מבין אותך. אני רוצה שתשמח בחברות שלנו. תגיד לי כשאתה רוצה אותי, אחי!" לאחר שבועיים וחצי, התקשר מבשר לצורי- "אח שלי, חבר נדיר שכמוך! אתה ממש חסר לי. תקשיב. ישבתי הרבה עם עצמי וחשבתי, והבנתי שאני באמת-באמת בוחר להיות חבר שלך, ואני גם בוחר לחשוב טוב איך החברות הזו לא פוגעת בי גם. יש דברים שארצה, שאני אבחר לוותר עליהם בשביל החברות, ויש דברים שלא ארצה ושאבחר לא לעשות אלא לוותר על דברים שלנו. הבנתי שרק אם אלמד לבחור נכון, אוכל לשמוח באמת!"

כי אני יהודי!

ש"ב - דיון

* **נדון...** במה עוזרת לנו יכולת הבחירה? למה לא כל הדברים קבועים מראש? למה ה' הוריד אותנו לעולם עם יצר טוב ויצר רע?

* **נסביר** לחניכים שיכולת הבחירה, גם במשחק וגם ב'בחירות' שעשינו - היא בעצם מה שנותן טעם במעשים. אם היינו חייבים לעשות משהו, לא היינו נהנים. אנחנו נהנים מדברים, ומתחברים אליהם - בזכות זה שאנחנו בוחרים בהם. יכולת הבחירה והרצון לעשות משהו - מחברים את הלב למעשה.

וכשבחרים במשהו, וכשיש יכולת בחירה - אוטומטית זה גם אומר שיכולים לבחור אחרת.

ה' הוריד אותנו לעולם, ונתן לפנינו את יכולת הבחירה החופשית, לבחור בדרך הטוב, דרך החיים - או ללכת בעקבות היצר הרע, ולבחור ברע, בדרך המוות. אנחנו יכולים לבחור. ה' אומר לנו - תבחרו בחיים.

עלינו להבין שהקיום של המצוות שלנו כיהודים צריך להיעשות מתוך רצון ומתוך בחירה, ולא מתוך תחושה של 'כפייה', כדי שיהיה טעם ומעלה בבחירה שלנו בטוב.

ש"ב - סיכום עם הרמב"ם

* **נחביא מראש** שני פתקים, אחד אדום ואחד כחול. (*נספח 4 - סתקים)

* אדום-

רמב"ם:

אם רצה להטות עצמו לדרך טובה

עצמו לדרך רעה ולהיות רשע- הרשות בידו.

"הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע",

שני דומה לו בזה הענין, שיהא הוא מעצמו בדעתו

חפץ, ואין מי שיעכב בידו

ודבר זה עיקר גדול הוא,

שנאמר: "ראה נתתי לפניך היום את החיים",

כלומר שהרשות בידכם, וכל שיחפוץ האדם לעשות

ומפני זה הענין נאמר: "מי יתן

כופה בני האדם ולא גוזר עליהן לעשות

* כחול-

רשות לכל אדם נתונה:

ולהיות צדיק - הרשות בידו, ואם רצה להטות

הוא שכתוב בתורה:

כלומר: הן מין זה של אדם היה יחיד בעולם ואין מין

ובמחשבתו יודע הטוב והרע ועושה כל מה שהוא

מלעשות הטוב או הרע. וכיון שכן הוא "פן ישלח ידו". (...)

והוא עמוד התורה והמצוה,

וכתיב: "ראה אנכי נותן לפניכם היום",

ממעשה בני האדם עושה - בין טובים בין רעים.

והיה לבבם זה להם", כלומר שאין הבורא

טובה או רעה, אלא הכל מסור להם.

* **נתחלק לשתי קבוצות**- אדומה וכחולה. כל קבוצה צריכה למצוא פתק בצבע אחר, וכך תהיה תחרות.

לאחר ששתי הקבוצות מצאו את הפתקים, אפשר לקרוא יחד את הכול בצורה ברורה.

* **נסכם:** אדם יכול לא עלינו להעביר את כל החיים כאן בעולם ולעשות בדיוק מה שצריך - אבל הוא מעולם

לא בחר בזה, לא עשה זאת מתוך בחירה. זה חיסרון עצום בקשר, זה מוריד את כל הכיף, את כל הטוב והכיף.

אנחנו צריכים לדעת שה' הביא לנו כוח בחירה, ודווקא עצם הדבר שאפשר לבחור לא לעשות, נותן משמעות

כשעושים. הבחירה מחברת אותנו, מעניקה משמעות למעשה. עלינו לנצל את הבחירה לדברים טובים-

לעשיית מצוות- ובחרת בחיים. מתוך בחירה ורצון.

שבוע רביעי - "עשייה"

08. פעולת אמצע שבוע - הראל-נווה

שלבי הפעולה-

- א. פנטומימה
- ב. חבל במעגל
- ג. שמיכה מתהפכת
- ד. מסע אלונקות
- ה. עם ישראל מחכה לכם!
- ו. יוצאים לעשייה!

מטרת היחידה-

החניך יבין את החשיבות בעשייה כחלק מעבודת ה' וכחלק מהזהות היהודית שלו. החניך יבין שכשהוא אקטיבי, פועל ועושה - הוא מתחבר עם הזהות היהודית שלו, ובאותו זמן הוא מוציא אותה לידי ביטוי בפועל.

מהלך היחידה-

פנטומימה - ק' - ז'

* נכין מראש אביזרי הצגה, ונלמד שני חבר'ה לפני הפעולה את הסיפור הבא, שאותו נספר לכל החניכים בתור קריינים והחניכים הנבחרים יציגו בפנטומימה.

חורף. רוסיה. קר. קר מאוד.

קשה לדבר, קשה ללכת, קשה לאכול. אפילו קשה לחשוב.

בעיירה יהודית רחוקה ושמה צ'סניקוב, כל משפחה בביתה, מנסים ביחד לשמור על מצב רוח, לעודד, רק לא לקפוא.

מגיע הלילה. כל האורות בעיירה כבויים, חוץ מבית אחד. כמובן - בית המדרש של העיירה. עשרות בחורים השוקדים על תלמודם, יושבים ולומדים גמרא, בבית המדרש הקפוא.

לומדים, אמרנו? מנסים. קשה ממש ללמוד כשאתה קופא מקור. קופא ממש.

רק ר' נח, אברך צעיר, יושב ולומד בהתלהבות. איך הוא לא קופא? כמובן - יש לו מעיל פרווה. איכותי, מחמם, המוצר הכי טוב בשוק! הוא יושב ולומד בהתלהבות, וכולם מסתכלים עליו, רועדים מקור. נו מילא, חושב ר' נח לעצמו, העיקר שאני לומד, העיקר שלי נוח.

ולפתע, אור בבית המדרש. אור וחום. בית המדרש ממש מתמלא בחום שאי אפשר לתאר!!! מה קרה? מסתכלים כולם מסביב, כיצד נהיה כאן חם ונעים כל-כך?! כולם מתחילים ללמוד בהתלהבות, כמה טוב וכמה נעים, איזה נהדר שאפשר לשבת וללמוד!

אברימל"ה יודע גם יודע איך נהיה נעים. הוא הלך בכל כוחותיו, בשיא הקור, החוצה - אל מחסן העצים. סחב עצים לתנור ההסקה של בית המדרש. סחב וסחב, התאמץ, ולבסוף - כשהדליק את האש, כולם כבר יכלו ליהנות מהחום הרב.

למחרת בבוקר, אומר הרב לתלמידים: יש צדיקים, ויש צדיקים.

יש צדיקים בפרווה, ויש צדיקים שמדליקים תנור. יש צדיקים שדואגים רק לעצמם, וזה בסדר. אבל הם לא משפיעים על הזולת. ויש צדיקים שפועלים ועושים למען הלימוד של כולם, למען החום של כולם. אלה הם צדיקי הדור.

ש"ב - חבל במעגל

* **נשחק** "חבל במעגל" - לוקחים חבל ארוך (ששני קצותיו סגורים או קשורים), וכל חברי השבט מחזיקים אותו בשתי ידיהם, במעגל. מותחים ומותחים, עד שאין יותר לאן ומגיעים למצב שהחבל מתוח במעגל ברמה המקסימלית. עכשיו על כל חברי הקבוצה להתיישב מבלי להרפות את החבל.

ש"ג - שמיכה מתהפכת

* **נשחק** "שמיכה מתהפכת" - כל חברי השבט עומדים על שמיכה, ועליהם להגיע למצב שבו כולם עומדים על הצד השני של השמיכה, בלי שאף אחד ירד מהשמיכה. (מומלץ להגביל בזמן כדי ליצור זריזות ועניין).

ש"ד - מסע אלונקות

* **אם מתאפשר בנוסף לעשות מרוץ אלונקות של בין חמש לעשר דקות** - מומלץ מאוד. לוקחים חניך וקושרים אותו לאלונקה, ועל כל חברי הקבוצה להגיע לנקודה מסוימת בפרק זמן מסוים. יהיה צורך בכל חברי הקבוצה שיעזרו בסחיבת האלונקה או האלונקות.

ש"ה - עם ישראל מחכה לכם!

* **נאמר לחניכים** - למדנו שיש לנו זהות יהודית. למדנו שיש גם קשיים ביהדות והתמודדויות, ובכל זאת - אנחנו רוצים ביהדות. למדנו שיש ליהדות מה לומר בכל תחומי החיים, ולמדנו שצריך לבחור ביהדות.

אבל - גם אם הפנמנו את כל זה, עוד לא הגענו למצב הסופי. עם ישראל מחכה לנו. עם ישראל צריך אותנו. אנחנו חייבים לצאת ולהשפיע על כל כלל ישראל. לא נוכל להמשיך לשבת ולדאוג לעצמנו, כשכל העם שלנו נמצא מאחורה. צריך ללכת ולחמם כמה שיותר אנשים, ללכת ולפעול למימוש הזהות היהודית שלנו. המון אנשים היום במדינה לצערנו מנסים לטשטש את הזהות היהודית שלנו - חייבים לשמור על הזהות היהודית הזו, שלנו - ושל כל עם ישראל.

אם נשב בבית ולא נעשה כלום - המצב לא ישתנה. אדם יכול להסתכל על מה שקורה בסביבתו **מעמדה של תייר**. הוא רק מסתכל על מה שקורה, מביע עמדה, אבל לא פועל בשטח, לא עושה ומשנה את המצב. אבל אדם בבית שלו, בתור ראש משפחה - תמיד ידאג למצב של הבית שלו. יתקן את הבעיות של הבית, יקנה אוכל, ידאג לקישוטים. זה הבית שלו. עלינו להסתכל על המצב של המדינה - **לא כתיירים, אלא כבני בית**. אכפת לנו מה קורה מסביבנו, אנחנו רוצים ויכולים להשפיע!

רק אם נצא נעשה ונשפיע - בעזרת ה' המצב ישתנה וכל עם ישראל ישמח בזהות היהודית שלו, בתורת ה' ובמצוותיו!

ש"ו - יוצאים לעשייה!

מתוך הדיבורים האלו - **נצא לעשייה**.

עלינו לחשוב מראש לפני הפעולה אלו סוגי עשייה מתאימים לחניכים שלנו (אלו מוקדי התנדבות יש בעיר, מה אפשר לעשות למען הכלל ביישוב, מה התקציב שלנו וכו' וכו').
נצא לטעום טעם של עשייה למען עם ישראל והזהות היהודית שלו.

אפשר לחלק נרות שבת, אפשר לחלק אוכל לחיילים, אפשר לחלק פתקי אחדות לעוברים ושבים. העיקר - עליכם, המדריכים, לחשוב מראש מה עושים ואיך, על-פי הפרמטרים שיש בסניף שלכם ובמקום המגורים שלכם.

*** בסוף העשייה נחלק צ'ופר לחניכים:**

לעשות זה הקטע, פשוט בלי חוכמות,
לעשות גם הרחק מאור המצלמות,
לעשות גם בלי לתפוס כותרות,
לעשות יותר ולדבר פחות.
לעשות ולא רק לבוא לבקר,
לעשות ולא לרוץ לספר,
לעשות גם כשלא מדובר בחבר,
לעשות כשצריך לעשות, כשחסר.
לעשות גם כשזה לא באופנה,
לעשות גם אם "נגמרה העונה",
לעשות בלי להשאיר סימן,
לעשות בלי לעשות מזה עניין,
לעשות בלי לשאול שאלות,
לעשות גם כשלא רואים תוצאות,
לעשות, לפחות לנסות...
כי זה כל מה שצריך לעשות!

*** נסכם:** ראינו שעלינו לקחת חלק במה שקורה סביבנו, לא להיות אדישים, לבחור לצאת ולהשפיע מתוך מקום של בן-בית ולא של תייר. אנו זקוקים לכל אחד מאיתנו כדי להגדיל כמה שיותר את- הזהות היהודית שלנו!

* נספח 1 (אמזוק)

זהות- מתוך המילון:

כלל האפיונים וסימני ההיכר הייחודיים העושים אדם מסוים או דבר מסוים למי שהוא ושבאמצעותם ניתן לזהותו מבלי להחליפו באחר."

* נספח 2 (אמצעי)

דילמת נוהל חניבעל-

צה"ל הוציא פקודה מיוחדת למצב שבו האויב מנסה לחטוף חייל. הפקודה אומרת שיש לנסות לחלץ את החטופים בכל דרך אפשרית, גם אם בעקבות ניסיונות החילוץ ייהרג חלילה החייל החטוף. לפקודה זו קוראים נוהל חניבעל. במהלך השנים התרבו הקריאות הקוראות לשנות את הנוהל, כך שיהיה אפשר רק לנסות לפגוע בחוטפים או בחפים מפשע אחרים, אך לא לעשות פעולה שהמטרה שלה היא פגיעה בחיי החטוף. צריך לזכור, שפעמים רבות האויבים שלנו הרגו את החטופים שהם חטפו. בנוסף צריך לזכור, כי פעמים רבות האויב דרש תמורת פדיון החייל שחרור מחבלים - וברור לכולם שזה ייתן כוח לאויב, ויוביל לסכנה של אזרחים יהודים.

מה אצלכם צריך אצלנו?

דילמת גלעד שליט-

גלעד שליט הינו חייל צה"ל שנחטף בשנת תשס"ו בידי ארגון חמאס. הוא הוחזק בשבי חמאס בעזה כחמש שנים וחצי. כתנאי לשחרורו דרשו חמאס את שחרורם של אלף מחבלים, שבהם מחבלים רבים "עם דם על הידיים", שרצחו יהודים רבים והיו במאסרי עולם בישראל. בסופו-של-דבר העסקה יצאה לפועל, שליט הוחזר לישראל, וישראל שחררה 1027 מחבלים לחמאס, שחלק מהם כבר חזרו לטרור ולרצח עוד יהודים. במהלך השנים של השבי של גלעד שליט נשמעו ויכוחים רבים במדינת ישראל, האם באמת צריך לשחררו במחיר כבד כל-כך, כי מדובר במצוות פדיון שבויים ובערך החשוב שכל חייל צה"ל ידע שהמדינה עושה הכול כדי שיחזור הביתה בשלום, או שאין לשחרר בכל מחיר ועדיף שחייל אחד יישאר חטוף מאשר שחיי רבים יסתכנו - גם מחבלים ישוחררו וגם האויב יקלוט שעדיף לו לחטוף חיילים ולדרוש עוד ועוד מחבלים כל הזמן.

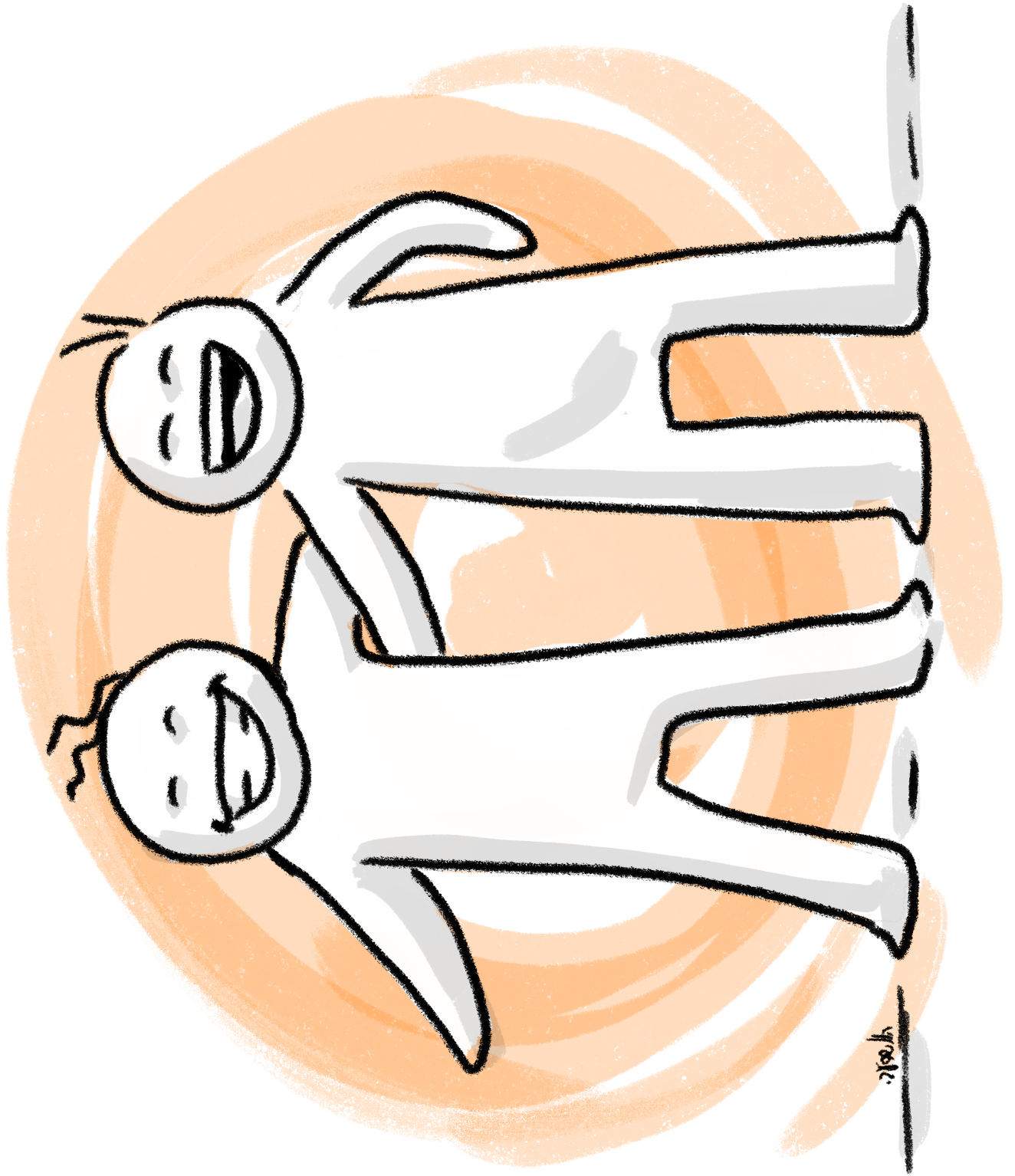
מה אצלכם צריך אצלנו?

דילמת "עקדת יצחק"-

הרב מייזליש היה רב הונגרי בזמן השואה האיומה. בספר שהוציא, "מקדשי השם", הובא סיפור מזעזע שקרה בשואה: הנאצים יימה-שמם רצו לקחת נערים לעבודה. הם רצו רק נערים מבוגרים וגדולים, ואת כל הנערים הקטנים והחלשים הם סגרו בצריף, שתושביו היו מיועדים, לא עלינו, להישלח לשריפה. הנאצים ספרו במדויק כמה נערים יש בצריף. בלילה הם השאירו שומרים על הצריף. היהודים ניסו לשחד את השומרים, כל אב רצה לשחרר את בנו. וכאשר אב אחד הביא סכום כסף גדול לשומרים - השומרים שחררו את בנו, אך מיד חטפו נער יהודי אחר והכניסו אותו, כדי שהנאצים לא יראו שהמספר נהיה קטן יותר. אל הרב מייזליש הגיע יהודי פשוט ותמים, ששאל אותו: "הבן שלי נמצא בתוך הצריף, בין כל הנערים שמיועדים לש-ריפה. יש לי מספיק כסף לפדות אותו ולהציל אותו - אבל ברור בלי שום ספק שברגע שאציל אותו, יתפסו ילד אחר במקומו." שאל היהודי את הרב - "מה עליי לעשות?"

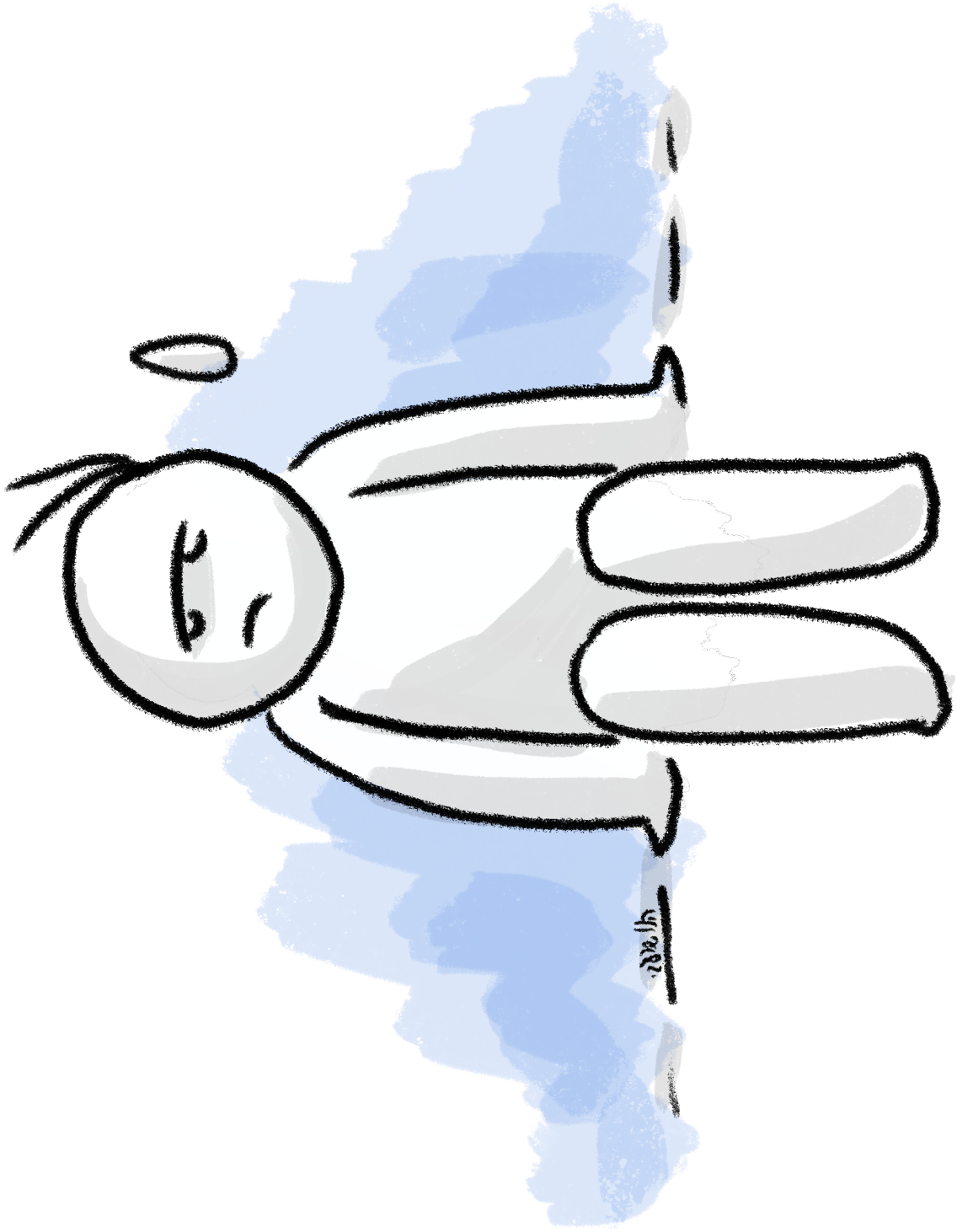
מה אצלכם צריך אצלנו?

2008

* [נספח 3 - תמונה 1

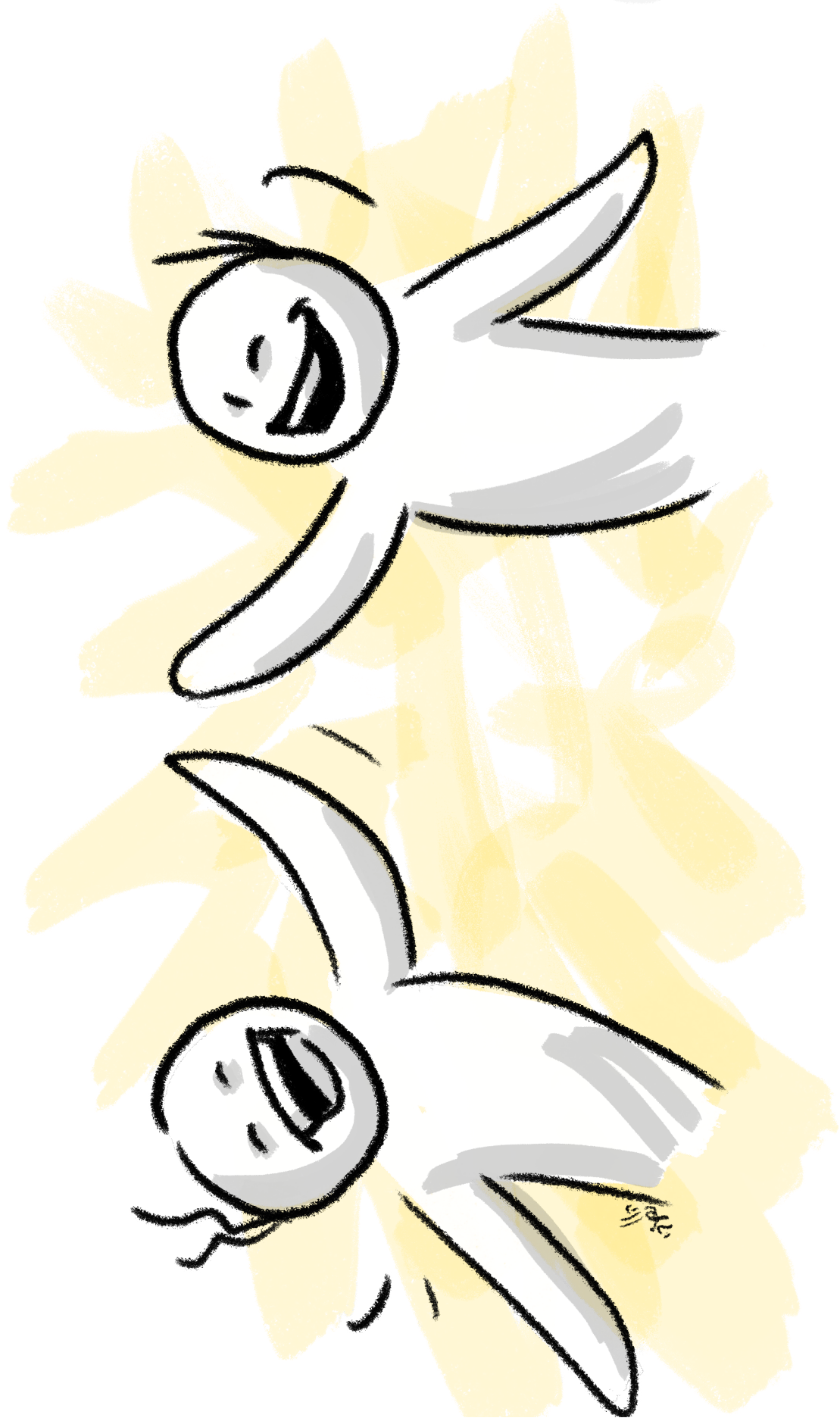
* נספח 3 - תמונה 2

* נספח 3 - תמונה 3

* נספח 3 - תמונה 4

* נספח 3 - תמונה 5

רמב"ם:

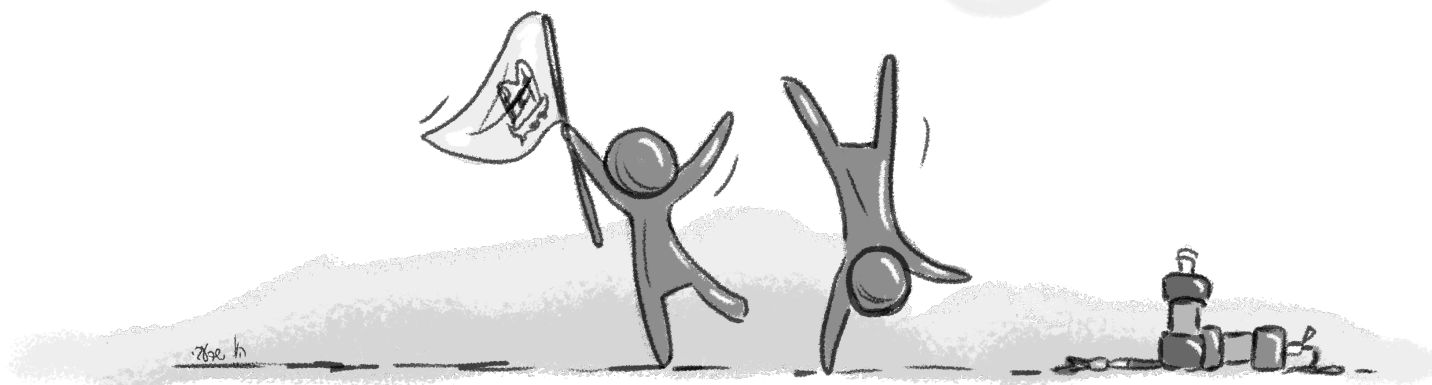
אם רצה להטות עצמו לדרך טובה
 עצמו לדרך רעה ולהיות רשע - הרשות בידו.
 "הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע",
 שני דומה לו בזה הענין, שיהא הוא מעצמו בדעתו
 חפץ, ואין מי שיעכב בידו
 ודבר זה עיקר גדול הוא,
 שנאמר: "ראה נתתי לפניך היום את החיים",
 כלומר שהרשות בידכם, וכל שיחפוץ האדם לעשות
 ומפני זה הענין נאמר: "מי יתן
 כופה בני האדם ולא גוזר עליהן לעשות

רשות לכל אדם נתונה:

ולהיות צדיק - הרשות בידו, ואם רצה להטות
 הוא שכתוב בתורה:
 כלומר: הן מין זה של אדם היה יחיד בעולם ואין מין
 ובמחשבתו יודע הטוב והרע ועושה כל מה שהוא
 מלעשות הטוב או הרע. וכיון שכן הוא "פן ישלח ידו". (...)
 והוא עמוד התורה והמצוה,
 וכתוב: "ראה אנכי נותן לפניכם היום",
 ממעשה בני האדם עושה - בין טובים בין רעים.
 והיה לבבם זה להם", כלומר שאין הבורא
 טובה או רעה, אלא הכל מסור להם.

פעולות לשבטים מעוז-נחלה

\\ שילה גבאי

שבוע ראשון - "איך לזהות זהות?"

01. פעולת שבת - מעוז-נחלה

מבוא למדריך-

"פעם הלכו שישה חכמים עיוורים לגן החיות, כדי להכיר את הפיל מקרוב. כאשר הגיעו לפיל, החלו העיוורים למשש אותו. הראשון נגע בגופו של הפיל ואמר: "הפיל הוא קיר." השני נגע בחט הפיל [בשנהב], וקרא: "לא, הפיל הוא כידון." השלישי אחז בחדקו, וקרא: "ברור שהפיל הוא נחש." "לא ייתכן", קרא הרביעי, בתופסו אחת מרגלי הפיל, "הפיל הוא גזע עץ". החמישי היה גבה קומה. הוא הושיט את ידו ונגע באחת מאוזניו של הפיל, ואמר: "כולכם טועים, הפיל הוא מניפה." השישי אחז במקרה בזנב הפיל וצעק: "הוי, שוטים שכמותכם, הפיל אינו קיר אף לא כידון, לא נחש וגם לא עץ או מניפה, הפיל הוא בדיוק כמו חבל." הפיל המשיך בשלווה בדרכו, אך ששת החכמים העיוורים עמדו עדיין באותו המקום, והתווכחו ביניהם למה בעצם דומה הפיל."

אפשר להתמקד רק בחדק העבה, באוזניים הרחבות, בזנב הארוך. אבל אנחנו יודעים שהגדרה הנכונה ביותר, שכוללת את כל החלקים, היא: פיל!

המילה 'זהות' מגיעה מהמילה 'זהה': הגדרה אחת שתואמת פרטים רבים. ביחידה זו ניגע בהגדרת המושג 'זהות', נדבר על סוגי זהויות שונים, ועל החשיבות הגדולה בשיוכנו לזהות כלשהי.

מטרות היחידה-

1. הגדרת המושג זהות, וההבנה שלכל דבר בעולם יש מעגל זהויות.
2. הבנת החשיבות של שיוך לקבוצה בעלת זהות מסוימת.
3. כפתיח לפעולה הבאה - זיהוי הזהות הכוללת שלנו.

מהלך היחידה-

ש"א - יש לי זהות?

סיפור:

אפשר להתחיל את הפעולה בהקראת הסיפור על ששת העיוורים, ולשאול אותם: מי מהם הכי צודק?

משחק:

נפתח במשחק שיציג לחניכים את המושג 'זהות':
לפניך שני משחקים, בחר אחד מהם על-פי התאמתו לשבט המיוחד שלך.

משחק 1: משחק חווייתי לשבט אנרגטי.

(מינימום - חמישה חניכים; זמן - קצר; קושי - קל).

*מה צריך להכין? פתקים כמספר החניכים בשבט, כשבכל פתק רושמים שמות של שתי חיות: שם אחד של חיה שונה לכל אחד, ושם נוסף של חיה הזזה אצל כולם (לדוגמה: זבוב, ארנב; כלב, ארנב; שועל, ארנב).

* איך המשחק עובד? כל החניכים עומדים במעגל צפוף, ושמים ידיים על הכתפיים של החברים לידם (כמו ב"אחים, אחים, שמחה-שמחה-שמחה!"), כך שיש אפשרות להרים את הרגליים ולהיתלות עליהם. מחלקים לכל חניך פתק, כל אחד קורא לעצמו ולא מראה לשאר. המדריך אומר שמות של חיות, חניך שקראו בשם של החיה שלו - מרים את הרגליים ונתלה באוויר. המשחק מסתיים כאשר המדריך אומר את השם של החיה הזזה, וכולם נופלים.

משחק 2: משחק מחשבה לשבט בוגר

(מינימום - שישה חניכים; זמן - בינוני; קושי - קשה).

* מה צריך להכין? חושבים על מאפיינים שזיהים לחלק מהחניכים (לדוגמה: משקפיים, מקום לימודים, מקום במשפחה, עדה, וכד' - לא להגזים בקושי) ובחרים לכל מאפיין צורה (לדוגמה: @, #, &, %). מכינים פתק לכל חניך, שבו מופיע השם שלו והסימנים המתאימים לו.

* איך המשחק עובד? החניכים מקבלים את הכרטיסים, ומטרתם להבין מה מסמל כל סימן, על-פי ההיכרות שלהם זה עם זה.

* הערה: כדאי להוסיף סימן אחד זהה אצל כולם, ולשמוע כיצד החניכים מסבירים את המכנה המשותף (דתיים, בנים, שבט מעוז וכו').

סבב:

לאחר המשחק נעשה סבב, שבו כל חניך יגדיר את עצמו בשלושה מאפיינים.

סיכום ומסקנה:

במשחק ראינו שישנם דברים שבהם אנו מיוחדים מאחרים, וישנם דברים שבהם אנו זהים לאחרים. בסבב ראינו שרבות מההגדרות חזרו על עצמן, דבר שמעיד על מעגלי הזהות הרבים שאנו בתוכם: בן אדם, יהודי, דתי, שבט מסוים, עדה מסוימת, תחביבים, כישרונות, אידאלים, וכו'.

ש"ב - יש לי זהות!

פעילות:

* מה צריך להכין? תמונות של קבוצות: ארגון המורים, דגל ישראל, להקת אריות, קבוצת כדורסל, סמל התנועה, גוף האדם, לוגו של אוסם, שלום עכשיו וכד'.

*** מה עושים?**

- א. מפזרים על הרצפה את הכרטיסיות (חוץ מהכרטיסיות של גוף האדם ושל דגל ישראל), ומבקשים מהחניכים להגדיר מה המכנה המשותף של כולם. התשובה: התאגדות למען מטרה מסוימת.
- ב. כעת נבקש מהחניכים לפרט מה המטרה של כל קבוצה, ומדוע בזכות ההתאגדות רבים הסיכויים שכך יקרה (ביום חול אפשר לכתוב מאחורי הכרטיסיות את התשובות של החניכים).
- ג. עכשיו נוסיף תמונה נוספת: גוף האדם. האם גם לה יש מקום? למה כן? למה לא? (למה כן - איגוד למען מטרה. למה לא - איגוד טבעי, לא מבחירה). האם יש לאיגוד זה מטרה? (גם לאיגוד טבעי יש מטרה).
- ד. עכשיו נוסיף תמונה נוספת: דגל ישראל. האם זוהי התאגדות מבחירה או התאגדות טבעית? (התאגדות טבעית). מה המטרות שלה?

סיכום ומסקנה:

יש זהות שאנחנו בוחרים, ויש זהות שנולדים איתה. עם זאת, לשתייהן יש מטרות, ובשתייהן המטרות מושגות טוב יותר באמצעות האיגוד.

עברי אנוכי

סיכום הפעולה והצגת המשך המהלך:

הצגת הנושא של חודש ארגון תשפ"א: 'זהות יהודית'. בפעולה זו נגענו בחלק הראשון של הנושא - זהות, ובפעולה הבאה ניגע בחלקו השני - יהדות.

שבוע ראשון - "איך לזהות זהות?"

02. פעולת אמצע שבוע - מעוז-נחלה

מבוא למדריך -

ביחידה הקודמת עסקנו בנושא 'זהות' - הבנו שלכולנו יש מעגלי זהות, אשר חלקם הם מעגלי זהות שאנו בחרנו בהם, וחלקם מעגלי זהות שאנו משויכים אליהם בעל כורחנו. ראינו שלכל מעגל זהות יש מטרה מסוימת, שדווקא דרך ההתאגדות אפשר להגיע אליה בצורה הטובה ביותר. ביחידה הנוכחית נברר את הזהות המיוחדת שלנו: היהדות.

ב- (*ספ"א) מופיעים שני קטעי קריאה בנושא: 'מיהו יהודי'. שבט בוגר אפשר לאתגר יותר...

נבחין בהבדל שבין חייו של אדם יהודי לבין חייו של אדם גוי, ונראה מדוע דווקא חיים שעמוסים במעשים ובאידיאלים הם חיים מאושרים הרבה יותר. ננסה להגיע למקום של חיבור איכותי עם הזהות שלנו - בחירה מחודשת, כריתת ברית - אף שאין לנו אפשרות להתנתק ממנה; מתוך הבחירה המודעת שלנו נגיע לגאווה גדולה בעובדת היותנו יהודים, ונחיה את זהותנו בצורה משמעותית הרבה יותר.

מטרות היחידה-

1. הרגשת הייחודיות של האדם היהודי.
2. הבאה למצב של חיבור ותחושת שייכות, של הרגשת גאווה יהודית!

מהלך היחידה-

ש"א

פעילות:

* מה צריך להכין? נשרטט על הרצפה מעגל גדול שידמה שעות, שמתחיל בשעה 7:00 בבוקר ומסתיים ב-21:00. (אפשר להשתמש בנייר דבק, באבנים וכד'. בשבת אפשר למצוא פתרון יצירתי אחר...).
נחלק את החניכים על פני המעגל בצורה שווה - החל מהשעה 7:00 בבוקר ועד השעה 21:00, כך שכל חניך עומד על שעה מסוימת בשעות במרחק שווה מחברו.

* **סבב א'**: נבקש מהחניכים לדמות בפנטומימה כיצד חי את חייו ג'ונסיי, בחור אמריקאי (גוי) בן 17 מניו-יורק, ואיך מתנהל מהלך יומו. כל חניך מציג מה ג'ונסיי עושה באותו זמן, תוך כדי התקדמות בשעות לעבר החניך הבא. כאשר מגיע זמנו של החניך הבא להציג, עליו להמשיך את החניך הקודם במעגל.

* **סבב ב'**: כמו בסבב א', אבל הפעם מציגים את חייו של ג'יימס, איש עסקים מצליח ועסוק מאוד.

עצירה לדין:

* **נשאל את החניכים-**

- מי מהם עשה דברים רבים יותר במהלך יומו?
- מי חי חיים מלאים יותר?
- מי מאושר יותר? מדוע?

המשך הפעילות:

* **סבב ג'**: כמו בסבבים הקודמים, אבל הפעם מציגים את חייו של אביתר, בחור יהודי בן 17 מסניף... (הערה: אפשר להזכיר לחניכים כאשר הם מדלגים על מצוות מסוימות - תפילה, ברכת המזון וכו').

המשך דיון:

* **נשאל את החניכים-**

- מה ההבדל המרכזי בין אביתר לג'יימס? (לשם מה עובדים).
- גם אביתר וגם ג'יימס אנשים עסוקים. למי מהם יש תחושת סיפוק גדולה יותר? מדוע?

סיכום ומסקנה:

כשאנחנו אומרים יהדות או עם-ישראל, אנחנו קודם-כול אומרים תורה. התורה היא אוסף רעיונות ואידיאלים גבוהים (לגלות את טוב ה' בעולם, לדוגמה), שמתפרטים למצוות מעשיות רבות, שסובבות אותנו בכל רגע ורגע. ליהודי אין מנוחה אף פעם!

ש"ב -

אוקי, כל זה טוב ויפה. אבל למה אי-אפשר לעשות את זה באוקראינה, או במרוקו, בברזיל או ביפן? בשלב הקודם דיברנו על שמירת תורה ומצוות של הפרט, כעת נבין מה מקומו של הפרט בתוך הכלל שנקרא 'עם-ישראל'.

פעילות:

נחלק את השבט לשתי קבוצות, ונפזר במרחב 15 מקלות (או משהו אחר: כוסות, בקבוקים, אבנים וכד'); בכל סבב צריכה קבוצה אחת לאסוף את כל המקלות למקום אחד, כאשר לקבוצה השנייה מותר לתפוס אותם בזמן שהם מחזיקים במקל. חניך שנתפס, מחכה במקומו עד שחבר אחר מהקבוצה ייתן לו 'כיף'.
* הערה כדאי להחליף אחרי משחק אחד את תפקידי הקבוצות.

קטע:

והיה באחרית הימים, נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות, ונהרו אליו כל הגוים: והלכו עמים רבים, ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב, וירנו מדרכיו ונלכה בארחתיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם: ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים, וכתתו חרבותם לאתים וחנויתותיהם למזמרות; לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה: [ישעיה ב, ב-ד].

סיכום ומסקנה:

כמו שראינו בפעולה הקודמת, יש אינספור קבוצות, גופים, התאגדויות, חברויות ומעגלי זהות בעולם. מדוע? הבנו, שאם אדם רוצה להשיג מטרה מסוימת בצורה הטובה ביותר, עליו להתאחד עם אנשים נוספים בעלי מטרה זהה. בזכות הכוח הקבוצתי שלהם - הם ישיגו הרבה יותר.

גם לעם-ישראל יש מטרה. וכמו בכל הקבוצות - הדרך הטובה ביותר להשיג את המטרה היא בהתאגדות ובפעולה משותפת. אמנם, שלא כמו שאר הקבוצות - עם-ישראל הוא גוף שקיים עוד קודם בריאת העולם, יתרה מזאת - גם המטרה שלו קודמת לעולם. לכן, אין אפשרות להפריד בין הזהות היהודית לתורה - אנחנו גוף אחד!

משחק המקלות קצת מזכיר את עם-ישראל: קבוצה שיש לה מטרה מסוימת, אולם ישנם רבים שמנסים להפריע לה. רק בזכות פעילות משותפת אפשר להגיע למטרה שהצבנו.

ישעיהו הנביא מתאר כיצד באחרית הימים כל העמים יראו את עם-ישראל וישפעו ממנו. לשם אנחנו מכוונים! אם רק נסתכל למציאות בעיניים: עם-ישראל חוזר לארץ אבותיו אחרי אלפיים (!) שנות גלות, ובונה בה את ביתו. עברו שבעים שנה, הבית הלאומי שלנו בנוי, יציב ומפואר. תפקידנו - כל חניך וחניך - להביא למצב של זהות יהודית בריאה, גאה, מלאה בכוחות חיים - ולהעיר להאיר את כל העולם כולו. זה בידיים שלנו...

ש"ב -

בפעולה זו חתמנו את הנושא הראשון שלנו - 'זהות יהודית'; ראינו שלכולנו יש מעגלי זהות שונים, והדגשנו את חשיבותה של הזהות היהודית שלנו - שמבטאת מטרה וחזון גדול, היורד עד לפרטי הפרטים. בשבוע הבא נעסוק בקושי שמלווה אותנו בתור יהודים, בקיום ובשמירת המצוות.

(*נספח 1 - אופציות המלך אפיונר, אני למתאים - "מי הוא יהודי")

שבוע שני- " בורג קטן (וקריטי) במערכת"

03. פעולת שבת- מעוז-נחלה

מבוא למדריך-

אני רודף אחר חוקיך - מחד;
ומאידך - תשוקתי אותי רודפת.
בוש ונכלם אבוא בשעריך.
והלילות הארוכים,
והבדידות, והשנים,
והלב הזה שלא ידע מרגוע.
עד שישקוט הים, עד שינוסו הצללים.
(אנה אפנה, ארז לב ארי)

בשבוע הקודם עסקנו באופן כללי במושג זהות יהודית: ההבנה שלכולנו יש מכנה משותף עליון, שמגדיר לנו מטרה חשובה בעולם. כמו שראינו, כדי להגשים את המטרה הכללית שלנו, יש צורך לרדת לפרטים: הן מבחינת פרטי המטרה (מצוות) והן מבחינת פרטי המבצעים (כלומר - כל אחד ואחד מאיתנו).
בשבוע הקרוב נעסוק ברמת הפרט, תוך התמקדות בקושי הגדול שיש בחיי תורה ומצוות.

מטרות היחידה-

1. לשים את הקושי על השולחן - יהודי זה כיף אבל קשה!
2. להבין שהקושי הוא חלק בלתי נפרד בדרך להגשמת המטרה

מהלך היחידה-

אלב ז'

משחק:

נתחיל במשחק 'דג מלוח' רגיל.
אחרי שנסיים את המשחק, נשחק אותו שוב - אבל הפעם בשינוי: מי שקופץ על רגל אחת ושם יד על הראש - יכול ללכת אף שה'סופר' רואה אותו.

כדאי לעשות עוד שני משחקים אחרים, כאשר בהתחלה משחקים באופן הרגיל ולאחר מכן משחקים שוב, אבל עם שינוי מהותי של הכללים (לדוגמה: כדורגל, ומותר לגעת ביד).

דיון:

- איזה סבב במשחק היה מהנה יותר? (הראשון) למה? (היה סדר, היה קטע למשחק).
 - למה לדעתכם יש חשיבות לחוקים? האם זה בא להגביל אותנו או לשחרר אותנו?

ש"ב

קטע:

מתוך - הנסיך הקטן, פרק עשירי: כוכבו של המלך הבודד

הנסיך הקטן הגיע לאזור הכוכביות "326", "327", "328", "329" ו-"330". הוא התחיל מסיר בהן כדי להרחיב את דעתו ולמצא ענין חדש לענות בו. על הכוכב הראשון בקבוצת כוכבים קטנים אלה שכן מלך זקן. הוא היה לבוש שני ופרות-מלכים וישב על כס-מלכותו הפשוט ומפאר כאחד.
 ...הנסיך הקטן העיף עיניו כדי למצא לו מקום ישיבה ומנוחה מעמל הדרך. אך פרותו המפארת של המלך כסתה את פני הכוכב עד אפס מקום. לכן נשאר עומד על עמדו ופהק מרב עיפות. - אין זה מן הנמוס לפהק לפני המלך - אמר הוד מלכותו - והריני אוסר עליך לעשות כן! - לא אוכל להתאפק - ענה הנסיך הקטן במבוכה - עברתי דרך ארצה ולא עצמתי את עיני. אם כן - אמר המלך - פוקדני עליך לפהק! זה שנים רבות לא ראיתי אדם מפהק, לכן מוצא אני ענין רב בפהקים. פהק אפוא שנית. זוהי פקדה! - פקדתך מטילה עלי אימה... לא אוכל עוד... - מלמל הנסיך הקטן ופניו האדימו מרב מבוכה. - אם כן - אמר המלך - הנני פוקד עליך עתים לפהק ועתים ל... המלך גמגם במקצת ופניו הביעו רגזה, כי הוא תבע שיחלקו לו כבוד ולא סבל כי ימרו את פיו. אך כיון שהיה טוב-לב ונוח לבריות השתדל תמיד לתת רק פקדות המתקבלות על הדעת. - לו פקדתי על אחד האלופים - היה נוהג לומר - ליהפך לעוף-ים, ואלו המרה האלוף את פי, היה זה לא באשמתו, כי אם באשמתי אני.

...הנסיך הקטן התפעל מעצמת-שלטון זו. אלו היה בידו שלטון כזה, יכול היה לחזות בשקיעת השמש לא ארבעים וארבע פעמים ביום, כי אם שבעים ושתיים פעם, ואולי מאה, ואפילו מאתיים פעם, וזאת בלא להזיז את כסו ממקומו! הוא התעצב אל לבו בזכרו את כוכבו הקטן, העזוב. אחר העז לבקש את המלך שיעשה עמו חסד: - הנני רוצה לראות בשקיעת החמה... אם על המלך טוב, יצוה-נא לשמש כי תשקע... - לו צייתי על אחד מאלופי לדאות כפרפר מפרח לפרח, לחבר מחזה-תוגה או להפך לעוף-הים, ואלו נמנע אותו אלוף מלמלא אחר פקדתי - במי משנינו יהיה האשם, - שאל המלך - באלוף או בי? - בקי! - השיב הנסיך בתקיף. - נכון! - קרא המלך - יש לדרש מכל אדם רק מה שידו מגעת לעשות. רק על יסודות התבונה יכון השלטון. אם תצוה על בני עמך להטיל עצמם הימה - יקומו ויתמרדו. רשאי אנכי לדרש משמעת, משום שפקדותי מתקבלות על הדעת. - ושקיעת-השמש שלי? - הזכיר הנסיך הקטן. כיון שהיה זה מציג שאלה שוב לא היה מסיח דעתו ממנה. - ראה תראה את השקיעה אשר בקשת, ואנכי אדרש זאת בכל תקיף. אך בהתאם לחכמת-הממשל שלי רצוני להמתין עד שיהיו התנאים נוחים לך. - אימתי יקום הדבר? - שאל הנסיך הקטן. המלך הציץ בכרך עבה, לוח-העתים, ואמר: - הדבר יהיה בקרוב... בשעה... עוד הערב, סמוך לשעה 7.40. ואז תראה במו עיניך איך מציתים לי וממלאים אחר פקדותי!...

דיון:

* נציג לחניכים את המקרה הבא:

אתם יוצאים לטיול בשומרון במסגרת בית הספר, וזאב- בחור חילוני בגיל 19, אשר מתגורר בכפר סבא- מתלווה אליכם כליווי צבאי. אתם יורדים עד למעיין, וכשאתם מגיעים אליו אתם רואים

שאי אפשר להיכנס בגלל בעיות צניעות. בלב כבד מחליטים להסתובב. במהלך הטיפוס בחזור, זאב שואל את השאלה הבאה: "אני לא מבין אתכם, איך אפשר לחיות עם כל הציוויים והאיסורים האלה?? בתחילת המסלול כולם חיפשו מים לנטילת ידיים, כל הדרך מזיעים עם הציצית, ועכשיו עד שמגיעים למעיין חוזרים כמו טיפשים?"

* כעת נבחר שני מתנדבים שיענו לזאב: חניך אחד יזדהה עם השאלה שלו ויחזק אותה, והחניך השני ינסה לענות עליה. (לחלופין, אפשר לשתף את השבט בדרכים אחרות, בהתאם לרמתו).

סיכום ומסקנה:

חיים של יהודי הם לא קלים בכלל. כל הזמן 'חייבים לעשות ככה' או 'אסור לעשות ככה'. זה יכול להיות מאוד מתסכל, אין לי רגע לעצמי, יש המון דברים שאני רוצה לעשות, ולעולם לא אוכל לעשות אותם!!

מצד שני, כמו שראינו במשחקים - כשאין חוקים, איזה עניין יש למשחק?

החוקים לא באים לצמצם אותנו, אלא לגרום לנו לחופש אמיתי ולסדר - רק כך נוכל להתנהל בעולם בצורה הכי טובה! בורא העולם הוא מי שקבע את החוקים, לא כדי לעשות לנו חיים קשים - אלא כדי שנוכל לחיות בעולם בצורה הכי בריאה.

אפשר להדגים את זאת במשל על טכנאי של מכונת כביסה, שמזהיר אותנו לא להכניס יותר מידי בגדים לתוכה. האם הוא רוצה לעשות לנו רע? לדפוק אותנו? בוודאי שלא, הוא פשוט הכי מכיר את המכונה, ויודע שכדי שהיא תעבוד טוב - צריך לקרוא את חוברת ההוראות (התורה...) ולמלא אותן!

כמובן, זה לא מקטין את הקושי. אבל, כשאנחנו מסתכלים בגישה כזאת - אנחנו רואים בקושי את האמון של המלך בנו. כמו שאמר המלך לנסיך הקטן: "לו פקדתי על אחד האלופים ליהפך לעוף-ים, ואלו המרה האלוף את פי, היה זה לא באשמתו, כי אם באשמתני אני".

אם הקדוש-ברוך-הוא מביא לנו מצוות - זה סימן שהוא מאמין ביכולות שלנו לעמוד בהן! וכמו שאומר המדרש: "אין הקדוש ברוך הוא בא בטרחות עם בריותיו, לא בא על האדם אלא לפי כחו" (שמות רבה, לד, א). אנחנו אלופים! אבל גם לאלופים קשה...

אלב ג' -

הנגר, החלום ושברו-

היה היה נגר מבוגר, שהחליט לפרוש מעבודתו. הוא פנה למעסיק שלו, ותיאר את תוכניותיו לפרוש מעסקי בניית הבתים במטרה ליהנות ולבלות במחיצת אשתו ומשפחתו המורחבת. למרות הצער הכרוך בהפסד הכנסה, הוא הסביר כי זה הצעד הנכון בעבורו. המעסיק, שהצטער מאד למשמע בקשת העובד המצטיין שלו, ביקש ממנו כטובה אישית לבנות רק עוד בית אחד נוסף. הנגר הסכים, אך לא היה קשה להבחין, שליבו יוצא אל החופש והוא לא מרוכז בעבודה. הוא השתמש בחומרים פשוטים, והעבודה בכללותה הייתה באיכות נמוכה. זו בפירוש לא הייתה הדרך לחתום קריירה של מצוינות.

כאשר סיים הנגר את מלאכתו, הגיע המעסיק אל הבית, העניק לנגר מפתח לדלת הכניסה ואמר: "זה הבית שלך, זו המתנה שאני נותן לך."

הנגר המזועזע אמר בקול שקט:

"לו רק הייתי יודע שהבית הזה מיועד לי,

הייתי עושה הכול בצורה אחרת."

* לאחר הסיפור, נדגיש בפני החניכים את החרטה של הנגר על שלא השקיע יותר בביתו. נסביר שכמו הנגר, גם אנחנו מצויים מפעם לפעם באותו האתגר - מצד אחד ישנה

משימה או מצווה קשה ומייגעת, ומהצד השני לא רואים את השכר שבצידה. במצב כזה קשה לאדם הפשוט להשקיע, מפני שהתמורה לא נראית בבירור. עוד יותר מזה קשה כשהתמורה על השתמטות מהמשימה או ויתור על המצווה נראות זמינות, נוצצות ומתוקות הרבה יותר...

זהו אתגר מפורסם שפוגש אותנו בצמתים רבים, וביתר שאת הוא מאתגר אותנו כשאנחנו מתמודדים עם שמירת הברית. המלחמה הזו היא ממש דומה לקושי של הנגר: המתיקות והעונג זמינים 'כאן ועכשיו', ובנוסף לכך המטרה שעליה כולם מדברים (חתונה ובניית בית) לא נמצאת מול העיניים. במצב כזה קשה להשקיע ולהילחם.

מנגד, כולנו מסכימים שאנחנו לא רוצים למצוא את עצמנו עומדים מול הבית שנקים בעזרת ה', תופסים את הראש ואומרים "אילו רק ידענו..."
על-כך נרחיב מעט בפעולה הבאה...

שבוע שני- " בורג קטן (וקריטי) במערכת"

04. פעולת אמצע שבוע- מעוז-נחלה

מבוא למדריך-

אנחנו חייבים לדבר על זה. אין מי שלא מתמודד, לכולם יש קושי.

לנושא של שמירת הברית יש קשר ישיר לנושא הכללי - זהות יהודית; לא במקרה הצניעות הישראלית נקראת 'ברית', היא נוגעת ברובד היהודי המשותף לכולנו. זה המאפיין הפיזי הראשוני, שכל מי שמתחיל את חייו כיהודי מסמן את זהותו באמצעותו. אבל זה לא רק סימן לשיוך קבוצתי. זה היסוד לכל היהדות כולה. זו ההבנה וזו ההצהרה שגם למעשה חומרי של יהודי - יש משמעות רוחנית. יש קדושה גם בגוף הבשר.

מטרות היחידה-

1. לעסוק בשייכות של שמירת הברית- 'פרויקט היסוד'- לערך הכללי של זהות יהודית
2. לשים על השולחן את הקושי בשמירת הברית

מהלך הפעולה-

שלב א'-

משחק:

*** משחק א':** נבקש מהחניכים להתחלק לזוגות, ולעמוד זה מאחורי זה (פנים לגב). כעת, נבקש מהחניך שעומד הפוך ליפול אחורה בגוף ישר, ולסמוך על העומד מאחוריו שיתפוס אותו. [הערה חשובה: יש לבחור זוגות בעלי משקל דומה, ולהזכיר שגוף של אדם זה דבר כבד...]. מי שסמך על חבר שלו והצליח ליפול בלי לפחד, יתחלף עם התופס.

*** משחק ב':** נבקש מהחניכים להתחלק שוב לזוגות, ולכסות את העיניים של אחד החניכים מכל זוג. כעת, נבקש מהחניך עם העיניים המגולות שידריך את חברו ה'עיוור' כיצד להגיע למקום מסוים, ללא נגיעה בו! [הערה: כדאי לתת תוואי שכולל קצת מדרגות ומכשולים נוספים, כמובן בזהירות]. אפשר להתחלף בכל זוג, ועכשיו ה'עיוור' יהפוך למנחה.

עיבוד:

*** נשאל את החניכים:**

- האם היה להם פשוט ליפול אחורה/ללכת בעקבות החבר?
- אם התופס/המנחה היה אדם זר, האם זה היה קשה יותר?
- מדוע הסכמנו ללכת אחרי החבר?

סיכום ומסקנה:

הבסיס היסודי לקיומה של חברה הוא האמון באחר. אמון הוא תוצר של אהבה, של פעולה למען מטרה אחת משותפת.

אנחנו מכירים מעגלי אמון רבים ברמות שונות: בין האדם לעצמו, בין בעל לאשתו, בין חבר לחבר, בין יהודי ליהודי, בין אדם לאדם. כפי שראינו - אנו מורכבים ממעגלי זהות שונים, והביטוי המיידי של זהות משותפת הוא אמון בין חברי הקבוצה ובמטרותיה.

אחת מהמטרות הגדולות והחשובות של היהדות (ואולי החשובה שבהן) היא להביא רוח של קדושה לעולם. חברה שבה ישנם ערכי אמון, מוסריות גבוהה, רצון להשפיע טוב לעולם כולו - היא החברה שאנו רוצים ליצור. חברה שתהיה מגדלור לכל העולם כולו בנושאים של טוב ורע, של אמון, של אהבה, של התפתחות, של חסד ועוד.

כל הערכים האלו מתפרטים עד לרמת המעשה שלי ושלך, לכל מעשה קטן שלנו יש משמעות עצומה! מעבר לכך, המשחק מלמד אותנו פרט חשוב על כוחה של החברה - "דאגה בלב איש - שיח פתוח וכן עם החבר הקרוב מסוגל לתת לנו כוח וכלים להתמודד עם הקשיים הנקרים בדרכנו.

שלב ב' - הבה נקרא לילד בשמו-

*** נשחק "טאבו":**

למי שלא זוכר או לא מכיר - מכינים כרטיסיות, כשבראש כל אחת מהן מילה ומתחתיה חמש מילים הקשורות אליה ויכולות לרמוז למשתתפים מהי המילה. מטרת המשחק היא לנחש

את המילה בכרטיס בלי להשתמש במילה עצמה או בחמש המילים הנוספות הרשומות בכרטיסייה. כעת נבחר מתנדב, ניתן לו כרטיסייה, והוא יצטרך לסייע לשאר המשתתפים לגלות את המילה שבראש הכרטיס, ללא שימוש במילה עצמה ובמילים שתחתיה.

נסכם:

בפעולה זו עסקנו באופן כללי בקושי שיש בחיי תורה ומצוות, הסברנו שהמצוות הם חוקי חיים הכרחיים, וראינו שהקושי מעיד על כך שה' מאמין בנו.

בהקשר זה, נזכיר כי יש נושאים ותחומים שאנחנו מעדיפים לא לדבר עליהם או לרמוז עליהם, יש עליהם "טאבו". אז בואו נקרא לילד בשמו – מיניות. זה נושא שמעסיק את כולנו, אבל אנחנו, בצניעותנו, מעדיפים פחות להתעסק בו בגלוי. אך גם אם איננו משוחחים על-כך בגלוי – עדיין הנושא הזה מעסיק אותנו. צניעות היא ערך עליון, אך היא איננה סותרת עיסוק בריא ונכון בנושא כה משמעותי, מרכזי ונפלא.

אלב א' - הרימו ראש!

* סיפר רבי נחמן מברסלב:

מלך אחד שלח שלושה אנשים אל מלך אחר בשליחות סודית. בדרכם צריכים היו השליחים לעבור במדינות הנמצאות ביריבות ובמחלוקת עם המלך. השליח הראשון נהג בחכמה, הסתיר לגמרי את דבר שליחותו ועבר בשלום את הדרך. השליח השני לא הצליח להסתיר את שליחותו ונלכד, אבל בעזרת חכמתו או גבורתו חמק ונמלט. וכשעבר השליח השלישי את הדרך, לא הצליח להסתיר את סודו, וגם לחמוק לא הצליח. הוא נתפס ועונה בעינויים קשים. ואולם השליח עמד בניסיון הקשה ושמר את סודו. לבסוף, כשראו שוביו שאין הוא מגלה דבר למרות ייסוריו, חשבו כי לשווא חשדו בו, והניחו לו להמשיך בדרכו.

* **נעצור** ונשאל את החניכים – מי ראוי יהיה לקבל את פרס המלך לשליח המצטיין? למה?

* נמשיך בסיפור:

לאחר שנסתיימה שליחותם, היו ששאלו למי מאלה מגיע שכר גדול יותר. היו שאמרו – לראשון, שהרי הוא נהג בחכמה והצליח להסתיר את שליחותו. אחרים אמרו – לשני, שהרי הוא, לאחר שנתפס, נמלט בחכמה ובגבורה. אמר המלך: "ואני אומר – השלישי הוא שראוי לקבל שכר גבוה יותר. גם הוא ניסה בכל כוחו להסתיר את שליחותו, אולם לא עלה הדבר בידו. והנה, אף שנתפס ועונה, וגם כבוד רב הוצע לו אם יגלה אפילו סוד אחד – אף-על-פי-כן עמד בניסיון. בשל כך הוא בעיניי המשובח מכולם."

נסכם:

כל אחד מאיתנו נמצא איפשהו על הציר שבין השליח הראשון וה"מוצלח" לשליח השלישי שהסתבר. רובנו נמצאים איפשהו באמצע, ולעיתים אף קרוב יותר לשליח השלישי. כשאנחנו נכשלים, הנטייה שלנו היא להיתפס לעצם הכישלון, ולמצוא עצמנו כ"מפסידים". הסיפור הזה מלמד אותנו להסתכל על הכישלון באופן אחר.

משל למה הדבר דומה? לכוח צה"ל, שבמהלך סיור שגרתי בגבול עזה מופתע בידי חוליית מחבלים שלא זוהתה בתצפיות. הכוח 'חוטף' אש כבדה ואף סופג פציעות ואבדות, אך לא מאבד את העשתונות ומשיב מלחמה.

בסיום, מוצא עצמו הכוח (חס וחלילה) עם שני הרוגים וחמישה פצועים, כשמנגד חוליית המחבלים נבלמה ושבה אל פנים רצועת עזה.

האם הכוח נכשל? הפסיד?

ברור לנו שלא- הופתענו, הותקלנו, והשבנו מלחמה! אמנם לא יצאנו מהנפילה כשאנחנו בריאים ושלמים, אבל ודאי יצאנו כשידינו על העליונה. מדוע? כי החלטנו שאנחנו רוצים להיות טובים ונקיים יותר, ולשם חתרנו תחת קשיים כבדים.

בקיזור, לפני שאנחנו מדברים על הקשיים שלנו, נתמלא בביטחון ובשמחה מכך שאנחנו בטוחים ברצוננו הטהור להיות טובים וצדיקים, ומכאן, לא משנה כמה "ניתקל" - אנחנו נילחם.

ש' - ס' - סיכום - אמונה. איפוק. חיבוק.

*** נסכם** את שתי הפעולות האחרונות:

החלטנו לשים על השולחן את האתגרים שמזמנת זהותנו היהודית, לנו, הנערים. בנוסף, הקדשנו גם מעט יותר בעבור נושא המיניות ושמירת הברית. וכעת הגיע הזמן לסכם:

*** אמונה** - בסיפורו של ר' נחמן טמון עיקרון שאותו אנחנו מזכירים לעצמנו בכל בוקר: "מודה אני לפניך (...). שהחזרת בי נשמתך (...). רבה אמונתך". האמונה מתחילה מהאמון שנותן בנו הבורא יתברך. גם אם אנחנו רואים עצמנו ככישלון לפעמים, הוא עדיין מאמין בנו! איך אני יודע? כי גם הבוקר התעוררנו...

*** איפוק** - האמת היא שאנחנו מתנסים בזה כמעט בכל יום. לפעמים זה בענייני אכילה נכונה ובריאה, כמו בפעולה הקודמת, ולפעמים... כנערים בוגרים אנחנו יודעים לומר לעצמנו: "גבר, תתאפק" כשברורה לנו הכדאיות שבאיפוק או לחלופין חומרת הנזק בהיעדר האיפוק.

מה עושים כשההשלכות לא ברורות לנו?

הפתרון הכי אמיתי הוא להעמיק וללמוד את מהות הדבר, כדי שכשניתקל באתגר יהיה לנו קל יותר. למשל, אם אנחנו רוצים שיהיה לנו כוח להתנהל נכון ולדעת גם להתאפק בכל הנוגע למיניות שלנו, אנחנו חייבים ללמוד יותר על מהותה, על קדושתה ועל התרומה של מיניות תמימה ונקייה לזוגיות שמחה ומאושרת. בכל אופן, גם אם לא העמקנו וחקרנו את הנושא, אפשר לנסות "להעתיק" את יכולת האיפוק ממקומות שבהם קל לנו להשתמש בה. נסביר לעצמנו שמותר לנו להתאפק גם אם איננו מבינים בדיוק למה... מותר לנו להיות "טיפשים" לפעמים.

*** חיבוק** - זה מה שעשינו ממש עכשיו, ישבנו יחד ודיברנו. לפעמים הדיבור הזה עם החבר'ה, או אפילו רק עם חבר אחד, יכול לעשות פלאים... פשוט לפתוח את הלב זה לזה.

כפי שהזכרנו בתחילת הפעולה, האחדות והחברות בעם ישראל זו ממש דרך חיים - כשאנחנו חיים בחברה תומכת וחזקה, אנחנו הרבה יותר חזקים. מעבר לכך, מתוך השיח החברתי תמיד אפשר ללמוד על עולמות חדשים ולקבל כלים מגוונים שיעשו אותנו טובים יותר.

שבוע שלישי - "על כל דבר יש לה מה לומר!"

05. פעולת שבת- מעוז-נחלה

מבוא למדריך-

היהדות היא הדת העתיקה ביותר בעולם, והיחידה שנאמנת כל השנים לעקרונותיה. לכן תמיד היה ליהדות מה לומר, בכל עניין ובכל תחום: מוסר, כלכלה, משפט, בריאות, מיסטיקה, משטר וכו'. מטבע הדברים, המציאות שמשנתה כל הזמן מזמנת לנו אתגרים ושאלות חדשות. ביחידה זו נראה שליהדות יש תשובה לכל שאלה (גם אם היא נתונה במחלוקת או מורכבת).

מטרת היחידה-

להפנים שהזהות היהודית נוגעת לכל מרחבי החיים; היהדות טוענת לרלוונטיות תמידית, וכזו היא צריכה לספק תשובות לכל השאלות.

מהלך היחידה-

משחק:

* מה צריך להכין? כתר נמתח (גוזרים דף A4 לאורך, ומחברים את שתי הרצועות יחד: צד אחד מחברים רגיל, וצד שני באמצעות גומייה מהודקת). סיכה משרדית. כרטיסיות שעליהן מילים שונות: בית, שעון, דלי, אבא, ביצה, פסנתר, פלאפון וכו'. (לשבטים בוגרים - הגדרות נוספות: צבא, זהירות בדרכים, מדינה, ביטוח, שלום, כסף, אוכל).

* איך משחקים? אחד החניכים חובש את הכתר, המדריך מצמיד כרטיסייה באמצעות הסיכה; על החניך לזהות מהי המילה, באמצעות שאלות שהמענה עליהן הוא 'כן' ו'לא' בלבד. אם החניכים מצליחים - מתקדמים להגדרות הבאות.

קטע:

* נקריא לחניכים את רשימת הערכים הבאה (לאט):

קניית העיר מראש העיר לעניין ערוב; כשרות סוכה מתנפחת; קנאביס למטרות רפואיות; חובת הציות לחוקי התנועה; השקעה פיננסית בהלכה; טבילת כלים חשמליים; זמני היום בצוללת; מעמדו ההלכתי של אָבֵר מלאכותי; אמירת הלל בבית כנסת בשילוב כלי נגינה; אחריותו של הנהג ברכב אוטונומי לנזקים.

נשאל את החניכים האם הם מנחשים מהי רשימה זו.

*** התשובה היא:** חלק מתוכן העניינים של הספר 'תחומין' (ל"ז-ל"ח). 'תחומין' הוא כתב עת שבו מופיעים מאמרים בנושאים הלכתיים – בנושאי תורה, חברה ומדינה – שעוסקים במצבים שהתחדשו בדורות האחרונים.

משחק:

משחק שלושה מקלות

לאחר המשחק נשאל את החניכים: איזה שלב במשחק היה הכי מהנה? (לקראת הסוף, כשנהיה מאתגר).

סיכום ומסקנה:

כשאנחנו נתקלים במושג חדש, אנחנו נעזרים בכל הנתונים שאנחנו יודעים, מנסים לשאול שאלות, מבררים ומגלים. כך היה במשחק הכתר, וכך פועלת גם ההלכה היהודית:

התנ"ך שניתן לנו לפני למעלה משלושת-אלפים שנה – משמש כמקור תשובה לכל השאלות שצצות! תלמידי חכמים נעזרים במאגר הגדול שיש לנו: תורה, משנה, גמרא, הלכה, אמונה, שו"ת, ראשונים, אחרונים ועוד – מדמים דבר לדבר, וכך יודעים להכריע בכל סוגייה: כשרות המטבח, חקלאות, נישואין, המתות חסד, נטיות הפוכות, מוסר מלחמה, שיטות משטר וכו'.

*** הערה:** הרבה מהגופים והרבנים שעוסקים בשאלות הללו הם דתיים-לאומיים, ולא סתם: אנחנו מאמינים במשימת חיי הקודש של עם-ישראל בארצו, מאמינים שהתורה קשורה לכל מרחבי החיים, מאמינים במדינה עם זהות יהודית – וממילא נדרשים להראות לכולם שהתורה היא **תורת חיים**.

כמו במשחק 'שלושה מקלות', ככל שאנחנו מתקדמים יותר רחוק, כך נהיה מאתגר יותר – כך גם בזמן הגלות היו חיי הכלל היהודיים רדומים, אבל כאשר הגענו לארץ – התחלנו בבניית חברה יהודית! כאן בארץ כבר לא כל אחד חי לעצמו, המקלות (חיי תורה ומצוות, מוסר אנושי, התפתחות העולם הטכנולוגי ועוד) הולכים ומתרחקים זה מזה, וכבר לא מספיקה קפיצה קטנה – צריך רגליים ארוכות וניתור רציני!

בזמן הזה דרושים תלמידי חכמים גדולים, עם גדלות תורנית והבנה אמיתית של מציאות העולם וצרכיו. וצריך להתחיל לעבוד!

שבוע שלישי - "על כל דבר יש לה מה לומר!"

06. פעולת אמצע שבוע - מעוז-נחלה

מבוא למדריך-

"בית דין הגדול שבירושלים הם עקר תורה שבבעל פה. והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל. ועליהן הבטיחה תורה שנאמר 'על פי התורה אשר יורוך' זו מצות עשה. וכל המאמין במשה רבנו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולשען עליהן."

(רמב"ם, הלכות ממרים א', א')

אנחנו מתפללים בכל יום 'השיבה שופטינו כבראשונה', מצפים לראות בכינונה של הסנהדרין, שבעים ואחד תלמידי חכמים עצומים, שמהם הוראה יוצאת לכל עם-ישראל ולכל העולם כולו. כל השאלות, הספקות, המחלוקות, הדיונים - הכול יוכרע, ובעזרה שמימית מיוחדת.

ביחידה הקודמת ראינו שליהדות יש אמירה בכל מציאויות החיים - מהלכות בית הכיסא ועד לצורת השלטון הראויה. ביחידה הנוכחית ניפגש עם דילמות מצויות שמזדמנות מתוך המפגש של מציאות מתחדשת והלכה, וננסה לחוות את דעתנו בסוגיות אלה - מתוך זווית ראייה של 'זהות יהודית'.

מטרות היחידה-

1. לתת לחניכים לטעום ממורכבות הדילמות.
2. לפתח מערכת חשיבה כללית-יהודית.
3. לראות שיש ליהדות התייחסות גם למקרים מורכבים.

מהלך היחידה-

הפעלה:

* נכין ארבע כרטיסיות, שבהן מוצגות דילמות שנובעות ממפגש בין מציאות חדשה לבין הלכה וערכי היהדות:

- א. איתן הוא חייל דתי, ובמהלך השבת הוא נדרש לכתוב על דף שמות השומרים בעמדות. מה עליו לעשות?
 - ב. בימים אלו מדינת ישראל מקבלת הצעה משתלמת במיוחד: אם נסכים למסור שטחים בסביבות העיר שכם, נקבל בתמורה שטחים של כפרים ערביים קטנים, שיעברו לשכם. הממשלה גועשת, בקבינט יש צעקות, וראש הממשלה מחפש לשמוע את חוות דעתך - שר דתי בממשלה.
 - ג. נריה התייעץ עם עוזי, הדוד החילוני שלו שעובד כסוכן ביטוח, באיזה ביטוח חיים כדאי לבחור; בסוף השיחה שאל אותו עוזי: "אם אתה מאמין באלוקים ובוטח בו, למה אתה צריך ביטוח?! כנראה שאתה לא באמת בוטח בו, ומכין תוכניות גיבוי למקרה שישכח ממך!" מה הייתם עונים לעוזי?
 - ד. משפחת פינגלמן אובדת עצות; סבתא מרים שוכבת על ערש דווי, נאנקת בייסורים, וחופץ מהלב הפועם בעזרת צינורות ומכשירים, אין ממנה שום אות חיים. הרופאים ממליצים למשפחה להיפרד מסבתא, לעשות איתה חסד ולנתק אותה מהמכשירים, בטענה שכרגע היא רק סובלת. אבל מבחינת המשפחה זה רצח לכל דבר ועניין. משפחת פינגלמן מתקשרת אליכם, מה אתם עונים לה? (ניתן ורצוי להוסיף דילמות משלכם, בהתאם לגודל השבט).
- נחלק את השבט לקבוצות קטנות (שניים עד ארבעה חניכים), וניתן לכל קבוצה כרטיס. נבקש מהקבוצות לענות בכתב על השאלה, תוך שימוש במקורות הלכתיים שהם מכירים, סברות וכיווני חשיבה, עם תשומת לב והתייחסות למורכבות ולצדדים השונים בשאלה.
- לאחר שהקבוצות ענו, נבקש מכל קבוצה להציג את השאלה ולהקריא את התשובה שהם כתבו. (אם מתאפשר, יש מקום לפיתוח דיון פנים-שבטי, דבר שמתעורר מטבע הדברים).

סיכום ומסקנה:

בין החניכים שיושבים כאן יצאו עוד עשרים שנה: רב, איש הייטק, מחנך, רופא, חייל, חקלאי, איש אקדמיה, אומן וכו'. המכנה המשותף לכולם הוא – רצון לעשות את דבר ה' בשלמות. אולם, לכולם עתידים החיים לזמן התמודדויות שונות, דילמות, ספקות ועוד. כיצד אנו ניגשים לפתור את הבעיה? האם אנחנו נותנים מקום לשני הצדדים, או שאחד מהצדדים נכנע בפני חברו?

חז"ל לימדו אותנו: "עשה לך רב – והסתלק מן הספק" (אבות א, טז); יש לנו תורה וסט ערכים, שמשמשים כמגדלור: בראש ובראשונה בעבורנו, אבל מתוך כך כלפי כל העולם כולו:

"וְשִׁמְרָתְם וְעִשִּׂיתֶם כִּי הוּא חֻקְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֻכְם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה."

(דברים ד, ו)

שבוע רביעי - " היכון, הכן, צא!"

07. פעולת שבת - מעוז-נחלה

מבוא למדריך -

שלושה שבועות ישבנו, למדנו, חשבנו, חוונו. נדלקנו על 'זהות יהודית'. מה הלאה?

כמו בכל חודש ארגון, גם הפעם נבחר נושא חשוב, משמעותי. השאלה הגדולה היא – האם כמו בכל חודש ארגון – לאחריו לא יישאר ממנו כלום? האם הדברים היחידים שנכנסו ללבם של החניכים החודש הזה אלה רק מורלים ומלחמת צבע, או שהצלחנו לגרום לתזוזה – הכי קטנה שבעולם – בראש שלנו ושל החניכים שלנו?

השבוע הרביעי הוא השבוע הקריטי ביותר. כל מע"ר יגיד לכם: לעשות קורס מע"רים במזגן זה נחמד, אבל עד שאתה לא על אמבולנס דוהר, מגיע לזירה ומתחיל לטפל – הדברים לא באמת נקלטו בך.

ביציאה לעשייה יש שני יתרונות: בראש ובראשונה, משפיעים ומשנים באמת. בשטח. בתכל"ס. מביאים את כל הדיבורים היפים אל המציאות. אבל יש יתרון נוסף, חשוב לא פחות: רק ככה באמת מתחברים ומזדהים עם מה שאנחנו מאמינים בו. רק ככה עוברים **מידיעה - לתודעה**.

אחי! עלה למעלה עלה, קח את החניכים איתך, תחלמו בענק! תשפיעו על עצמכם, על השבט, על הסניף, על המשפחה, על עם-ישראל. ההגה, השרביט, המקל – או כל דימוי אחר – נמצא לגמרי בידיים שלכם!

מטרות הפעולה-

1. להפנים את החשיבות העצומה ביציאה לעשייה, ולנסות לנטרל גורמים מפריעים.
2. להביא לבערה אמיתית ולרצון להשפיע, ולראות מה התחום שבו אנחנו יכולים להשפיע.

מהלך היחידה-

אלה ז'

משחק:

* נשחק 'הדגל'.

* מה צריך להכין? שני דגלים, ושטח מספיק גדול.

* **מהלך המשחק:** מחלקים את השבט לשתי קבוצות, ונותנים לכל קבוצה דגל. על כל קבוצה להקים לעצמה שטח - בסיס שבמרכזו נמצא הדגל שלה. אם מישהו מקבוצה אחת נתפס בשטח של הקבוצה השנייה, הוא נחשב שבוי. אפשר לערוך חילופי שבויים, או לערוך מבצע להצלתו ולחטיפתו מידי הקבוצה היריבה. המשחק מסתיים כאשר אחת הקבוצות מצליחה לגנוב את הדגל של הקבוצה היריבה.

סיכום ומסקנה:

כשאנחנו ניגשים לטפל בבעיות מסוימות ולממש מטרות, אנחנו נתקלים בכל מיני קשיים. לדוגמה, במשחק הייתה מטרה ברורה - להביא את הדגל לצד שלנו. אבל כמו שהמטרה ברורה, כך גם הגורמים המפריעים ברורים - הקבוצה השנייה רוצה לתפוס אותנו.

אחרי שהחלטנו שיש לנו מטרה, אנחנו צריכים לזהות מה הגורמים המפריעים: עומס לימודים, אין כסף, אנחנו צעירים, וכו'. אחרי שראינו מה מפריע, נגייס המון רצון ומוטיבציה, ונתכנן איך כובשים את היעד!

* **אלה השלבים:** 1. רצון לשנות. 2. זיהוי הגורמים המפריעים. 3. תכנון יסודי, מוטיבציה. 4. קדימה, הסתער! (הערה: אפשר לשחק שוב 'הדגל', אבל הפעם להקדיש כמה דקות לאסטרטגיית ניצחון).

קטע:

* נקריא לחניכים את הקטע הבא:

ישנם אנשים הרואים דלת סגורה ופונים ללכת; אחרים רואים דלת סגורה, מנסים את הידית, אם היא לא נפתחת - הם פונים ללכת; אחרים רואים דלת סגורה, מסובבים את הידית, אם הדלת לא נפתחת, הם מוצאים מפתח אם המפתח לא מתאים, הם פונים ללכת; מעטי מעט, מנסים את הידית. אם הדלת לא נפתחת, הם מחפשים מפתח. אם המפתח לא מתאים - הם יוצרים מפתח.

שלב ב'-

סיכום ומסקנה:

שלושה שבועות עברו להם בנעימים... היו פעולות על 'זהות יהודית', נחמד, אפילו כיף. גם חשוב. מה הלאה?

יש לנו מטרה - יש לנו דגל. הוא רחוק, קשה להגיע אליו. יש לא מעט מפריעים, ולכן אנחנו מתייאשים מראש - כי מה כבר אנחנו יכולים לשנות?!

האמת - שלא הרבה. ככל הנראה לא תצליחו לגרום להפסקת עבודות בשבת, כנראה שלא תחזירו את כל עם-ישראל בתשובה, בג"צ לא יהפוך בזכותכם לסנהדרין.

אז מה?

אם הבן הקטן שלך נתקע מאחורי דלת נעולה, אתה תעשה את כל מה שאתה יכול כדי להוציא אותו משם. אתה תמציא את המפתח, או תשבור את הדלת... יש לנו מטרה גדולה מאוד. כמעט בלתי אפשרית. אבל כשעובדים ביחד - אפשר לעשות את הכול!

נזכיר לעצמנו את הפעולה הראשונה, שבה דיברנו על מעגלי זהות: אני, משפחה, חברים, קהילה, עם ישראל; אותם מעגלים קיימים ביכולת השפעה שלנו, ורק ככה נעבוד. בראש ובראשונה נתחיל בתיקון שלנו עצמנו. במקביל נוכל לצאת ולתקן בתוך השבט, בתוך הכיתה, בקהילה, בשכונה, בעיר.

פעילות:

נסמן על דף מספר עיגולים, זה בתוך זה. נכין דפים כאלו כמספר החניכים, כאשר בכל דף נכתוב בעיגול הפנימי ביותר את שם החניך.

כעת נביא לחניכים את התרשים, ונאמר להם שאלו מעגלי ההשפעה שלהם. נבקש מהם למלא במה הם מאמינים שהם יכולים להשפיע, בהקשר של 'זהות יהודית' - איפה שהמושג תופס אותם - ולסמן בכל מעגל את תחום ההשפעה - שבט, משפחה, משפחה מורחבת, כיתה, וכו'.

שבוע רביעי - "היכון, הכן, צא!"

08. פעולת אמצע שבוע - מעוז-נחלה

מבוא למדריך -

היתרון הגדול בנושא 'זהות יהודית' הוא הרוחב האדיר שיש במושג. כפי שראינו, זה מתבטא בכל התחומים: ארץ ישראל, משפט, חינוך, תרבות, קשרי דת ומדינה, צבא ועוד. לכן, ביציאה לעשייה אפשר לבחור בכל נושא שמדבר אליכם, שאתה והחניכים מזדהים איתו, "בוערים" עליו. לזהות היהודית יש זיקה לכל מרחבי החיים שלנו, ומכיוון שאנחנו רוצים לחיות - ובאיכות - הכי טבעי שנצא ונשפיע!

*** להכין מראש: פתקים (כמה שיותר).**

מטרות הפעולה-

1. זהות יהודית - בתכל'ס, הפנמה דרך הרגליים.
2. מעבר מידיעה - לתודעה.

מהלך היחידה-

ש"ז - שליחות

משחק:

נכתוב על פתקים כמה שיותר נושאים שבהם אפשר לפעול לחיזוק הזהות שלנו:

* רשימה לדוגמה:

- חינוך.	- משפחה.
- חסד.	- ביטחון.
- מהתיישבות.	- טכנולוגיה.
- כלכלה.	- גרעין תורני.
- תפקיד רבני.	- בריאות.
- קביעת עיתים לתורה.	- פוליטיקה.
- ישיבות.	- אקדמיה.

נניח את הפתקים במרחק כלשהו מהחניכים, וכעת נחלק את השבט לשתי קבוצות ונתחיל במרוץ שליחים. בקריאה של המדריך, יצאו שני החניכים שעומדים בראש הקבוצות בריצה אל עבר הפתקים. כשהחבר'ה יגיעו אל הפתקים, יבחר כל אחד מהם את הפתק שהכי "נוגע לו", ויחזור בריצה לקבוצה שלו. החניך הבא בתור יצא בריצה אל הפתקים ברגע שיקבל כיף מהחניך שחזר, וכן הלאה. לאחר שהפתקים ייגמרו, נעצור את המשחק ונשב בשני מעגלים לפי הקבוצות.

ש"ג - "נסדר מעגל גדול.."

* לאחר שהתיישבנו בשני מעגלים, נפתח בשיח על הפתקים שאספו החניכים במהלך המשחק.

בשלב זה, יקבלו שתי הקבוצות חמש דקות שבהן כל קבוצה תבחר שלושה נושאים מכלל הנושאים שבפתקים, ותציע רעיון אחד לעשייה שבטית פרקטית בכל אחד משלושת הנושאים שנבחרו.

לאחר שיסתיימו חמש הדקות, נבקש מכל קבוצה שלושה נציגים שיציגו את שלושת הרעיונות הקבוצתיים. נדגיש שעל כל קבוצה להכין מראש נימוקים משכנעים לבחירת הרעיונות שלהם, וכן להסביר כיצד ליישם אותם באופן פרקטי שמתאים ליכולות השבט.

זהו, שתי הקבוצות הציגו את הרעיונות וניסו לשכנע את כולנו באשר לסיכויי ההצלחה שלהם.

שלב ג' - הצבעה

נחלק פתקים לכל החניכים, ונבקש מכל אחד מהם לכתוב בפתק רעיון אחד שבו בחרו. לאחר מכן נאסוף את הפתקים, ונבדוק מהם הרעיונות הנבחרים.

מדריך יקר! חשוב להבהיר כי ההחלטה בידך, ואתה זה שתקבע מה הוא הרעיון שהכי מתאים ליישום בשבט שלך. מדוע? כי אתה מכיר היטב אותם ואת יכולותיהם, ועליך לדעת להתאים להם את המיזם הנכון ביותר בעבורם.

שלב ד' - עשייה!

מדריך יקר, קח בבקשה את התחום שבו בחרתם לפעול, והמחש לחניכיך כיצד, לכאורה, התחום הזה איננו בלעדי ליהדות ויש עוד רבים שפועלים בו. (אלא אם בחרנו לפעול לחיזוק לימוד התורה...)

*** ניקח דוגמה אחת ונשאל את החניכים - נניח שבחרנו ללכת ולאסוף מצרכים ולחלק אותם לנזקקים, איך זה מייחד את הזהות שלנו כיהודים???**

הרי יש לא מעט חסידי אומות העולם שהולכים ומחלקים מזון לילדים רעבים באפריקה, למשל - במה אנחנו שונים?

לאחר שנשמע את תשובות החניכים, נקריא את הקטע הבא מדברי הראי"ה קוק (מדבר שור, דרוש ל"ג):
(הצעת הגשה: אפשר לחלק כצ'ופר, עיצבנו לכם את זה בנספח...).

"מצות הצדקה וכל המצוות השכליות כולן, כשיעשה אותן איש מאוה"ע (אומות העולם) מפני רגש הנפשי הנטוע בו, הרי הוא משובח מאד... אבל איש מישראל לא זכה עדיין בזה כל אורחותיו, כ"א כשיעשה כל אלה יען שהן דרכי השי"ת ב"ה... ע"כ דרשו חז"ל ע"פ: "צדקה תרומם גוי וחסד לאמים חטאת" (משלי יד, לד), "צדקה תרומם גוי" אלו ישראל, "וחסד לאמים חטאת" אלו אוה"ע. והכונה לפ"ד כי הצדקה שהיא ראויה לישראל היא דבר שמרומם את ישראל, שבזה ניכרת מאד מעלתם, שהדבר שהוא ענין מושכל כצדקה, והם מכירים וקרובים מאד לנטיית הרחמים וכדל, אינם עושים אותה כ"א מפני שהיא דרך השי"ת... "וחסד לאמים", דבר שהוא חסד ללאומים... הוא "חטאת" לישראל... וכ"ז מורה מעלתן הגדולה של ישראל, שאפי' השלמות האנושית שהיא דבר גדול אצל כל האדם אין די להם לפי ערך שלמותם, עד שמה שהוא אצל שאר או"ה מעלה ויתרון, הוא להם שפלות וחסרון."

*** נסביר:** כשיהודי רוצה לקיים מצווה כדוגמת מצוות הצדקה, אשר השכל האנושי הישר רואה בה ערך גדול, הוא לא עושה זאת רק בגלל נטיית הרחמנות והחסד שלו, אלא כי כך ה' ציווה.

בכך אנחנו מוסיפים למעשה ה"מוסרי" תוכן אלוקי, וזהו תפקידם של ישראל - לשאת בגאון את דגל ה' בעולם ולהביא לכך שיכירו כל באי עולם כי ה' יתברך הוא מקור הכול, וכן- הוא גם מקורו של המוסר הטבעי.

תותחים! כשאנחנו יוצאים עכשיו למשימה שלקחנו על עצמנו, ככול הנראה לא נלבש חולצות עם כיתוב "ה' הוא המלך!" ואפילו לא נניף דגלים עם כיתוב דומה. אבל, בבוקר, כשנניח את התפילין, לפני שנצא החוצה ונפעל, נזכור - "שמע ישראל, ה' אלוקינו, ה' אחד", ומתוך ההבנה הזו אנחנו עוד נשנה את העולם...

*נספח 1 (א')-לצור

קטע אי- חוקי נירנברג

נציג לחניכים את התמונה הבאה, ונשאל אותם מה הם יודעים עליה.

Die Nürnberger Gesetze

בעלי דם גרמני

סבים
חורים
חתונה מותרת
הילדים בעלי דם גרמני
חתונה מותרת
הילדים יימשכו כבעלי דם גרמני

חתונה רק ברשות מיוחדת

בן תערובת מדרגה שנייה

סבים
חורים
חתונה מותרת
הילדים יימשכו כבעלי דם גרמני

חתונה רק ברשות מיוחדת

בן תערובת מדרגה ראשונה

סבים
חורים
חתונה מותרת
הילדים יהיו בגרמנות מותרת

חתונה רק ברשות מיוחדת

יהודי

סבים
חורים
חתונה אסורה
חתונה מותרת
הילדים יהיו יהודים מותרת

חתונה אסורה

יהודי

סבים
חורים
חתונה אסורה
חתונה מותרת
הילדים יהיו יהודים מותרת

חתונה אסורה

מקרא

בעל דם גרמני: בעל דם גרמני
בן תערובת מדרגה 2: בן תערובת מדרגה 2
בן תערובת מדרגה 1: בן תערובת מדרגה 1
יהודי: יהודי
יהודי: יהודי

מקרא

שירי קריאה: שירי קריאה
שירי קריאה: שירי קריאה
שירי קריאה: שירי קריאה
שירי קריאה: שירי קריאה
שירי קריאה: שירי קריאה

מקרא

בן תערובת מדרגה 1: בן תערובת מדרגה 1
בן תערובת מדרגה 1: בן תערובת מדרגה 1
בן תערובת מדרגה 1: בן תערובת מדרגה 1
בן תערובת מדרגה 1: בן תערובת מדרגה 1

Kaiserliche Verordnung vom 15.9.1935
1. Verordnung vom 14.11.1935
Das Reichsbürgergesetz (R. B. G.) vom 15.9.1935
Das Reichsbürgergesetz (R. B. G.) vom 15.9.1935
Das Reichsbürgergesetz (R. B. G.) vom 15.9.1935

Copyright by Reichsbürgergesetz für Deutschland

מאת AddMore - נוצר על ידי מעלה היוצורה, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=39829372>, CC BY-SA 4.0

*נספח 1 (ב')- גזע את בקטץ

נספר לחניכים על חוקי נירנברג (מתוך ויקיפדיה- אפשר לתקצר).

לאחר הצגת הקטע, נשאל את החניכים:

- האם יהודי שאינו שומר תורה ומצוות נחשב כיהודי?
- האם יהודי הנשוי לגויה נחשב כיהודי?
- האם היהדות היא דת, גזע או לאום?

חוקי נירנברג (מתוך ויקיפדיה)-

חוקי הגזע בגרמניה הנאצית נחקקו לאחר למעלה ממאה שנה לתחילת האמנוציפואו [=שחרור ושילוב היהודים] ליהודי גרמניה. רובם שמרו על קשרים רופפים לקהילה דתית כלשהי או פרשו ממנה בכלל. אחוז נישואי התערובת היה גבוה מאוד (44% ב-1933; בניכוי היהודים המהגרים ממזרח אירופה, שמיעטו להתבולל, האחוז היה גבוה בהרבה), כמו גם המרות הדת הפורמליות. תורת הגזע הנאצית, שפותחה בהשראת הדורוויניזם החברתי, תפשה את היהודים כמונחים ביולוגיים, וכיוונה להשריש אותם מתוך "הגזע הארי" כדי לשמור על טהרתו. מבחינים דתיים כלל לא שיחקו תפקיד בכך. בחוקי נירנברג הוגדר יהודי בתור מי שיש לו לפחות שלושה סבים יהודים-גזעית, או שיש לו רק שני סבים יהודים והוא שייך לקהילה יהודית, נשוי ליהודייה או נולד תוך כדי עבירה על חוקי הגזע הנאציים. המשמעות המעשית של זיהוי כיהודי גזעית בגרמניה הנאצית ובארצות שהיו תחת שליטתה, הייתה רדיפה והרג.

*נספח 1 (א') - מצוץ את הקטע

קטע ב' - פניית בן גוריון לפתרון שאלת 'מיהו יהודי'

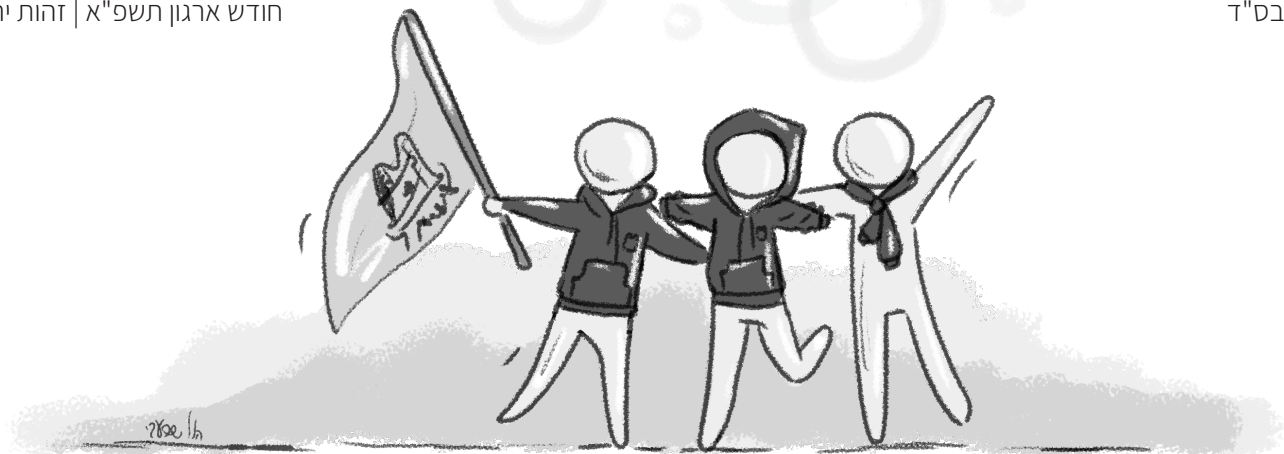
נציג לחניכים את הסערה שעוררה שאלת 'מיהו יהודי' בשנות קום המדינה (ויקיפדיה).

לאחר הצגת הקטע, נשאל את החניכים:

- מה קובע האם אדם הוא צרפתי? מה קובע אם אדם הוא מוסלמי?

- האם היהדות היא דת, גזע, לאום או חברה?

המחוקקים הראשונים שבאו לקבוע הגדרה מוחלטת לשאלה 'מיהו יהודי' נתקלו בניצני מחלוקות והעדיפו להימנע מהכרעה. ב-1957 פרסם שר הפנים, ישראל בר-יהודה, הנחיות לפקידים העוסקים בענייני רישום הלאום במרשם האוכלוסין, לפיהן "כל אדם המצהיר בתום לב שהוא יהודי - יש לרשום אותו כיהודי. ואין לדרוש ממנו כל הוכחות אחרות". הנחיות אלו היו המדיניות שהונהגה בפועל מאז קום המדינה, ואשר מכוחה נרשמו כיהודים גם עולים שלפי ההלכה לא היו יהודים. כשהתברר שההחלטה לא תספק את האצדדים הניצים, החליט ראש הממשלה, דוד בן-גוריון, לפנות לחמישים אישים שהחשיב ל"חכמי ישראל", בבקשה שיחוו דעתם בשאלה מההקנה המידה שעל-פיו יש לנהוג בעניין רישום הפרטים "דת" ו"לאום". עם הקבוצה נמנו אנשי רוח דתיים וחילונים מיושראל ומהתפוצות. 45 מ"חכמי ישראל" ענו לפנייתו של בן-גוריון. 37 מהם תמכו בעמדה הדתית האורתודוקסית, לפיה ההלכה היא הבסיס היחיד להגדרת הזהות היהודית, ואילו השאר הגדירו את הזהות היהודית כזהות אתנית מרבית, או כזהות לאומית. בינואר 1960 פורסמו הנחיות חדשות לעניין רישום פריטי דת ולאום במרשם האוכלוסין. לפי ההנחיות החדשות יירשם כיהודי: "מי שנולד לאם יהודייה ואינו בן דת אחרת, או מי שנתגייר כהלכה".

פעולות לשבט החדש

\\ נתנאל מויאל

דברי פתיחה למדריכי השבט החדש-

מדריך יקר!

אני מעריץ אותך!

החודש שלפנינו מוקדש כולו לחיזוק החיבור שלנו לזהותנו היהודית.

כמדריך השבט הבוגר, יהיה עליך לגעת ביחד עם החניכים בנקודות רגישות ומורכבות ביותר בזהות המיוחדת שלנו.

אני סומך עליך שתדע לקחת את החומר שלפניך, ולהתאים אותו לנשמות המיוחדות שאיתן אתה נפגש. אציין כי במסגרת השבט הבוגר רצוננו הוא לגעת במקומות המרכזיים והנוגעים ביותר. לכן, נשקיע מעט זמן בהיכרות ובהגדרת מושגי בסיס כמו זהות וכדומה, ואת עיקר הזמן נקדיש כדי לשוחח על היבטים שונים במפגש המרומם והטעון שלנו עם הזהות שאנחנו כה גאים בה.

אחי, משימה גדולה על כתפריך!

אנחנו משוכנעים שיש לך את היכולת לקחת את המסרים הללו, ולהכניס אותם עמוק אל לבבות חניכריך. בכל אופן, הנה לך מעט כלים, השתמש בהם כחוכמתך.

בהצלחה אח יקר!

נתנאל מויאל, כותב עבור תנועת אריאל.

שבוע ראשון - "נתת שמחה בליבי"

01. פעולת שבת - השבט החדש

שלבי הפעולה-

- א. "איפה אני?" - מהי זהות?
- ב. מה אני אוהב בזה? - כרטיסיות עם מושגים
- ג. ילדים זה שמחה? - פרובוקציה
- ד. מצווה ZERO, ללא סוכר
- ה. סיכום - "שמחה שלא תלויה בדבר"

מטרת היחידה-

נגדיר בקצרה את המושג "זהות",
וננסה להבין האם אנחנו שמחים
בזהותנו היהודית.

שבת א' - "איפה אני?" - מהי זהות?

* נפתח בסיפור:

"רבי חנוך הניך מאלכסנדר סיפר פעם על אדם טיפש אחד, שלא רצה ללכת לישון כי פחד לפשוט את בגדיו שמא לא ימצא אותם בבוקר. מה עשה? לקח נייר ועיפרון וכתב את מקומו של כל אחד ואחד ממלבושיו: המצנפת בצד זה, המכנסיים בצד שני, הנעליים בצד ההוא וכן הלאה. בבוקר התעורר, רצה לאסוף את בגדיו וקרא מה שכתב: כאן מקום המצנפת, כאן מקום המכנסיים, מקום הנעליים ועוד ועוד. ואז שאל: "אבל איפה אני?" כי גם את עצמו חיפש במיטה."

חברים, בחודש הקרוב אנחנו מעוניינים להעמיק יחד במשמעותה של הזהות היהודית בחיינו הפרטיים והלאומיים.

בעזרת הסיפור הזה, שממחיש במעט הומור מצב שבו האדם עלול לאבד את עצמו, נסביר מהי זהות- לפי מילון אבן-שושן, זהות היא כלל האפיונים וסימני ההיכר הייחודיים העושים אדם מסוים או דבר מסוים למי (או למה).

הבגדים, למשל, עשויים להיות גם הם מרכיב בזהות האדם, שבאמצעותם הוא מביא לידי ביטוי את גופו ואולי אף את עולמו הפנימי.

מצד שני, כשהבגדים על המדף ואינם משמשים אדם מסוים, אז הם חסרי משמעות. אם אין אדם שילבש את הבגד, הבגד הוא לא יותר מחתיכת בד.

לכן, כשמנסים לברר על זהות של אדם או של דבר מסוים, צריך להבין קודם כל מהו הלב והעיקר של אותו הדבר, ולאחר מכן אפשר להבין האם ה"בגדים" הם חלק מהזהות שלו או סתם סמרטוטים.

שבת ב' - מה אני אוהב בזה?

המושג "זהות יהודית" משמש כדי לתאר את הקשר של אדם מסוים או קבוצה מסוימת לעם היהודי. בדרך-כלל מאפיינים את רמת הקשר של אדם מסוים לזהותו היהודית לפי נתונים "חיצוניים" - כיפה, שבת, ציצית וכו'. אך כמו שאמרנו בתחילת הפעולה- בגד שמונח על בובה בחלון הראווה הוא בסופו-של-דבר לא הרבה יותר מסמרטוט.

* לכן, נשחק יחד את המשחק הבא, כדי לנסות להבין יותר מהו "לב" החיבור לזהות היהודית שלנו. לרשותכם מגוון כרטיסיות שעליהן מושגים מחיי היהודי. כל חניך יקבל כרטיסייה אחת ויענה בתורו על השאלה: "מה משמח אותי בדבר הזה?" למשל, שבת- מה משמח אותך בשבת? מה בה עושה לך טוב?

תפילין, שבת, שמחת תורה. לימוד תורה, פסח, סוכות, שבועות, תפילות, חתונה

* נשמע את החניכים, ונשאיר את הכרטיסיות אצלם.

אלב ג' - ילדים זה שמחה?

* נציג לחניכים את התמונה הבאה, ונשאל אותם אלו רגשות היא מציפה אצלם:

אפשר לשער שהחניכים שלכם לא "יימסו" מהתמונה כמו שהיה קורה לנערות בנות גילם, אך ללא ספק רוב הרגשות יהיו חיוביים. (*נסמח 1)

* לאחר שנציג את התמונה, נקריא את דבריו של פרופ' אלון טל:

פריין הוא אסון²

פרופ' אלון טל רוצה שנדבר באופן רציונלי על הטאבו הכי גדול של החברה הישראלית: ההכרח ללדת ילדים. בריאיון פוקח עיניים ובספר חדש הוא מסביר מדוע, אם לא נבלום את הילודה, נחיה בקרוב במדינה שתקרוס תחת עומס תושביה ולא תוכל לספק להם שירותים, תשתיות, אוויר נקי ומרחב מחיה חיוני. למוד-קרבות כמייסד אדם טבע ודין, טל יודע שהקרב הזה יהיה טעון הרבה יותר, ובכל זאת מתעקש: "הגענו לגודל האוכלוסייה הרצוי, מילאנו את הארץ, עכשיו אפשר להגביל את הילודה ולדבר על איכות חיים ועל איזו מדינה אנחנו באמת רוצים להיות".

* כעת, נדגיש את הפלא - כיצד דבר שנחשב מובן מאליו לרובנו יכול להיות מורכב כל-כך בעבור אדם אחר. בעוד אני רואה את התמונה ונמס מהמתיקות שבה, פרופסור טל רואה מולו בעיה פוטנציאלית. הכיצד? איך ישנו פער גדול כל-כך בתפיסה, ועוד ביחס לדבר שמאז ומעולם היה מובן מאליו?

אלב ז' - יהדות - ZERO

* נחזור לדוגמאות שעליהן שוחחנו בשלב השני של הפעולה -

* נפנה לשניים-שלושה חניכים שתשובתם הייתה "תלויה בדבר" - למשל: "אני אוהב את השבת בגלל הצ'ולנט של הבוקר/הלימוד עם אבא/הסעודה המשפחתית/החבר'ה בסניף/מניין קרליבך/מניין 'מגרשים', וכדומה."

* נשאל - ואם אני לוקח ממך את החוויה הזו, איך השבת שלך תראה? מבאסת? נניח שאתה, אחד שכל חייו גדל במשפחה שמחה ותורנית, נקלעת לשבת לבד באיזה שום-מקום, אין משפחה, אין שירים, אין קרליבך, אין צ'ולנט, אין לימוד ואין "מגרשים" - איך השבת שלך נראית? שמחה? בעצם, איך אתה עם יהדות? ZERO ללא סוכר?

אלב ח' - סיכום

* אפשר להיעזר במשנה ובפירושה שלפנינו:

אבות ה, טז:

"כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר, בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה התלויה בדבר, זו אהבת אמנון ותמר. ושאינה תלויה בדבר, זו אהבת דוד ויהונתן."

² <https://www.calcalist.co.il/local>

*** פירוש תפארת ישראל:**

"שאינה תלויה בדבר - רק בטבע, כאהבת אדם לבניו ולמשפחתו. או בהשכל, שיאהב האדם את עסק החכמה ואת ההנהגה הישרה, ואת היראת שמים, דכשנשאל אותו למה יאהב כל אלה, אינו יודע לתת לנו טעם בדבר, זהו אהבה שאינו תלוי בדבר אמצעי שבין האוהב לנאהב. אבל שיאהב אדם לחכם, ולבעל מדות ישרות, ולצדיק, ג"כ מחשב תלויה בדבר, דהרי כשיפסיק החכם מלעסוק בחכמה וכו' בטל דבר ותבטל האהבה."

*** נסכם -**

למה הילד הוא מהתמונה כה מתוק בעינינו? אין לנו הסבר לזה, זה טבעי, זו תגובה שבאה מעומק הנשמה שלנו כשאנחנו נפגשים עם חיים חדשים בעולם. נולד תינוק? אני שמח! למה? ככה.

כך הוא החיבור שלנו לזהותנו היהודית, לתורה ולמצוותיה, הוא איננו "תלוי בדבר", הוא תכונה מולדת וטבעית. אני יהודי כי נולדתי כזה ואם השבת, למשל, היא חלק מעולמו של היהודי, אז אני צריך לאהוב אותה כי אני יהודי, גם אם אין בה הרבה אטרקציות ומתנפחים.

אבל בואו נהיה כנים - משום מה אנחנו לא באמת מרגישים כך, לפחות לא כלפי כל המצוות או כל עולם הקודש. אנחנו עדיין צריכים איזה "סוכר" כדי שהאהבה והשמחה תיאחז בו. רובנו עדיין לא עפים על קוקה-ZERO.

כאן נחזור לסיפור של ר' חנוך מאלכסנדר - הטיפש ההוא, שדאג לזכור היכן מונחים בגדיו אך "איבד" את עצמו, בעצם איבד גם את הבגדים, משום שמעתה הם חתיכות בד חסרות משמעות. אבל, אם הוא "ימצא" את עצמו וילבש את הבגדים, אלו יהיו ממש חלק מההופעה שלו, מהזהות שלו.

כך גם בנוגע לעניינינו - אם המצוות הן רק אוסף של חובות וחוויות, אז הן קצת מפספסות את המטרה. אך אם הן באות על גבי השמחה הפשוטה בכך שאני יהודי ולכן אני אוהב את המצוות ורוצה בהן, אזי החוויות המתוקות הן מבורכות ונחשבות ממש לחלק מהמצווה ומהזהות שלי.

בנוסף, לעיתים אנחנו מתרחקים מעצמנו ומזהותנו, כמו שפרופ' טל התרחק מהשמחה הפשוטה שבהופעתו של תינוק חדש בעולם. אנחנו "מאבדים" את עצמנו. במקרה כזה, החוויה המתוקה שבמצווה (בשבת המשפחתית, למשל) נמצאת שם כדי להזכיר לנו כמה אנחנו קשורים אל המצווה רק בגלל היותנו יהודים.

על ג' - בונוס - משל החתונה

תגידו, חשבתם פעם לשאול חברים או קרובים שמתחתנים את השאלה הבאה: "אז מה אם אתם אוהבים זה את זה? זו סיבה להתחתן?!" טוב, בינתיים שמרו את התשובה אצלכם.

נמשיך - נציג לחניכים את האיור הבא ואת בלוני המחשבות.

(*נספח 2 - ציור חמ-ארפ)

כעת, נניח שאנחנו "מפוצצים" את הבלונים, מה יקרה לאהבה של הזוג הזה?

*** נסכם -** האמת היא שאין לדעת מה יקרה לזוג הזה. אבל, אנחנו רוצים להאמין שהמחשבות האלו הן לא הסיבות לאהבה ולשמחה זה בזו, אלא דרכים "חיצוניות" להכיר זה את זה. כדי שיהיה לזה סיכוי, על הזוג להאמין שיש ביניהם משהו שאי-אפשר להסבירו, קשר נשמתי שאותו אי-אפשר לנתק גם אם היא פתאום תהפוך למכוערת או שהוא יתחיל להצמיח חצ'קונים. זו עבודת האהבה, להגיע אל הלב של האחר ללא תלות בשום גורם חיצוני. לזוג הזה יש עוד דרך ארוכה, אך ברור הדבר שהחלטה שלהם להתחתן נובעת מאמונה אמיתית שיש כאן משהו שהוא הרבה מעבר למילים ולכישורים.

*** הנמשל -** למה אני שמח בהיותי יהודי?

*** נציג להם את התמונה הבאה -**

(*נספח 3 - ציור של ילד עם ספר מורה)

הכול נכון, אבל אלו לא יכולות להיות הסיבות לשמחתי בזהות שלי, מפני שהשפעה שלהן עליי עשויה להשתנות.

ניקח לדוגמה את מצוות עונג שבת. איזה כיף! פשוט להתענג על הג'חנון! להתפנק! זה באמת ממלא שמחה.

רגע, אבל אם אין ג'חנון - אין שבת? אם אין עונג - אין קדושה? ברור שיש שבת ויש קדושה, אלא שהג'חנון והעונג נמצאים כאן כדי לעזור לי למצוא אותן, ולא להיות בעצמם הסיבה למסיבה.

ממילא, כמו בעבודת הזוגיות כך בעבודתו של היהודי - יש להעמיק בקודש עד לכדי גילוי הקשר הטבעי שלנו עם התורה ומצוותיה. כך נגיע אל שמחה טבעית יותר ושלמה יותר במקום שלנו, ונהיה פחות ופחות תלויים בסיבות חיצוניות.

שבוע ראשון - "מעמיקים את החיבור"

02. פעולת אמצע שבוע - העשירית החדש

שלבי הפעולה -

- א. מי שלא תופס - סמרטוט!
- ב. "גוי אחד בארץ", האמנם?
- ג. סיכום: הקדושה - תחילתה בפירוד וסופה באחדות

מטרת היחידה -

נתמקד יחד במרכיב האחדות שבזהות היהודית, ונבין מהו כוחה של האחדות ומהי האחדות המבוקשת.

מהלך היחידה -

לֵא - מי שלא תופס - סמרטוט!

* **נכין מראש** כמה שיותר בלוני מים.

* נעמוד כולנו במעגל, כשכל אחד אחוז בבלון. ברגע שהמדריך צועק "רטוב", מוסרים בבת-אחת את הבלונים ומנסים לתפוס את הבלון שנמסר אלינו. מי שהבלון שמסר נפל - יוצא מהמשחק. בעצם, במשחק הזה כולנו תלויים זה בזה, והניצחון יהיה אם הצלחנו להחזיק לאורך זמן עם כמה שיותר משתתפים במשחק.

לֵא ב' - "גוי אחד בארץ", האמנם?

הנה לכם מספר כותרות חדשותיות. שתפו את החניכים בכותרות הללו. (לגזור ולפזר לעיניהם).
(* נספח 4)

* **כעת**, נפנה אל החניכים ונאמר: אותנו חינכו שעם ישראל הוא "גוי אחד בארץ", שחלקים מהותיים בזהות היהודית הם השלום והאחדות. האמנם?

* כעת נשאל את החניכים - ככה נראה עם מאוחד? נציין שהכותרות שהבאנו הן טיפה בים של מלחמות מילוליות קשות, לכאורה, בתוך עם-ישראל.

* **בנוסף**, נזכיר שכבר חרבו לנו פעם אחת בית מקדש ומדינה בגלל שנאת חינום וקרעים בעם...

לֵא ג' - סיכום: הקדושה - תחילתה בפירוד וסופה באחדות.

הרב קוק זצ"ל באורות הקודש (חלק ב, עמ' תמ):

"וזאת היא נחלת ד' בכל דרך הקודש, הפרדה על מנת התחברות, להיפך מההכללה הגסה, המדברת גדולות ואומרת לאגד הכל בחבילה אחת, ומאבדת את כל הוד רוחני ואצילי. וסוף כל סוף על ידי החשכת החיים נעכר אור הדעת הצלול, והאהבה הגסה המיוחדת של כל בריה מתגברת ונעשית מזהומה, עד שהכל מתפרד, והארץ כולה תנוע כשכור מכובד פשעה. סטרא אחרא שרי בחיבורא וסיים בפירודא, וסטרא דקדושה שרי בפירודא וסיים בחיבורא, ושם גופיה איקרי שלום."

(אין צורך להאריך בהסבר הדברים, זה קצת כבד, דברי ההסבר שבסוף סיכום הפעולה יספיקו).

* הרב גורדין (ר"מ בישיבת הר עציון) כותב באריכות על טשטוש הזהות היהודית תמורת פיסת אחדות ושלווה, ודבריו מובאים באריכות בנספח. (* נספחים 5 ו-6)

מתוך דבריו:

"פרופסור חנה יבלונקה, ראש המחלקה ללימודי מדינת ישראל באוניברסיטת בן גוריון, בראיון לרשת ב' בערב יום השואה: 'עצרת הזיכרון היא אירוע יוצא דופן (...). מגיעים אליה עם ישראל במיטבו: יהודים, ערבים, תושבי הגליל ותושבי המרכז. עם ישראל נוהר לאמפיתיאטרון (...). יש בה תחושה של קולקטיביות (...)' (...). אותם אחים יקרים לא מגדירים את עצמם כיהודים, אלא כבני אנוש. הזהות היהודית שלהם רגעית וחולפת (...). הגישה הזאת יונקת את תפישתה מהגישה הפוסט-מודרנית, הטוענת שאין דבר כזה 'לאום' (...). עבורם, אלו שקנאים לזהותם היהודית דומים לאלו שקנאים לזהותם כאוהדי בית"ר ירושלים (...)."

*** הצעות הגשה:**

1. קראו את הקטעים של הרב קוק והרב גורדין קודם הפעולה, וסכמו אותם לחניכים בתמצות.
2. לתת לאחד החניכים להקריא את דברי הרב גורדין.
3. לעצור לאחר שמקריאים את ציטוט דבריה של פרופסור יבלונקה, ולשאול את החניכים מה דעתם על הדברים.

*** נסכם:**

כמו במשחק שישחקנו בתחילת הפעולה, גם במציאות – האחדות היא הסוד להצלחה, וזוהי הדרך שבה החברה משלימה את החסרונות של האדם הפרטי. למשל, לעיתים אנחנו מתקשים בהתמודדות הפרטית שלנו, והחברה יודעת להקשיב ולסייע – "דאגה בלב איש – ישיחנה".

העם היהודי מחפש כל הזמן אחר האחדות, והחיפוש הזה הוא חלק מהזהות שלו.

ולכאורה, הפרופסור שהביא הרב גורדין כדוגמה, ושאר אחינו היקרים שחושבים כמוהו – רצונותיהם נפלאים ומתוקים! כל רצונם הוא שנחיה בשלום, באהבה ובאחדות. זה רצון ממש יהודי!!!

ואכן, עם ישראל הוא "גוי אחד בארץ", מאופיין כיחידה אחת, אבל איננו מעוניין להסתפק באחדות חיצונית ומאולצת, הוא מחפש אחדות אמיתית. אנחנו רוצים להגיע לאחדות מתוך מודעות למחלוקת ולפערים ולטיפול בהם, ולא רוצים באחדות שמבוססת על התעלמות ממגוון הדעות והמתחים, שמתעלמת מהזהות היהודית ומנסה לצייר שהכול בסדר.

אם-כן, נוכל לומר שחלק משמעותי בזהות היהודית הוא אכן החיפוש אחר האחדות, אבל חיפוש לא מתפשר, שרוצה להגיע אל האחדות האמיתית של עם-ישראל. הדרך לשם היא בעבודה קשה, ולא בסיסמאות ובניסיונות ליברליים לטשטש גבולות וזהויות.

דרכה של הקדושה שהיא מתחילה בפירוד – אבל סופה הוא באחדות, אחדות אמיתית ונצחית.

שבוע שני – "איזה כיף להיות יהודי!"

03. פעולת שבת - השבת החדש

שלבי הפעולה-

- א. זה טעים, למה לבאס? – הכול כאן ועכשיו
- ב. בואו נקרא לילד בשמו – שמירת הברית
- ג. הנגר, החלום ושברו – לא רואים את היעד
- ד. סיכום – שני גורמים שמקשים עלינו להתמודד - מתיקות זמינה אל מול מטרה מעורפלת

מטרת היחידה-

- ננסה פעם אחת ולתמיד לדבר על מה שאנחנו פחות אוהבים לדבר עליו.**
- נדבר על הקשיים שאנחנו חווים כנערים יהודיים, ובעיקר נעסוק בשמירת הברית.**

מה בתפריט?

המון פינוקים, בעיקר מתוקים. (לפרטים, ראה שלב א').

מהלך היחידה-

שבת - זה טעים, למה אתה מבאס?

*** בואו נפתח שולחן,** ונפנק בכמה שיותר חטיפים ומתוקים. אפשר אפילו למנף את זה לסעודה שלישית שבטית, אבל חשוב שתהיה מבוססת על מזונות מתוקים וחטיפים. כמובן שאין צורך שאתם המדריכים תשלמו על הכול מכיסכם, ואתם בהחלט מוזמנים לבקש מהחניכים להביא דבר או שניים. לאחר שהחבר'ה התכבדו מעט, שתפו אותם בהשלכות של צריכת סוכר גבוהה:

* הצעות הגשה:

- א. אפשר להניח על השולחן, לצד הממתקים, כרטיסיות עם משפטים מהרשימה הבאה.
- ב. אפשר לחלק חטיפי שוקולד או סוכריות טובי, ולהצמיד אליהם פתקים עם משפטים.³

- צריכת סוכר עלולה לגרום לסחרחורות, כאבי ראש ומיגרנות.
- צריכת סוכר עלולה לגרום נזק ללב.
- צריכת סוכר עלולה לדכא את מערכת החיסון, ולפגוע ביכולת הגוף להתמודד נגד מחלות מדבקות.
- הסוכר הלבן מהווה מזון לחיידקים, וירוסים ופטרייות, ותורם להתרבותם.
- סוכר מהווה מזון לתאים סרטניים, ויש לו קשר להתפתחות מחלות סרטן.
- סוכר עלול לגרום למחסור בקבוצת ויטמיני B, כרום, נחושת, מגנזיום וסידן.
- סוכר ממכר.
- צריכת סוכר עלולה לגרום למוות של תאים.
- סוכר עלול לגרום לדיכאון.
- צריכת סוכר עלולה לגרום לעצבנות, ישנוניות וקשיים בריכוז אצל ילדים.
- סוכר עלול לפגוע בראייה.
- צריכת סוכר עלולה לגרום להזדקנות מוקדמת.
- סוכר עלול לפגוע בשלמות כלי הדם.
- סוכר עלול להגביר את הסיכון לשיגדון ולאצלהיימר.
- צריכת סוכר עלולה לגרום להשמנה, יתר לחץ דם, הגדלת כמות השומן בכבד, סוכרת ולהיצרות עורקים.
- סוכר עלול לגרום להזדקנות העור.
- סוכר עלול לגרום לחוסר איזון הורמונלי.
- סוכר עלול להביא לירידה ביכולות הלמידה.
- צריכה מוגזמת של סוכר קשורה להתפתחות התנהגות אנטי-חברתית.
- צריכת סוכר רבה עלולה להביא להפחתת היציבות הרגשית.
- סוכר עלול לגרום לדלקת חניכיים ולריקבון של השיניים.

*** לאחר שביאסנו** לחניכים את צורה, נשמע את התגובות שלהם. אך לפני כן – הוסיפו לחניכים גם **שאלה מנחה:** המשפטים הללו גרמו לכם לאכול פחות? יגרמו לכם להפחית בסוכר בעתיד הקרוב לפחות?

<http://www.refuativit.co.il/index2.php?id=129&lang=HEB>³

* **נסכם את השלב:** יש רגעים שבהם המתיקות הרבה יותר ברורה וההשלכות רחוקות, ולכן גם פחות מעניינות. זה לא סוד שלכולנו קשה לצבור מוטיבציה להתמודד עם סיכונים, כשהם לא נראים בטווח הקרוב לעין.

שלב ב' - בוא נקרא לילד לשמו

* **נשחק "טאבו":**

למי שלא זוכר או לא מכיר - מכינים כרטיסיות כשבראש כל אחת מהן מילה ותחתיה חמש מילים הקשורות אליה, שיכולות לרמוז למשתתפים מהי המילה. מטרת המשחק היא לנחש את המילה בכרטיס מבלי להשתמש במילה עצמה או בחמש במילים הנוספות הרשומות בכרטיסייה. כעת נבחר מתנדב, ניתן לו כרטיסייה, והוא יצטרך לסייע לשאר המשתתפים לגלות את המילה שבראש הכרטיס ללא שימוש במילה עצמה ובמילים שתחתיה.

* **נסכם:** יש נושאים ותחומים שאנחנו מעדיפים לא לדבר עליהם או לרמוז עליהם. אז בואו נקרא לילד בשמו-מיניות. זה נושא שמעסיק את כולנו, אבל אנחנו, בצניעותנו, מעדיפים פחות להתעסק בו בגלוי. אבל זה שאנחנו לא משוחחים על-כך בגלוי לא מונע מהנושא הזה להעסיק אותנו. צניעות היא ערך עליון, אך היא איננה סותרת עיסוק בריא ונכון בנושא משמעותי כל-כך, מרכזי כל-כך ונפלא כל-כך.

אז שלב ראשון - המיניות שלנו היא קודם כול זכות, ועלינו לשמוח בה ולא להתבייש לדבר עליה כשעולה צורך או שאלה, בצניעות כמובן.

שלב ג' - הנגר, החלום ושברו - לא רואים את היעד

"היה היה נגר מבוגר שהחליט לפרוש מעבודתו. הוא פנה למעסיק שלו, ותיאר את תוכניותיו לפרוש מעסקי בניית הבתים, במטרה ליהנות ולבלות במחיצת אשתו ומשפחתו המורחבת. למרות הצער הכרוך בהפסד הכנסה, הוא הסביר כי זהו הצעד הנכון בעבורו. המעסיק, שהצטער מאוד לשמוע את בקשת העובד המצטיין שלו, ביקש ממנו כטובה אישית לבנות רק עוד בית אחד נוסף. הנגר הסכים, אך לא היה קשה להבחין, שליבו יוצא אל החופש והוא לא מרוכז בעבודה. הוא השתמש בחומרים פשוטים, והעבודה בכללותה הייתה באיכות נמוכה. זו בפירוש לא הייתה הדרך לחתום קריירה של מצוינות. כאשר סיים הנגר את מלאכתו, הגיע המעסיק אל הבית, העניק לנגר מפתח לדלת הכניסה ואמר: "זה הבית שלך, זו המתנה שאני נותן לך." הנגר המזועזע אמר בקול שקט: "לו רק הייתי יודע שהבית הזה מיועד לי, הייתי עושה הכול בצורה אחרת."

* **לאחר הסיפור,** נדגיש בפני החניכים את החרטה של הנגר על שלא השקיע יותר בביתו, ונציף קושי נוסף בהתמודדות שלנו עם שמירת הברית: זה לא רק שהמתיקות והעונג זמינים 'כאן ועכשיו', אלא שבנוסף לכך המטרה שעליה כולם מדברים (חתונה ובניית בית) לא נמצאת מול העיניים. במצב כזה, קשה להשקיע ולהילחם.

מנגד, כולנו מסכימים שאנחנו לא רוצים למצוא את עצמנו עומדים מול הבית שנקים בעזרת ה', תופסים את הראש ואומרים "אילו רק ידענו..."

שלב ז' - סיכום

* אז מה היה לנו?

סוף-סוף הסרנו את הטאבו ושוחחנו מעט על נושא "שמירת הברית" במסגרת השבטית. בנוגע אליו הצפנו את הגורמים שמקשים עלינו את ההתמודדות בכלל האתגרים בחיים, ובפרט בנושא הזה - ה"מתיקות" הזמינה אל מול המטרה הרחוקה והכמעט בלתי-נראית.

את הפעולה הבאה נקדיש גם כדי לשוחח על אחד הכלים שעשויים לסייע לנו להתמודד נכון יותר - הגבורה והאיפוק.

שבוע שני- "דאגה בלב איש"

04. פעולת אמצע שבוע- השבת החדש

מבוא למדריך-

בפעולה הקודמת פתחנו בשיח סביב הקושי להיות נער יהודי, והתמקדנו בנושא שמירת הברית. כעת, נרצה לחשוב ביחד על דרכים שבהן נוכל להתמודד בצורה נכונה יותר עם הקשיים שלנו. כל זאת - מתוך שמחה וביטחון במקומנו ובזהותנו. מעבר לכך, ננסה להציף נקודות חיכוך נוספות בין הזהות שלי לבין הרצונות והדחפים שלי.

שלבי הפעולה-

- א. לפני הכול, הרימו ראש!
- ב. מצוף הקשיים
- ג. סיכום

מטרות היחידה-

- א. לגעת בנקודות קושי נוספות בחיי הנער היהודי.
- ב. שיח ממוקד ומתומצת על שלושה "כלים" להתמודדות- אמונה, איפוק וחיבוק (חברה תומכת).

מהלך היחידה-

שלב ז' - לפני הכול, הרימו ראש!

סיפור רבי נחמן מברסלב: 4

"מלך אחד שלח שלושה אנשים אל מלך אחר בשליחות סודית. בדרכם צריכים היו השליחים לעבור במדינות הנמצאות ביריבות ובמחלוקת עם המלך. השליח הראשון נהג בחכמה, הסתיר לגמרי את דבר שליחותו, ועבר בשלום את הדרך. השליח השני לא הצליח להסתיר את שליחותו ונלכד, אבל בחכמתו או בגבורתו חמק ונמלט. וכשעבר השליח השלישי את הדרך, הוא לא הצליח להסתיר את סודו, וגם לחמוק לא הצליח. הוא נתפס ועונה בעיניים קשים. ואולם השליח עמד בניסיון הקשה ושמר את סודו. לבסוף, כשראו שוביו שאין הוא מגלה דבר למרות ייסוריו, חשבו כי לשווא חשדו בו, והניחו לו להמשיך בדרכו."

*** נעצור ונשאל** את החניכים – מי ראוי יהיה לקבל את פרס המלך לשליח המצטיין? למה?

*** נמשיך בסיפור:**

"לאחר שנסתיימה שליחותם, היו ששאלו למי מאלה מגיע שכר גדול יותר. היו שאמרו – לראשון, שהרי הוא נהג בחכמה והצליח להסתיר את שליחותו. אחרים אמרו – השני, שהרי הוא, לאחר שנתפס, נמלט בחכמה ובגבורה. אמר המלך: "ואני אומר – השלישי הוא שראוי לקבל שכר גבוה יותר. גם הוא ניסה בכל כוחו להסתיר את שליחותו, אולם לא עלה הדבר בידו. והנה, אף שנתפס ועונה, וגם כבוד רב הוצע לו אם יגלה אפילו סוד אחד – אף-על-פי-כן עמד בניסיון. בשל כך, הוא בעיניי המשובח מכולם."

*** נסכם:** כל אחד מאיתנו נמצא איפשהו על הציר שבין השליח הראשון וה"מוצלח" לשליח השלישי שהסתבך. רובנו נמצאים איפשהו באמצע, ולעיתים אף קרוב יותר לשליח השלישי. כשאנחנו נכשלים, הנטייה שלנו היא להיתפס לעצם הכישלון ולמצוא עצמינו כ"מפסידים". הסיפור הזה מלמד אותנו להסתכל על הכישלון באופן אחר. משל למה הדבר דומה? לכוח צה"ל שבמהלך סיור שגרתי בגבול עזה מופתע בידי חוליית מחבלים שלא זוהתה בתצפיות. הכוח 'חוטף' אש כבדה ואף סופג פציעות ואבדות, אך לא מאבד את העשתונות ומשיב מלחמה. בסיום, מוצא הכוח עצמו (חס ושלום) עם שני הרוגים וחמישה פצועים, כשמנגד, חוליית המחבלים נבלמה ושבה אל פנים רצועת עזה.

*** האם הכוח נכשל? הפסיד?**

ברור לנו שלא – הופתענו, הותקלנו, והשבנו מלחמה! אמנם לא יצאנו מהנפילה כשאנחנו בריאים ושלמים, אבל ודאי יצאנו כשידינו על העליונה. מדוע? כי החלטנו שאנחנו רוצים להיות טובים ונקיים יותר, ולשם חתרנו תחת קשיים כבדים.

בקיצור, לפני שאנחנו מדברים על הקשיים שלנו, נתמלא בביטחון ובשמחה מכך שאנחנו בטוחים ברצוננו הטהור להיות טובים וצדיקים, ומכאן, לא משנה כמה "ניתקל", אנחנו נילחם.

ש"ב - מצוף הקשיים*** אביזרים - שיעון ותמונות**

נציג את השיעון לפני החניכים, ונציג על גביו דילמה בעזרת התמונות.

(* נספחים 7-8)

*** הצעות לדילמות:**

- נניח את התפילין על השעה 9:30 בבוקר: השעה כעת היא 2:30 בלילה, בדיוק סיימת סיבוב עם החבר'ה בשכונה, ואחד החברים מציע: "מי זורם איתי למעיין?" אתה ממש בקטע, אלא שלא ברור למה – אתה נזכר פתאום שהיום בבוקר פספסת זמן קריאת-שמע כי הלכת לישון מאוחר, ועכשיו... אם אתה ממשיך למעיין, אין סיכוי שתקום לפני 10:00...

- נניח את הסטייק על 19:30: את השבוע האחרון של החופש החלטת לנצל לטיול אקסטרים בצפון הארץ. אחרי עוד יום של מסלולים מייגעים ושנייה לפני שאתה נזרק כמו כלב באחד מחופיה של הכנרת, בא לך "לרדת" על סטייק מפחיד בטבריה. אבל,

בכל טבריה אין סטיקיה בכשרות "מהדרין", ואצלך בבית אוכלים רק מהדרין...

- נניח את תמונת החוף על השעה 10:00 בבוקר: סוף "שמינית", כל החבר'ה יושבים בכיתה ו"זוכים" לעוד שעה של בטלה לאחר ששיעור נוסף התבטל. לפתע, רעיון מרענן מפלח את האווירה המנומנמת: "רגע, מה אומרים על טיול שחיתות בקפריסין? ת'שמעו, יש שם חופים... סוף שמינית, אחים!!" הרעיון מתפשט ולוהט כמו אש בשדה קוצים, כל החברים הכי טובים שלך כבר "בפנים" ... אבל אתה... לא יצאת מהארץ אף פעם, זה עקרוני אצלך...

זהו, נגמרו לי הרעיונות... אבל אתה מדריך יצירתי, ובטח יש לך עוד כמה רעיונות להוסיף לחניכים שלך, אם יש זמן וצורך. ביננו, הרי יש לך רעיונות הרבה יותר טובים לדילמות שמעסיקות אותם, ואולי אפילו אותך... (-;

*** נסכם:** כנער יהודי יש לי לא מעט אתגרים שמעסיקים אותי וחלקם אף מעיקים עליי. מהשיח שהתקיים כאן נוכל לקחת איתנו שתי מסקנות חשובות:

א. ברוב המקרים אנחנו מוצאים דרך נכונה להתמודד, ולפעמים אפשר "להעתיק" את דרך ההתמודדות למקרים שבהם האתגר קשה יותר בעבורנו.

ב. "דאגה בלב איש- ישיחנה". השיח המשותף ממש משחרר ומרגיע, ולחלקנו גם תרם רעיונות לא רעים שהאחרים העלו... נדבר על זה בסיכום.

ג. סיכום- **אמונה. איפוק. חיבוק.**

אלה ג' - סיכום

*** נסכם את שתי הפעולות האחרונות:**

החלטנו לשים על השולחן את האתגרים שמזמנת לנו, הנערים, זהותנו היהודית. בנוסף, הקדשנו גם מעט יותר זמן ומחשבה בעבור נושא המיניות ושמירת הבריית, וכעת הגיע הזמן לסכם:

*** אמונה-** בסיפורו של ר' נחמן טמון עיקרון שאותו אנחנו מזכירים לעצמנו כל בוקר: "מודה אני לפניך (...)" שהחזרת בי נשמתי (...). **רבה אמונתך**". האמונה מתחילה מהאמון שנותן בנו הבורא יתברך. גם אם אנחנו רואים עצמנו ככישלון לפעמים, הוא עדיין מאמין בנו! איך אני יודע? גם הבוקר התעוררנו... (:

*** איפוק-** בפעולה הקודמת התנסו בזה מעט, והאמת היא שאנחנו מתנסים בזה כמעט כל יום. לפעמים זה בענייני אכילה נכונה ובריאה, כמו בפעולה הקודמת, ולפעמים... כנערים בוגרים, אנחנו יודעים לומר לעצמנו: "גבר, תתאפק" כשברורה לנו הכדאיות שבאיפוק, או לחלופין חומרת הנזק בהיעדר האיפוק.

*** מה עושים כשהשלכות לא ברורות לנו?**

הפתרון הכי אמיתי הוא להעמיק וללמוד את מהות הדבר, כדי שכשניתקל באתגר יהיה לנו קל יותר. למשל, אם אנחנו רוצים שיהיה לנו כוח להתנהל נכון ולדעת גם להתאפק בכל הנוגע למיניות שלנו, אנחנו חייבים ללמוד יותר על מהותה, על קדושתה ועל התרומה של מיניות תמימה ונקייה לזוגיות שמחה ומאושרת. בכל אופן, גם אם לא העמקנו וחקרנו את הנושא, אפשר לנסות "להעתיק" את יכולת האיפוק ממקומות שבהם קל לנו להשתמש בה. נסביר לעצמנו שמותר לנו להתאפק גם אם אנחנו לא מבינים בדיוק למה... מותר לנו להיות "טיפשים" לפעמים.

*** חיבוק -** זה מה שעשינו ממש עכשיו, ישבנו יחד ודיברנו. לפעמים הדיבור הזה עם החבר'ה או אפילו רק עם חבר יכול לעשות פלאים... פשוט לפתוח את הלב זה לזה. הזכרנו את זה בשלב הקודם בפעולה, וכן שוחחנו בשבוע הראשון על חשיבות האחדות והחברות בעם-ישראל. עכשיו אנחנו כבר זוכרים ומבינים שאחדות זה לא רק ערך עליון, זו ממש דרך חיי - כשאנחנו חיים בחברה תומכת וחזקה, אנחנו אוטומטית הרבה יותר חזקים. מעבר לכך, מתוך השיח החברתי תמיד אפשר ללמוד על עולמות חדשים, ולקבל כלים מגוונים שיעשו אותנו טובים יותר.

שבוע שלישי - "אהבה שלא נגמרת..."

05. פעולת שבת - השבט החדש

שלבי הפעולה-

- א. צב או גלידה?
 ב. "האהבה שלכם למדינה נגמרת בקטע ה..."
 ג. טוב שני כיסאות ביד, מכיסא אחד...
 ד. סיכום - "זה לא הכול או לא-כלום"

מטרת היחידה-

- כולנו נפנים שהשיח התורני רלוונטי ונוגע
 לכל תחומי החיים, אפילו לכאלה שפחות
 מעניינים אותנו.

מהלך היחידה-

שבת ז' - צב או גלידה?

* **נחלק את השבט לשתי קבוצות שוות** (לא משנה גודלן) ונציב את הקבוצות זו מול זו. כעת, ניתן להן שמות שמלמדים על האמונות שלהן: אוהבי הגלידה ואוהבי הביסלי.

* **נפתח במשחק:** נבחר מתנדב מכל קבוצה בתורה, ונציב לו עובדה (העובדות מומצאות, נתייחס אליהן ברצינות לצורך המשחק). על המתנדב יהיה לבחור בין אהבתו לגלידה או לביסלי ולקבוצה שלו לבין חשיבות הערך האחר שהוצב בפניו.

פשוט מאוד - אם בחרת בקבוצה - אתה נשאר במשחק, אבל אם מצפונך לא התיר לך להעדיף ביסלי או גלידה על חיי הצבים, למשל, אתה בחוץ. הקבוצה המפסידה היא הקבוצה שישארו בה הכי פחות חברים בסוף המשחק.

* **מדריך יקר,** לפניך שמונה "עובדות" שהמצאתי עבורך, ארבע עובדות לכל אחת מהקבוצות. כנראה שתצטרך יותר "עובדות", ולכן אתה מוזמן ממש להמציא כמה משלך! זה פשוט מאוד - קח ערך שפחות מעסיק אותנו ביומיום (לא ארץ ישראל, תורה, הפרדה, צבא וכל האידיאלים המוכרים והבנליים), כביכול, של הציונות הדתית) ותעמיד אותו מול ה"אהבה" של הקבוצה - הגלידה או הביסלי.

עובדות לקבוצת הגלידה:

1. אחי, כשאתה אוכל גלידה, קח בחשבון שכל עטיפות הגלידה בארץ נזרקות בחוף הים ומביאות למותם של צבים רבים, שגם ככה נמצאים בסכנת הכחדה.

2. דע לך, כשאתה אוכל גלידה, במיוחד בטעם וניל, אתה בעצם מסייע ל"בירוא" (כריתת) עצים ויערות שלמים ברחבי העולם.

3. קבוצת חוקרים מאוניברסיטת בן גוריון שבבאר שבע הוכיחה כי אכילת גלידה משפיעה לרעה על היחס של הסינים למוסלמים במדינה. ממש מכסחים אותם שם.

4. באכילתך את גלידתך להנאתך, אתה בעצם מעודד יותר אנשים בעולם לא לעשות כושר, ועקב כך הם עתידים לסבול מבעיות תפקודיות קשות.

עובדות לקבוצת הביסלי:

1. אחי, כשאתה אוכל ביסלי, קח בחשבון שכל עטיפות הביסלי בארץ נזרקות בחוף הים ומביאות למותם של לוויתנים נדירים לחופי הארץ וברחבי האוקיינוסים השונים.
2. אח יקר, ביסלי גורם להתחממות הגלובלית להחמיר!!
3. כשאתה אוכל יותר ביסלי, יותר ילדים באפריקה נשארים רעבים.
4. אני מקווה שאתה מבין את ההרס שהביסלי הזה גורם... כל ביס שלך גורם לנוער בארץ לצרוך יותר אלכוהול.

ש"ב - "האהבה שלכם למדינה נגמרת בקטע ה..."

במסגרת דיון שהתקיים בוועדת חוץ וביטחון של הכנסת, ועסק בטענות שפיתוח אזורי התעשייה בשומרון עלול להזיק לאיכות הסביבה, תקפה ח"כ מיקי חיימוביץ' (כחול לבן) את ראש מועצת השומרון, יוסי דגן: "האהבה שלכם למדינה נגמרת בקטע האקולוגי". ראש המועצה לא נשאר חייב וענה מה שענה.

*** בואו נשאל את החניכים:** יכול להיות שהאידיאליזם שלנו כציונים דתיים, ככאלה שלפחות מתיימרים להראות כיצד כל חלקי החיים מתחברים לתורה ולקודש - יכול להיות שהוא "נגמר" בתחומים מסוימים?

ש"ג - טוב שני כיסאות ביד, מכיסא אחד...

*** נשחק את המשחק האהוב והמוכר** (נזדקק לכיסא לכל חניך):
כל חניך יעמוד על כיסא אחד, ואט אט ניקח כיסא אחר כיסא, והחניכים יצטרפו להצטופף על הכיסאות. מי שנוגע ברצפה - נפסל. יאללה, תצטרפו גם אתם לחניכים, ובואו נראה כמה אנשים אתם מסוגלים להעמיס על כיסא אחד...

ש"ד - סיכום

"זה לא הכול או לא-כלום"

*** נסכם:** ישנם נושאים ש"בוערים" בסדר היום של הציונות הדתית - ארץ ישראל, ערכי המשפחה, קדושה, צבא, לאומיות וכדומה. כל הנושאים הללו הם בהחלט חלק מליבת הערכים של עם-ישראל ותורתו.

אבל, יכול להיות שהאידיאליזם הזה נגמר בנושאים מסוימים?

נכון, אנחנו בני אדם וגם חז"ל אמרו "לא עליך המלאכה לגמור", ואנחנו לא מסוגלים להעמיס מעבר ליכולת שלנו (זוכרים את הכיסא?). אבל, יכול להיות שאנחנו מזלזלים לפעמים בנושאים שנראים לנו מגוחכים ושוליים. מילא לא לעסוק או לתקן בעיות מסוימות בעולם, אבל לזלזל?

יותר מזה, גם נושאים כמו איכות הסביבה והפגיעה בה, למשל, הם נושאים שמעסיקים את תורת ישראל ועם-ישראל עוד מימים ימימה.

כשאנחנו מניחים את הנושאים הללו בצד, אנחנו מייצרים מעין שטח הפקר, ותפיסות שאינן יונקות ממקור החיים, מהתורה, "תופסות פיקוד" על "תיקון" המצב ובפועל מוציאות אותו מאיזון...

שבוע שלישי - "זום אין"

06. פעולת אמצע שבוע - השבט החדש

*** נזכיר -** בפעולה הקודמת הסברנו שליהדות יש מה לומר על המון תחומים וערכים, שחלקם לא בהכרח נמצאים ברשימת סדרי העדיפויות שלנו.

שלבי הפעולה -

- א. נבחר תחום עניין - איכות הסביבה.
- ב. לבחור נכון
- ג. משיבת נפש
- ד. סיכום - קצה המזלג

מטרת היחידה -

נתמקד בנושא אחד שאיננו מהנושאים ה"חמים" בסדר יומה של הציונות הדתית, ונכיר את ערכו וחשיבותו ביהדות.

מהלך היחידה -

א' - נבחר בתחום עניין

מדריך יקר, לפניך שלושה נושאים. בחר את המעניין ביותר בעיניך, והצג אותו לחניכך באמצעות הסיפור המצורף:

* איכות הסביבה:

סיפר רבי אריה לוי: אחרי תפילת מנחה גדולה יצא רבנו (הראי"ה קוק), כדרכו בקודש, לשוח בשדה, לצמצם מחשבותיו, ואני התלוויתי אליו. בדרך קטפתי איזה עשב או פרח. הזדעזע רבנו ואמר לי בנחת, "האמן תאמין לי, שמימי נזהרתי לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח, שיכול לגדול או לצמוח, כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה האומר לו: גדל! כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן לוחשת איזה סוד, כל ברייה אומרת שירה."

איכות הסביבה והגנתה הם נושאים שאינם זרים כלל לעולם ההגות היהודית, ובכל זאת, אצל רובנו הם תופסים פינה זניחה מאוד במוח. האם אנחנו מרגישים בנוח עם זה?

* צער בעלי חיים:

מסופר (במסכת בבא מציעא, דף פה, עמוד א') על עגל שנלקח לשחיטה, ואותו העגל הרגיש בדבר, וכדי להימלט ממר גורלו, ברח והחביא ראשו בין כנפי בגדו של רבי יהודה הנשיא וגעה בבכייה. אמר רבי לעגל: "לך אל השוחט, כי לך נוצרת" באותה שעה נתעורר על רבי קטרוג גדול בשמים, ואמרו, הואיל ולא ריחם על אותו עגל, יבואו עליו ייסורין קשים. וכך סבל רבי שלוש-עשרה שנה מכאבי חניכיים ומכאבים בהוצאת השתן.

יום אחד ניקתה שפחתו את הבית ומצאה גורים קטנים של חולדה, ועמדה לזורקם. אמר לה רבי, "הניחי להם, שכן נאמר: 'ורחמיו על כל מעשיו' (תהלים קמה, ט)". באותה שעה אמרו בשמים, הואיל ורבי גילה רחמים מרובים על בעלי-חיים, ראוי שאף עליו ירחמו, ונסתלקו ממנו ייסוריו.

עד כדי כך! אם-כן, למה איננו רואים תנועות דתיות משמעותיות שדורשות יחס אחר לבעלי-החיים? זה הרי חשוב לנו!

*** פליטי המלחמה:**

ב-13 במאי 1939, בעקבות "ליל הבודולח", יצאה אוניית סנט לואיס מהמבורג שבגרמניה, כשעל סיפונה 936 פליטים יהודים. היא הייתה מיועדת להגיע אל חופי קובה ושם להוריד את הפליטים, אך עם הגיעם לקובה התברר כי רישיונות הכניסה שנשאו עליהם הנוסעים אינם תקפים. מגעים נהלו בעניין עם ראש ממשלת קובה ולאחר מכן עם נשיא ארצות-הברית פרנקלין דלאנו רוזוולט, בבקשה לאשר לאנייה לחנות בארצות-הברית. ב-5 ביוני הושג הסכם להתיר לפליטים לרדת לחוף ולהיכנס לקובה תמורת איגרת חוב בסך 453,000 דולר (כ-500 דולר לפליט) שתופקד ביום המחרת. הג'וינט לא הצליח לגייס את הסכום הדרוש במועד שנקבע, וב-6 ביוני הפליגה האונייה לאירופה. בריטניה, צרפת, הולנד ובלגיה הודיעו על הסכמתן לקלוט את הפליטים בשטחן.

האונייה שבה לאירופה. לנוכח מצוקת הפליטים, הודיעו מדינות שונות במערב אירופה על הסכמתן לקלוט את הפליטים היהודים. ארגון הג'וינט האמריקאי פנה אל הסוכנות היהודית בבקשה לקבלת רישיונות הגירה לארץ ישראל, אך זו סירבה.

נוסעי האונייה שהיגרו לבריטניה ניצלו. רבים מאלו שנקלטו בהולנד, צרפת ובלגיה נספו מאוחר יותר בשואה, עם כיבושן של ארצות אלה בידי הגרמנים.

254 מהנוסעים שהיו בבלגיה, צרפת והולנד לאחר התאריך הזה מתו בשואה. רובם נרצחו במחנות ההריגה אושוויץ וסוביבור. השאר מתו במחנות הסגר, או בניסיונות הסתתרות ובריחה מפני הנאצים. 365 מתוך 620 הנוסעים הללו שרדו את המלחמה. (מתוך ויקיפדיה).

בנספח מובא סיפורם של שני פליטים מאריתריאה, שהגיעו לישראל וסבלו מיחס קר. לבסוף, היגרו השניים לקנדה, ושם החלו שניהם להשתלב ואף להצטרף ללימודים אקדמאים משמעותיים, כמו פסיכולוגיה ומדעי המחשב.

(*נספח 9)

מה אנחנו עושים בנידון? הרי, כמו שראינו, חייהם של יהודים רבים ניצלו בזכות מדינות שבהן מדיניות ההגירה הייתה "רכה" יותר.

שֵׁב גֵּ' - לבחור נכון

נשחק משחק קצר (דרושים פתקים ועטים)

* נספר לחניכים שנערוך כעת בחירות, שבהן נבחר את אחד החברים להיות ראש השבט. הוא יהיה החניך המוביל, שיחד עם המדריכים ינהיג את השבט ויוביל אותו לעשייה ולפיתוח (כדאי לנפח).

* ניתן לחניכים שתי דקות לחשוב. לאחר מכן, כל אחד בתורו יכתוב על פתק את שם החניך שאותו הוא בוחר לתפקיד.

* כשהחניכים יסיימו, נספר להם שכל זה היה סתם משחק, וכעת נדבר קצת על הלבטים שליוו אותם בזמן בחירת החבר המועדף עליהם.

*** נשמע חלק מהחניכים ונסכם:**

זה ממש לא פשוט לבחור בין חברים, ברור שהיינו מעדיפים לוותר על ה"זכות" המפוקפקת הזו... ישנם מצבים שבהם אולי היינו מעדיפים לא לבחור בין האפשרויות השונות, אבל אין לנו ברירה - יש לנו פתק אחד בלבד והרבה יותר מועמדים, רק אחד מהם ייכנס לפתק. זה קשה.

כך גם כשאנחנו נתקלים בדילמות מוסריות, שבהן שני ערכים או יותר מתנגשים ועלינו לבחור באחד מהם: **(איכות הסביבה)** למשל, ישנם מצבים שבהם צרכי הציבור מצריכים פגיעה בטבע, כמו הצורך לבנות בית-ספר חדש לטובת הילדים על חשבון חורשת העצים שבקצה היישוב.

(צער בעלי חיים) לדוגמה, חיי אדם רבים תלויים באפשרות לבצע ניסויים בבעלי-חיים. אם נוותר על הניסויים הללו, עולם התרופות מצילות-החיים יתקדם לאט מאוד, אם בכלל.

(פליטי מלחמה) כולנו מכירים סיפורים על אזורים כמו דרום תל אביב ועיירות באירופה, שהצפת הפליטים והמהגרים שבהן פגעה אנושות באיכות החיים של התושבים המקוריים.

שבת נפש - משיבת נפש

התורה וגדוליה הם הכתובת. יש לה, לתורה, מה לומר על כל אחד מהתחומים שהזכרנו, ועוד הרבה מעבר. התורה היא משיבת נפש – היא המצפן המוסרי והערכי שלנו, וכשאנחנו בוחרים על-פי דבר ה', אנחנו יכולים להיות רגועים ושלווים שאמנם מדובר בבחירה קשה, אבל היא נכונה ושלמה.

*** להלן דוגמאות** להתייחסות התורה וגדולי הדורות לנושאים שלנו (נדגיש שאין בכוונתנו לפסוק הלכה בנושאים הללו, ואנחנו מביאים רק דוגמאות להתייחסויות שונות לנושאים הללו ביהדות):

*** הצעת הגשה:** תנו לחניכים לקרוא את הטקסט.

* איכות הסביבה:

אין קוצצין אילני מאכל שחוץ למדינה, ואין מונעין מהם אמת המים כדי שייבשו, שנאמר: "לא תשחית את עצה". וכל הקוצץ, לוקה. ולא במצור בלבד, אלא בכל מקום, כל הקוצץ אילן מאכל דרך השחתה, לוקה. אבל קוצצין אותו אם היה מזיק אילנות אחרים או מפני שמזיק בשדה אחרים או מפני שדמיו יקרים. לא אסרה תורה אלא דרך השחתה (רמב"ם, הלכות מלכים, פרק ו, הלכה ח).

אבל,

הרא"ש (במסכת בבא קמא, פרק ח, סימן טו) כתב: "וכן אם היה צריך למקומו – נראה דמותר". לדעת הרא"ש מותר לכרות עץ פרי, אם הוא זקוק למקום שבו נמצא העץ, למשל אדם שרוצה לבנות על מקום שבו נמצא עץ פרי – יכול הוא לכרות את העץ ולפנות מקום לבנייה, כי האיסור לקצוץ עץ שייך רק כאשר כוונתו להשחית, אך אם יש צורך – אפשר לכרות את העץ.

* צער בעלי-חיים:

נאמר בתורה (משפטים כג): "כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וגו' עזב תעזב עמו". ודרשו חז"ל (שבת קכח:): שיש איסור מן התורה לצער בעלי-חיים. וכן נפסק להלכה ברמב"ם (הלכות רוצח, פרק יג). אמנם כותב הרמ"א (באבן העזר, סימן ה) שכל דבר שיש בו צורך לאדם אין בו משום צער בעלי-חיים, וכותב גם שאין צער בעלי-חיים אלא בכך שמצערו ומשאירו בחיים, אבל להמיתו אין איסור.

לפי ה"ציץ אליעזר" (חלק י"ד) מותר לערוך מחקר מדעי על בעלי-חיים כאשר הדבר לצורך רפואי, אולם יש להשתדל לעשות זאת בהרדמה כדי למעט ככל האפשר בצערם של בעלי-החיים, כל זמן שזה לא פוגע בניסוי.

* פליטי מלחמה:

הרמב"ם מפרט בספרו מורה הנבוכים (חלק ג, פרק לט, מהדורת מיכאל שוורץ) את הערך המוסרי והתועלת החברתית שעומדים ביסודה של הוראת התורה:

"ודברו 'לא תסגיר עבד אֶל אֲדֹנָיו' (דברים כג, טז), נוסף לרחמים שבזאת, יש במצוות אלה תועלת גדולה, והיא שנסגל לעצמנו מידה נעלה זאת, כלומר שנעניק חסות למי שמבקש לחסות בנו, נגן עליו ולא נסגיר אותו למי שברח מפנינו. ולא די שתעניק חסות למי שמבקש לחסות בך, מוטלת עליך חובה כלפיו לדאוג לצרכיו, להשפיע עליו רוב טוב, ולא להכאיב ללבו באף מלה. זה דברו יתעלה: 'עִמָּךְ יֵשֶׁב בְּקִרְבְּךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּטוֹב לוֹ לֹא תוֹנְנוּ' (דברים כג, יז). דין זה נקבע באשר לפחות שבבני אדם, הנמוך ביותר בדרגה, והוא העבד. על אחת כמה וכמה אם אדם מכובד מבקש את חסותך, מה רב מה שמוטל עליך לעשות למענו."

מורה הנבוכים, חלק ג, פרק לט (מהדורת מיכאל שוורץ).

סיכום - קצה המזלג

* נזמין את החניכים לאתגר עצמם: מי מסוגל לאכול חמישה ביסקוויטים בדקה?

* לאחר שנסיים עם ה"אתגר", נסכם:

בשתי הפעולות האחרונות למדנו שליהדות יש מה לומר בכל תחום ערכי, והיא אף יודעת לתת פתרונות לדילמות ערכיות ומוסריות. אבל חשוב להדגיש שכל השיח שלנו וכל הדוגמאות שהבאנו הם ממש על "קצה המזלג", ואם אנחנו רוצים לברר את הדברים ברצינות, כדאי לנו להשקיע בהם קצת יותר משתי פעולות. בדיוק כמו שהייתם מעדיפים לקבל שתי דקות לאכילת הביסקוויטים, כי אז היה לכם זמן ללעוס ולעכל אותם בנחת...

שבוע רביעי - "אני בוחר?"

07. פעולת שבת - השבט החדש

שלבי הפעולה -

- א. אני בוחר?!
- ב. הדוגמן והחקיין
- ג. האלוקים של הרבי מקוצק
- ד. סיכום - וייפח באפיו נשמת חיים

מטרת היחידה -

לאחר שעסקנו בזהות שלנו, ביופי שבה ובאתגרים שהיא מביאה עימה, נתפנה כדי לדבר על השאלה שמדאיגה לפחות את חלקנו - האם יש מקום לבחירה כשהזהות שלנו כבר ידועה מראש? הרי נולדנו איתה...

מהלך היחידה-

ש"א - אני בוחר!?

*** מצרכים:** כיסויים לעיניים וחפץ למישוש (שלוש יחידות. שלושה תפוחים למשל).

נשחק קצת עם חוש המישוש. נבחר שלושה חניכים, ונכסה את עיניהם. כעת ניתן לשלושתם את אותו החפץ, והם יצטרכו לנחש במה מדובר. מטבע הדברים, הם יתחילו לזרוק ניחושים ואולי דעותיהם אף יצטלבו... יחד עם שאר החניכים, נשוב ונדגיש באוזני החניכים הממששים שכל אחד מהם ממשש חפץ שונה מחברו.

*** לאחר שהמשחק מיצה את עצמו** (החבר'ה הבינו שעובדים עליהם, או שהם "אכלו" את השקר), נוריד את כיסויי העיניים ונציף יחד שאלה מתבקשת:

נולדתי נער יהודי בבית דתי, ומעולם לא הייתה לי האפשרות לבחור בדרך שבה אני חי.

אז כל הדיבור הזה על בחירה ורצון - כולו אחיזת עיניים מבחינתי, לא? אני לא בחרתי ולא רציתי, נולדתי כזה - ו"זרמתי". ממש כמו במשחק, אני עוצם עיניים ומשכנעים אותי שאני מרגיש ובוחר...

ש"ב - הדוגמן והחקיין

*** נבחר זוג מתנדבים** - "דוגמן" ו"חקיין". הדוגמן יעמוד מאחור, והחקיין מלפנים כשגבו מופנה אל ה"דוגמן". כעת, ה"דוגמן" יעמוד בצורה מוזרה שבה יבחר, ועל ה"חקיין" יהיה להעתיק את העמידה מבלי לראות אותה. כיצד? החברים שנשארו ינסו לכוון אותו במילים.

אפשר לחזור על המשחק כמה פעמים, לפי העניין.

ש"ג - אלוקים שלי...

*** סיפור קצרצר:**

בהיותו נער, ברח רבי מנחם מנדל מקוצק מבית הוריו, ובא אל חצרו של החוזה מלובלין.

נסע אליו אביו וצעק עליו: "כיצד עזבת מנהג אבותיך, ובאת להסתופף בצל החסידים?"

השיב לו בנו: "בתורה כתוב 'זה אלי ואנוהו, אלהי אבי וארממנהו' (שמות טו, ב). תחילה נאמר 'זה אלי, ורק אחר כך 'אלהי אבי'. ומכאן, שצריך שאמצא תחילה את אלוהי שלי, ולא את האלוהים שקיבלתי מאבותיי..."

(באדיבות אתר "זושא").

ש"ד - סיכום

בתפיסה הפשטנית, האדם צריך לבחור בין הרצון שלו לבין רצון אלוקיו, ואם הוא בוחר ברצון אלוקיו - הוא מבטל את רצונו שלו.

אם אתה דתי - עליך לוותר על עצמך ולבחור ברצון ה'.

לפי תפיסה זו, התחושות שאותן חלקנו במשחקים שלמעלה ברורות מאוד - אנחנו לא באמת בוחרים, כבר בחרו בשבילנו, אנחנו דתיים ודיננו נחרץ לשכוח מעצמנו, ולהיות עבדים נרצעים לבורא. אז מה הן כל המצוות שאנחנו עושים? אנחנו מחקים את העבדים שסביבנו - את ההורים שלנו ואת החברה שסביבנו (ממש כמו החקיין והדוגמן), ולא פועלים מתוך בחירה.

טעות!

כי אני יהודי!

בבריאת העולם כתוב: "וייצר [...] את האדם מן האדמה וייפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב, ז).
 אם-כן, אנחנו מורכבים משני חלקים: אדמה ונשמה, חומריות ואלוקיות.
 כשאנחנו בוחרים לעשות את רצון ה', אנחנו בוחרים לחזק את החלק הנשמתי שבתוכנו, אנחנו מפתחים את עצמנו, את הרצון שלנו. כשאני בוחר בה' אני בוחר בעצמי, בוחר להיות מחובר יותר לנשמה שלי.
 לכן, גם אם נולדתי דתי, יש לי גם גוף, גם תאוות, גם יצרים וגם נשמה. יש לי במה לבחור, וכשאני בוחר בגוף על-פני הנשמה, אני פוגע בעצמי. לכן, עליי לבחור באלוקים שלי (כמו שעשה הרבי מקוצק) ולעשות את רצון ה' מפני שזו המהות שלי, זה ממש חלק ממני, ולא רק בגלל שכך נהגו הוריי או סובביי.
 (מבוסס על מאמרו של הרב אוריאל עיטם, "מאבק הזהויות" בכתב העת "שערים", גיליון מס' 5. תשרי תשפ"א.)

שבוע רביעי- "הגיע הזמן לזוז!!!"

08. פעולת אמצע שבוע- השבט החדש

שלבי הפעולה-

- א. אותיות פורחות
- ב. מעשיו מרובין, חכמתו מתקיימת
- ג. רגע של זיכרון מתוק
- ד. אומר ועושה!
- ה. בחירות טובות

מטרת היחידה-

דיברנו, שיחקנו, סיפרנו סיפורים וקיימנו דיונים על הזהות שלנו, ואפילו שוחחנו מעט על כוחה של הבחירה בדרך הזו. עכשיו הגיע הזמן לדבר קצת ביזנס - אנחנו השבט הבוגר, הגיע הזמן שנחשוב יחד כיצד אנחנו יכולים לעשות מעשה, ולחזק את תודעת הזהות היהודית בקרבנו ובקרב החברה שסובבת אותנו.

* **מצרכים:** בלונים או קלפים, עטים, פתקים (הרבה) ושוקולדים או כל דבר מתוק.

מהלך היחידה-

אלב ז' - אותיות פורחות באוויר

* **מצרכים:** נחלק את השבט לשתי קבוצות, ניתן לכל קבוצה כמות שווה של בלונים או קלפים.

* **נפתח בתחרות:** הקבוצה שתבנה את מגדל הבלונים/הקלפים הגבוה ביותר היא המנצחת.

ש"ב - מעשיו מרובין מחוכמתו

* לאחר ששיימנו עם המשחק, נקריא את המשנה המפורסמת (אבות, פרק ג', משנה כ"א):

"הוא היה אומר, כל שחכמתו מרובה ממעשיו, למה הוא דומה?

לאילן שענפיו מרובין ושורשיו מועטין, והרוח באה ועוקרתו והופכתו כל פניו.

אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו, למה הוא דומה?

לאילן שענפיו מועטין ושורשיו מרובין,

שאפילו כל הרוחות שבעולם נושבות בו - אין מזיזין אותו ממקומו".

* **קעת נפנה אל החניכים:** חברים, חודש שלם דיברנו ודיברנו, ואין ספק שכל השיח היה ראוי ומפרה. אבל אם

נשאיר את כל מה שגילינו ואספנו במהלך החודש האחרון ללא שום מעשה, אזי כל האותיות הללו שיצאו מפינו

יתבדרו ברוח, ואולי תישאר מהן טובנה או שתיים. כידוע, עם טובנות, חשובות ככל שיהיו, לא קונים במכולת.

יותר מזה, קשה לתרגם טובנות לדרך חיים. אם אנחנו רוצים שהנושא החשוב הזה, זהות יהודית, ייכנס עמוק לתוך הוורידים שלנו, צריך לעבור למעשים.

ש"ג - רגע מתוק

* קעת נבקש מהחניכים לדלות רגע "מתוק" מתוך כלל הפעולות בחודש האחרון, ולכתוב אותו. נדגיש שאנחנו

מעוניינים שכל אחד יכתוב מה "תפס" אותו מתוך התוכן שאליו נחשף. איזה נושא בער לו ועניין אותו באופן

משמעותי.

* **נדגיש -** אם לא היה נושא ש"תפס" אתכם, כתבו בבקשה על נושא הקשור בזהות היהודית שהייתם רוצים

לעסוק בו יותר.

במקביל לכתיבה, ייהנו החניכים מהפינוק המתוק והקטן שהכנתם להם.

ש"ד - ברוך אומר ועושה!

* הגיע הזמן, **בואו נתחיל לדבר תכל'ס:** נשב כולנו במעגל, וכל אחד ישתף בתורו איזה נושא הכי בער בו

במהלך הפעולות ושעליו כתב בפתק. המדריך ינחה את המשתפים לציין במה הם חושבים שהשבת יוכל לתרום

כדי לקדם את הנושא הספציפי שאותו בחרו.

היתרון הגדול בנושא 'זהות יהודית' הוא הרוחב האדיר שיש במושג. כפי שראינו, זה מתבטא בכל התחומים:

ארץ-ישראל, משפט, חינוך, תרבות, קשרי דת ומדינה, צבא ועוד. לכן, ביציאה לעשייה אפשר לבחור בכל נושא

שמדבר אליכם, שאתה והחניכים מזדהים איתו, בווערים עליו. לזהות היהודית יש זיקה לכל מרחבי החיים שלנו,

ומכיוון שאנחנו רוצים לחיות - ובאיכות - הכי טבעי שנצא ונשפיע!

* **מדריך יקר, שים לב -** בשלב זה תפקידך הוא לצמצם את השיח כדי שתגיעו בסוף לרעיון של עשייה ישימה

ומשמעותית. לשם כך נציף שאלות ובעיות שעלולות להקשות על ביצוע הרעיונות השונים, ונצמצם את

האפשרויות לשלוש-ארבע הצעות לפרויקטים.

ש"ה - בחירות טובות

לאחר שצמצמנו את האפשרויות, נציג לחניכים את שלוש או ארבע הצעות שנותרו, ונפתח בהצבעה.

כל אחד ייקח פתק, ויכתוב עליו את הבחירה שלו.

לאחר מכן, המדריך יאסוף את כל הפתקים, והפרויקט ייבחר לפי מספר הקולות

הגבוה ביותר ולפי שיקול דעת המדריכים (לא חייבים להתחשב בהצבעה, עשו מה

שנראה לכם הכי נכון לשבט).

* נספח 2

ההסתה נמשכת

ליברמן: החרדים מאיימים על החזון הציוני

יו"ר ישראל ביתנו' אביגדור ליברמן, שמוביל את ישראל לבחירות שלישיות ברצף, ממשיך בהסתה נגד הציבור החרדי ונציגיו בכנסת וטוען כי הם מאיימים על החזון הציוני (אקטואלי)

אבי רבינא | ו' בכסלו תשפ"א 08:14 04.12.19

תגיות: אביגדור ליברמן, הרשימה המשותפת, ש"ס, יהדות התורה, חרדים, הסתה

פוליטי

סערה בעקבות דבריו של סגן שר מש"ס: "אתה עולה חדש עם מבטא רוסי כבד - תרגע"

סגן השר יצחק כהן השתלח במליאה בח"כ אלכס קושניר בעקבות ההתקפה של מפלגת ישראל ביתנו על המגזר החרדי • "אתה עדיין בא מהתרבות שחינכו אותך לאנטישמיות", צעק לעברו • בין אלה שגינו את דבריו של סגן השר כהן, בלט ח"כ סמוטריץ': "נבוך ומזועזע עד עמקי נשמתו"

פורסם 12/08/20 19:42 | N12

חדשות | פוליטי

סמוטריץ': "פסטיבל רבין הפך למדורה של שבת השמאל הקיצוני הנכחד"

בציוץ בטוויטר, כתב השר כי "רבין מתהפך בקברו ממה שעשו ליום הזיכרון לרצח". הוא גינה את דברי נכדו של רבין אתמול באזכרה הממלכתית, ואמר כי הטקס לא שייך לפוליטיקאים ולא למשפחה

253 שמור קריאת זן

* במלך נספח 4 (אגז'ר)

בוגי יעלון נגד הציבור הדתי-לאומי

מתקפה חריפה ובוטה של שר הביטחון לשעבר בכנס דה מרקר-הארץ: "הדתיים-לאומיים מובילים תהליכי הקצנה מסוכנים ביותר"

מיכל שמעון 20/07/16 14:35

פוליטי

תומכי נתניהו קראו לעברו "שימותו כל השמאלנים" – רה"מ לא הגיב

במהלך סיור בעיר רמלה, ראש הממשלה הגיע לדוכן פלאפל ורכש לעצמו מנה • מחוץ לחנות הוא נתקל בתומכיו שבירכו אותו - אך גם ניצלו את ההזדמנות להקניט את אנשי השמאל • בתיעוד ניתן לראות את נתניהו בעת שמתרחק – לא מגנה את האמירות או קורא להפסיקן • ראש הממשלה על הסרטון: "השמאל פתאום הצמיח אוזניים. מגנה אלימות והסתה"

N12 | פורסם 04/08/20 16:29 | עודכן 04/08/20 17:06

381 הדפסה 39,920

הרמטכ"ל רב-אלוף אביב כוכבי גינה הבוקר (יום ו') בתוקף את יידוי בקבוקי התבערה לעבר רכב מג"ב על-ידי נער הגבעות אמש במאחז המכונה "קומי אורי" והגדיר אותו "אירוע טרור חמור ביותר".

סגן הרמטכ"ל: "מפחיד לזהות בקרבנו תהליכים מעוררי חלחלה שהתרחשו בגרמניה לפני 70-80 שנה"

סגן הרמטכ"ל אלוף יאיר גולן נאם בטקס יום השואה בתל יצחק והזהיר מפני תהליכים שהתרחשו בשואה שמתקיימים גם בשנת 2016: "אין יותר קל ופשוט מהתבהמות והתחסדות. יש לעשות חשבון נפש". בהמשך פרסם הבהרה שלא הייתה לו כוונה להשוות בין צה"ל וישראל לתהליכים שעברה גרמניה הנאצית

רענן בן צור, מורן אזולאי ויואב זיתון | עדכון אחרון: 05.05.16, 00:19

יאיר גולן
צילום: יאיר שגיא

שתף בפייסבוק

הדפסה

המסמך הצה"לי שחושף את טשטוש הזהות > מבזקים > חדשות סרוגים

בצבא

מבזק

מסמך רשמי של צה"ל חושף את התפיסה הרשמית של הצבא בנוגע לזהות יהודית

במסמך רשמי של חיל חינוך נכתב כי "זהות היא דינאמית ומצויה בתהליך נמשך של צמיחה והתהוות. היא איננה נתונה או קבועה. אלא מתפתחת מתוך יחסים חברתיים, מתוך "מפגש או עימות

ט"ז באייר תשעו 17:05 24.05.16 הרב עמיחי גורדין

* נספח 6

האם יש עם יהודי?

פרופסור חנה יבלונקה, ראש המחלקה ללימודי מדינת ישראל באוניברסיטת בן גוריון, בראיון לרשת ב' בערב יום השואה: 'עצרת הזיכרון היא אירוע יוצא דופן [...] מגיעים אליה עם ישראל במיטבו: יהודים, ערבים, תושבי הגליל ותושבי המרכז. עם ישראל נוהר לאמפיתיאטרון [...] יש בה תחושה של קולקטיביות [...] נמרוד ניר הוא בנה של ג'ודי שלום ניר מוזס, אשת תקשורת ידועה, שבשל מותו של אביו הביולוגי, גדל כבנו של השר לשעבר סילבן שלום. בבחירות האחרונות הוא הצביע לרשימה המשותפת הערבית. בראיון לעיתון הארץ, הסביר בנה של אצולת הארץ, ההון והשלטון, את הצבעתו.

'להיות יהודי מבחינתי זה לשמש אידאה של נאורות ואנושיות לעולם. בתקופה שבה הסיתו נגד הציבור הזה [...] הצבעתי לרשימה המשותפת עבור רבע מאחי שעברו דה הומיניציה.'

שני דוברים אלו, שמגיעים מטבורו של ה'שבט הלבן', מביעים עמדה לא חריגה בציבוריות הישראלית. עם ישראל עבורם הוא קבוצת האנשים שנמצאים כעת בארץ ישראל. כשנמרוד ניר אומר שהערבים בארץ הם רבע מאחיו, הוא אומר שהערבים בארץ הם אחים שלו. הוא גם אומר שהיהודים מחוץ לארץ אינם אחים שלו (אם היינו מכניסים לתמונה את היהודים בחו"ל, הערבים בארץ לא היו רבע מאחיו אלא שמינית מאחיו).

בקום המדינה ניטשה מחלוקת בשאלה - 'מיהו יהודי'. לכולם היה ברור שאנו יהודים, והמחלוקת הייתה על השאלה מהי יהדות. האם זוהי יהדות מסורתית או יהדות ארץ ישראלית. כעת הדיון אינו על 'מיהו יהודי', אלא על 'האם יהודי'. אותם אחים יקרים לא מגדירים את עצמם כיהודים, אלא כבני אנוש. הזהות היהודית שלהם רגעית וחולפת. זהותם הלאומית חשובה במידה שחשובה להם זהות קבוצת הכדורגל שהם אוהדים וזהות מקום מגוריהם. עבור יבלונקה יש תושבי הגליל ותושבי המרכז, יש ערבים ויש יהודים. הזהות הגלילית הינה חולפת וארעית וחסרת חשיבות פנימית. כמוה גם הזהות היהודית. הגישה הזאת יונקת את תפישתה מהגישה הפוסט-מודרנית הטוענת שאין דבר כזה 'לאום'. לאום הוא אוסף ארעי של אנשים שהתקבצו בעטיין של נסיבות החיים לקבוצה. עבורם, אלו שקנאים לזהותם היהודית דומים לאלו שקנאים לזהותם כאוהדי בית"ר ירושלים. זהות נחמדה היא זהותו של אוהד בית"ר, אך אין להגזים במשמעות זהות זאת. אין שום סיבה שאוהד של בית"ר ירושלים ימנע מלהתחתן עם אוהדת של מכבי תל אביב. לכן הם טוענים שאין שום סיבה שיהודי ימנע מלהתחתן עם גויה. כולנו רקמה אנושית אחת חיה. הא ותו לא.

כשבן גוריון נימק את זכותנו על הארץ הוא נעזר בספר התנ"ך. הגישה החדשה לא יכולה להשתמש בספר התנ"ך. כולנו בני אדם, ואין משמעות אמיתית לזהות יהודית. לכן כשעמוס עוז מסביר את זכותנו על הארץ, הוא משתמש במשל הקרש בלב הים. כשאדם במצוקה בלב ים (פליטי השואה) מותר לו להידחק לקרש הצלה (ארץ ישראל) ששייך למישהו אחר (ערב-ביי הארץ). לפי עמוס עוז זכותנו לגור כאן נובעת מהעובדה שהיינו פליטים. אין צורך להתלהב מהזיקה בינינו לבין האומה היהודית שחייה כאן אלפי שנים.

זהות היא דינאמית

זאת המחלוקת. האם אנו שייכים לאומה בשם העם יהודי, או שאין אומות ואין לאומים והכל נתון לבחירה של בני האדם. אתה מגזים, יטענו כנגדי. לקחת שני אנשים ובנית סביבם תורה שלמה. ובכן, אתם מוזמנים לעיין במסמך הרשמי של חיל חינוך שמסכם את תפיסת החינוך הממלכתית של צבא ההגנה לישראל. 'זהות ישראלית-יהודית' - [...] זהות היא דינאמית ומצויה בתהליך נמשך של צמיחה והתהוות. היא איננה נתונה או קבועה. אלא מתפתחת מתוך יחסים חברתיים, מתוך מפגש או עימות [...] תשובות לשאלות של זהות אינן קבועות ונתונות אפרוריות' ('תורת חיל החינוך' עמודים 48-54).

הדברים החמורים מאוד של חיל החינוך כתובים בלשון נעימה ועדינה, שמחזקת את המרחב האישי של האדם. האדם הוא הקובע את זהותו המתפתחת. אין לתת לשפה הנעימה לעמעם את עוצמת הטענה הרשמית של צה"ל. צבא ההגנה לישראל מניח כהנחת יסוד, שאין מושג מופשט וקבוע של זהות לאומית בכלל וזהות יהודית בפרט, הזהות שלנו תלויה בבחירה שלנו. הגישה הרשמית של צה"ל קובעת שנמרוד ניר צודק כשהוא מגדיר את האזרחים הערביים כרבע מאחיו. הזהות אינה קבועה ונתונה, אלא משתנה ומתעצבת בהתאם למפגשים עם אנשים. עבור נמרוד ניר להיות יהודי זה להיות נאור ואנושי. כך הוא מגדיר את זהותו, וזהות כאמור אינה קבועה אלא מתפתחת. מה שמגדיר את זהותה של שפרופסור יבלונקה הוא הסולידא-ריות שהיא חשה עם שכניה הערבים. 'הזהות איננה נתונה או קבועה. אלא מתפתחת מתוך יחסים חברתיים.' אין זהות יהודית אמיתית, הכול בראש'.

המאמר התפרסם בעלון שבת בשבתו.

* נספח 8 (אמצעי)

ישראל זרקה אותם, קנדה קלטה אותם

תאריך: 11.10.18 מקור: הארץ, נטע אחיטוב

מול המרכז ללימודי בוגרים בשדרת דאנפורת בטורונטו, ניצב סניף של סטארבקס. אני מציעה למולו מספן (31) שניפגש שם אחרי שיעור המתמטיקה שלו, אבל הוא אומר שהוא מכיר בית קפה בשכונה. אני הולכת אחריו בסמטאות טורונטו, לקפה שכונתי, קטן ושובה לב, שמ"נהלת קשישה אסיאתית. אם אתה מכיר בית קפה שכונתי, סימן שהתאקלמת, אני אומרת לו, והוא מחייך ומשבח את הרב-תרבותיות של קנדה. כשביקשתי לבקר במעוזי הקהילה האריתריאית בטורונטו, הוא צחק: "אין כאן שכונה של אפריקאים, כמו בישראל. בקנדה כולם מתמזגים עם כולם".

בבית הקפה שולף מספן מהארנק כמה מסמכים: רישיון נהיגה קנדי, וכרטיס תושב הקבע שלו, שקיבל ביום שבו הגיע מישראל לקנדה באפריל 2016, ולצדו פתק מהוה עם מספר מקומך בתור. בצד אחד מופיע המספר, 670, ובצד השני חותמת עם התאריך 16.02.2014 ושרבוט בעט, שאמור לדמות חתימה של מישהו. במשך שנה הוא הסתובב בישראל עם הפתק הזה, ההוכחה היחידה שהייתה לו במקרה שיעצר, שהוא דווקא ניסה להסדיר את מעמדו ברשות האוכלוסין, אבל לא נתנו לו להגיש את המסמכים. הוא מספר שהזמן הזה, בו מעמדו היה תלוי בפתק, חוזר אליו בסייטים, גם היום, שנה וחצי אחרי שהגיע לחוף המבטחים בקנדה. מדי פעם הוא חולם שהוא בעיצומה של משמרת במטבח בבר התל אביבי בו עבד. כששוטרים מגיעים לשם הוא מתחבא בפריזר, אבל הם מוצאים אותו ומשליכים אותו לכלא לכל החיים. "כשקיבלתי את מסמכי הנסיעה לקנדה, הרגשתי חופשי בפעם הראשונה בחיי", הוא אומר. דברים דומים אומר גם דוויט דמוז (31), שביקש מקלט בישראל ועבר לקנדה ביוני 2016.

רגע לפני נסיעתם התראיינו השניים לעיתון זה, וסיפרו שהם מותירים מאחור שנים של נרדפות והערות גזעניות ברחוב, אבל גם חברים טרבים, ישראלים ואפריקאים. היום, אחרי שנה וחצי בטורונטו, שניהם חשים שההבטחה הקנדית התממשה. דמוז כבר החל ללמוד פסיכולוגיה באוניברסיטת יורק שבטורונטו, ומספן מתחיל החודש ללמוד שם אבטחת מידע וסייבר.

הם שניים מתוך 879 מבקשי מקלט אפריקאים שעזבו את ישראל לקנדה בשנת 2016, רובם (98%) אריתריאים. בשנת 2017 הוכפל מספרם של מבקשי המקלט האפריקאים שעזבו את ישראל לקנדה. ואולם, בשבוע שעבר הציג שר הפנים אריה דרעי בישיבת הממשלה נתונים המעידים על ירידה במספרם של מבקשי המקלט העוזבים את ישראל, לקנדה ובכלל. לפי הנתונים שהציג, בשנים האחרונות יצאו כ-3,000 מבקשי מקלט מישראל מדי שנה, וב-2018, יצאו רק כ-1,500. נכון להיום, בישראל עדיין נמצאים 25 אלף מבקשי מקלט מאריתריאה ו-7,500 מסודן. בעוד שבעולם המערבי, שיעור ההכרה באריתריאים כפליטים גבוה מ-90%, בישראל רק עשרה אריתריאים הוכרו כפליטים עד היום, 0.02%.

בית משלהם

קנדה מציעה מקלט לפליטים בשיטת החסות, שמעניקים אדם או קבוצה למבקש המקלט. נותני החסות מפקידים 25-40 אלף שקל בחשבון בנק מיוחד, שמיועד למימון קיומו של הפליט בשנתו הראשונה בקנדה. הם גם מתחייבים להיות אתו בקשר ולסייע לו במידת הצורך. הפליטים מקבלים מעמד של תושבי קבע, מקבלים ביטוח בריאות כמו כל אזרח ויכולים לפתוח חשבון בנק ולעשות רישיון נהיגה. בישראל אין להם ביטוח בריאות והם אינם רשאים ללמוד נהיגה.

לעתים חמישה אנשים מתארגנים יחד כנותני חסות קבוצתית – זו השיטה השכיחה ביותר. לעתים מוסדות הקהילה נותנים חסות – מרכזים קהילתיים או כנסיות. השנה מלאו 40 לתוכנית החסות הפרטית, שבאמצעותה הגיעו לקנדה כ-200 אלף בני אדם עד היום. היא נחשבת לסיפור הצלחה, שכן הפליטים לא נופלים לנטל על שירותי הרווחה, ובעיקר מפני שברוב המקרים הם עומדים על הרגליים בתום שנת החסות. הקנדים מתגאים בכך שאף לא אחד מהפליטים שהתקבלו בתוכנית הזאת לא היה מעורב בחקירה פלילית או ביטחונית, ושםם מעולם לא נקשר לאירועי טרור.

גם משפחות יכולות לקבל חסות וכך הגיעו לקנדה פילימון (33) ויורדנוס (33) אברה ושתי בנותיהן, בת שש ובת שנתיים. יורדנוס הגיעה

* נספח 9 (ב')

לישראל בשנת 2008 ופילימון בשנת 2009, שניהם על ידי מברחים דרך סיני. הם הכירו עוד באריתריאה, אבל התאהבו בישראל ונישאו בכנסייה בירושלים ב-2011. בישראל נולדו שתי בנותיהן. המשפחה קיבלה חסות מכנסייה בעיר קלגרי שבקנדה, ולאחר שעברו את כל הבדיקות הנדרשות, הם נחתו שם באפריל 2017. יורדנוס מטפלת בילדות, ופילימון עובד בבניין. הוא חסך סכום, שבתוספת משכנתה, הספיק לרכישת בית קטן למשפחה והוא מאושר שיש לו בית משלו.

לדבריו, הם מקבלים בכל חודש אלף דולר קנדי לטיפול בילדות, וחלק מהסכום מופקד בחיסכון בשבילן. "יש כאן יציבות, גם מבחינת הסטטוס וגם מבחינה כלכלית", הוא אמר בשיחת טלפון מביתו בקלגרי. על קהילת האריתריאים בעיר הוא אמר שאינו אוהב לבלות איתם, "כי הם מדברים רק על כסף". ולדבריו, בימים אלה הוא בונה קהילה חלופית, בתקווה שתהיה חמה ומשפחתית כמו קהילת מבקשי המקלט בישראל.

לאחרונה פורסם באתר הקהילה היהודית בקנדה סיפורו של עמאר – מבקש מקלט אריתריאי בן 21, שנמצא בעיצומו של תהליך המעבר מישראל לקנדה, באמצעות חסות קהילתית. במקרה הזה חברו תריסר רבנים לשני כמרים, ויחד הם גייסו בקהילותיהם את סכום הפיקדון. בכתבה צוטט אחד המסייעים, יהודי-קנדי בשם דניאל שילד, שאמר כי בכך "אנחנו מעניקים לפליטים תקווה חדשה לחיים, כמו ללכת לאוניברסיטה ולממש את הפוטנציאל שלהם ואנחנו עושים משהו חיובי בעבור ישראל והערכים היהודיים".

מספן ודמוז הגיעו תחת חסות של יחידים. מספן התיידד עם מלצרית בבר שבו עבד, ששידכה בינו לבין הוריה הטורונטואים, שהסכימו לפ" רוש עליו את חסותם. דמוז קיבל חסות מאזרחית קנדית שהכיר בישראל בזמן שהתנדבה בארגוני זכויות אדם. התהליך הביורוקרטי נמשך כשנתיים, במהלכן עוברים מבקשי המקלט בדיקות רפואיות ובחינה מדוקדקת של מעמדם. באתר של משרד הפנים הקנדי יש הסבר מפורט על התהליך, כולל התנצלות על שהוא מסובך. ברשות האוכלוסין בישראל, אומר מספן, עשו כל מאמץ לסבך ולהקשות: "הפקידים היו מאוד אגרסיביים ודיברו אלינו לא יפה. וכל הזמן הפחידו אותנו שעוד רגע נגורש". מעט אם בכלל השתנה מאז אלי ישי בשבתו כשר הפנים, הצהיר ב--2012: "עד שתהיה לי אפשרות לגרש אותם, אמאים עליהם את חייהם".

מספן גם זוכר את המועקה כל אימת שהתקרב המועד לחידוש היתר השהייה – מדי חודש-חודשיים. כל זה הסתיים כשעלו למטוס ב--2016 עם כרטיס לכיוון אחד. בעבור שניהם, שהיו אז בני 29, הייתה זו הטיסה הראשונה. דמוז אומר שבישראל "הרגשתי שכל הזמן מפי" צים עובדות מזויפות עלינו ועל המצב באריתריאה, כדי להטות את דעת הקהל נגדנו. פורסם לאחרונה, שבעקבות השלום עם אתיופיה, אריתריאה עכשיו בטוחה לחזרת הפליטים אליה, אבל זה ממש לא נכון. אתיופיה היא לא הסכנה שלנו, אלא הצבא ששולט בכל והממשלה שכולאת כל מי שיצא מהמדינה ללא רשות".

מנהלת מדיניות ציבורית במוקד לפליטים ולמהגרים, סיגל רוזן, אומרת ש"כל האריתריאים שהיגרו לקנדה מישראל עברו בחינות מדור דקות של נציבות האו"ם לפליטים, שאישרה שמגיע להם מעמד פליט. זה חשוב, כי הנה מתברר שכל אותם אלפי אריתריאים שאנחנו דוחפים החוצה, הם למעשה פליטים מוכרים".

מעמד הפליט ניתן להם לאחר שוועדת חקירה של האו"ם קבעה כי מנהיגי אריתריאה אשמים בפשעים נגד האנושות, כמו הוצאות להורג ללא משפט, העלמת אזרחים, עינויים, שעבוד מיני ועבודות בכפייה. אחותו הצעירה של מספן, בת 16, גויסה זה עתה לצבא והוא משתגע מדאגה. אריתריאים נחשבים לאוכלוסיית הפליטים החמישית בגודלה, עם קרוב ל--470 אלף פליטים מפוזרים ברחבי העולם. "כארגון זכויות אדם, אנחנו מצטערים שלא הצלחנו לגרום למדינה שלנו לקבל את מבקשי המקלט כנדרש באמנת הפליטים של האו"ם", אומרת רוזן, "אבל אנחנו מאושרים שיש מדינות כמו קנדה. מדהים לראות איך הם מתפתחים שם, נרשמים לאוניברסיטאות, רוכשים מקצוע, מקימים משפחה, תורמים לחברה ועושים את כל מה שלא יכלו לעשות בישראל".

דלת פתוחה

המפגש עם מספן התקיים אחרי שיעור מתמטיקה שהוא לומד כדי להשלים בחינות. הוא זקוק לכך מפני שממשלת אריתריאה מסרבת לשלוח אישורים על לימודים לאלה שברחו. במקרה של מספן, ארבע שנות לימוד לתואר ראשון בהנדסה ירדו לטמיון. בתום פגישתנו הוא חזר לבית המשפחה היהודית שפרשה עליו את חסותה ושאלה הוא גר. רוב הזמן הוא לומד או עובד כטבח במסעדה איטלקית, את הער" בים הפנויים הוא מבלה עם המשפחה.

מספן נולד בכפר קטן על גבול אריתריאה-אתיופיה, למשפחה עם תשעה ילדים. כמו כולם הוא גויס לצבא בגיל 17, ומאותו רגע נהפך לר-

* נספח 9 (א')

כוש המדינה. הוא נשלח ללמוד באוניברסיטה, אבל בשלב מסוים החל להתנגד למשטר ואז גם לחשוש לחייו. באחת החופשות הנדירות, כשביקר בבית הוריו ב--2008, חצה את הגבול לסודאן. שם שהה שלוש שנים במחנה פליטים. אבל כאשר ראה שאריתריאים נעלמים בלילה והבין שהם נחטפו כנראה על ידי אנשי המשטר, ברח לקהיר ומשם הגיע לישראל דרך סיני. את הפרק הישראלי הוא התחיל בארבעה חודשים בכלא סהרונים ואחר כך שמונה שנים בדרום תל אביב, שבמהלכן שהה עוד כמה חודשים במתקן חולות, עד שאחד המעסיקים שלו שחרר אותו. הוא עבד כשוטף כלים וכטבח במקומות שונים ברחבי גוש דן.

דמוז עבר מסלול דומה, אך הוא בכלל לא התכוון להגיע לישראל. הוא ניסה להגיע לאירופה דרך לוב, אבל ניסיונותיו כשלו, ולבסוף מברי-חיים הובילו אותו דרך סיני לישראל. דמוז חי בישראל שבע שנים, היה לאחד המנהיגים של קהילת מבקשי המקלט ויזם את ההפגנות נגד כליאתם במתקן חולות ב--2014. "בישראל, חיים כל הזמן בפחד מהגירוש", אומר דמוז ומספן מוסיף: "מהרגע הראשון ניסיתי למצוא דרכים לצאת מישראל. ההרגשה היא שהממשלה עושה מניפולציות על הציבור הישראלי על חשבוננו. הם קוראים לנו 'מסתננים'. בהתחלה חשבתי שזו הגדרה לאנשים שחצו את הגבול, אבל אז הבנתי שהקונטציה היא של טרוריסטים.

"הייתי בשוק שזה מה שמכנים אותי, ואז הבנתי שאם הממשלה והתקשורת קוראים לנו מסתננים, ברור שאנשים מפחדים מאיתנו. גם אני הייתי מפחד. אף אחד בישראל לא הסביר לנו איך לעבור אינטגרציה, כי הממשלה מעדיפה שלא נתמזג. זה ההבדל הגדול מבחינתי בין שתי המדינות. כשהלכתי ברחוב בישראל, הרגשתי ששונאים אותי. כאן כולם מגדירים את עצמם כמיעוטים ואף אחד לא חושב שהוא יותר טוב מאחרים רק בגלל המקום שממנו הגיע. אם מישהו נכנס לפניי, הוא משאיר את הדלת פתוחה. ואם אני לפניו, אז אני משאיר לו. אני כל כך אוהב את המנהג הזה".

ובכל זאת, מספן מתגעגע לקהילה של מבקשי המקלט בתל אביב: "בישראל הרגשנו מאוד קרובים, כאן אני בקושי פוגש פליטים. כולם עסוקים בעבודה ולימודים וקנדה כל כך גדולה. אני מתגעגע לחברים שלי בישראל ודואג להם. היו לי גם חברים ישראלים, שאני מתגעגע אליהם. חייתי בישראל חלק חשוב בשנים הפרודוקטיביות שלי, בגיל 22-30, והייתי יכול לתרום הרבה. במדינה אחרת כבר הייתי הופך אזרח בתקופה כזאת. אם הייתי נהפך לאזרח ישראלי, הייתי רוחש הרבה כבוד למדינה, כמו שאני רוחש עכשיו לקנדה".

כעת הוא מתרכז בלימודים, ומקווה לסיים תואר ראשון ולמצוא עבודה בחברת מחשבים. "אולי במקביל אנסה גם להמשיך את הלימודים – אני חולם גם על דוקטורט", הוא אומר. איפה הוא רואה את עצמו בעוד עשר שנים? "אולי אסיים את הדוקטורט. בטח כבר יהיו לי מש-פחה ובית פה בקנדה. הלוואי ואצליח להביא לכאן עוד קרובי משפחה שנשארו באריתריאה".

מדיבורים למעשה:

אנחנו בתקופה מאוד מורכבת ולא יודעים איך יראה בסופו של דבר חודש פאראון שלנו, אכן אנחנו נכתוב את הדגלים הפאראונים בניית חודש ארגון נ'רמאי ונוסיף דגלים אימי קורונה. בכל מקרה הדגלים נכונים גם ארצות לאמאציה בצורת סרט או כל צורה אחרת. מצד אכן - אתם מוזמנים להסתכל בחוברת קורונה למחצית בארץ ולקחת ממנה רעיונות.

בניית הצגה או סרט:

1. לימוד מקדים- ללמוד את הנושא של השבט לעומק ברמה האישית ועם החניכים. לשתף אותם בתכנון ולשמע מהם רעיונות להצגה.
2. לכתוב או למצוא- סיפור ולהמחזיז אותו. להצגה קצרה עם מסר ברור של 15 דקות.
3. לוודא שגם המסרים הישירים וגם העקיפים ראויים ונכונים- הצגה שבה מראים אלימות, והתנהגות לא אלימה גם אם בסוף הגיבור חוזר בתשובה עדיין משאירה רושם שלילי שהחזק מנצח. לכן במידה שבחרת בסיטואציה כזו חשוב להבליט את הצער ואת הכאב של השחקן.
4. לכתוב את כל הטקסט כולל מה כל שחקן עושה בכל שלב.
5. שיתוף החניכים- לספר בפעולה אחת את כל ההצגה לכל החניכים לפני שלב החזרות וחלוקת התפקידים ולהתייעץ איתם מי רוצה תפקידים מסוימים. לא להיות מקובעים לטקסט ואם חניך מציע רעיון נחמד אפשר וכדאי לאמץ אותו ולתת להם בכך את התחושה שזו הצגה שלהם.
6. לחלק תפקידים לפי התאמה- לדוגמא לא לתת לבחור ביישן תפקיד ראשי מנגד אסור לוותר עליו אולי להציע לו תפקיד בלי הרבה מלל.
7. העדפה היא לתת את התפקיד הראשי לחניך אחראי שאתה מעריך שיגיע לכל החזרות.
8. לחלק את ההצגה לשלוש מערכות שונות ככה ניתן לעשות חזרה מסודרת בלי הפרעות. ואין עומס על הבמה.
9. יש חשיבות לתת דגש על פיתוח כישרונות ושימוש בכישרונות קיימים של חניכים ולשלב אותם בהצגה -לדוגמא: יכולת דיבור בפני קהל, נגינה, שירה, ציור, חוגים שונים כמו קרטה וכדו'.
10. לוודא שהמסר ברור- יש אמירה ברורה.
11. להעביר את המסר לא רק במילים אלא גם במחוות- במקום להגיד אני אוהב אותך לתת לו חיבוק או מתנה וכדו' ושהמעשים של השחקנים יבטאו את תחושותיהם.
12. דגשים להצגה - ללמד את החניכים את כל הדגשים. ולעבוד איתם על זה - דיבור ברור ואיטי. פנים לקהל, הבעות פנים וידים, לא להפנות גב לקהל, ללמוד לאלתר ולא להיתקע.
13. לדאוג שיש תלבושות לכל השחקנים- אפילו סתם כובע.
14. חזרות- בחזרות לתרגל העברת מיקרופונים וכדו' ואיך מדברים למיקרופון.
15. במשך החודש לעשות חזרות לפי מערכות, וחזרה גנרלית לפני ההצגה בהשתתפות כולם.
16. ציוד- לוודא לפני ההצגה שכל הציוד שאתה צריך נמצא לפי רשימת ציוד שתארגן מראש.
17. העצמה- חשוב לחזק כל הזמן את הביטחון העצמי של החניכים המון מילים טובות והמון מחמאות. במידה שאתה רוצה להעביר ביקורת שהיא תהיה עניינית ולא אישית שתמיד מקדימה וסוגרת מילה טובה.

- 18. להרעיל אותם** על השבט ולספר להם כמה ההצגה שלהם הכי טובה שווה וכו' (עידוד שלילי רק פוגע ומחליש)
- 19. שניה לפני שעולים לבמה** קח את כל השבט תחזק אותם עם המון מילים טובות ומחמאות. תן חיבוק לכל חניך ותאחל לו בהצלחה.
- 20. על הבמה-** במידה ואתה רואה שמישהו שכח את התפקיד ומתחיל בלאגן (בעיקר בשבטים נמוכים) אל תחשוש לעלות לבמה לרגע ולסדר את המצב.
- 21.** אם הסתיימה מערכה ואתה לא בטוח שהקהל הבין מה הלך פה- קח מיקרופון ותיתן תקציר- אחרי ששמוליק נעלב הוא הלך לבית בוכה שם פגש את אמא שלו ש...
- 22. חינוך- הכי חשוב!!** חודש ארגון הוא הזדמנות מדהימה להכיר את החניכים, להתחבר אליהם ולהעביר להם תכנים חינוכיים דרך עשייה. החניכים בוחנים את ההתנהגות שלנו, איך אנחנו מדברים, איך אנחנו מגיבים כשדברים לא מסתדרים, האם אנחנו מתנצלים על טעויות שעשינו וכדו'.
- 23. דגש קורונה-** שימו לב, בגלל הקורונה הכל צריך להיות מתומצת! כל הצגה גג גג 15 דקות.

הכנת תערוכה:

- * **תכנון מראש-** כמה שפחות ל"זרום", לשבת ביחד שני המדריכים ולהשקיע זמן בתכנון מה בדיוק עושים על כל קיר, (יש חומרים בחוברות ובאתר של התנועה).
- * **רקעים-** דבר ראשון צובעים כל קיר ברקע שונה, כדי שיהיה יפה ומעניין, (כמובן שצובעים עם ספוג ולא עם מכחול...).
- * **מלל-** להשתדל שיהיה קצר ומתומצת, פחות מלל ויותר מוצגים, תמונות וציורים. להשתדל לכתוב עם שבלונות כדי שיהיה מובן.
- * **מקוריות-** לא להיות מקובע, לעשות עוד דברים חוץ מצביעה על קירות.
- * **דגש קורונה-** בגלל שאי אפשר שכולם יהיו יחד בסניף, יש דרכים נוספות כמו למשל- שהמדריכים יציירו מראש על הקיר ללא צבע וחניכים יגיעו בתורות לצביעה שתסכמו לפני כן. אפשרות נוספת- לארגן תוצר גדול שקשור לנושא בחוץ במקום הצביעה.

תוכן:

(כמובן שאלו המלצות בלבד, מי שיש לו עוד רעיונות - מצויין!):

נושא- חשוב שהנושא של התערוכה ישקף את הנושא שהשבט עסק בו בחודש ארגון!!! חשוב לזכור שמה שהחניכים יראו במשך כל השנה זה את הקיר. לכן חשוב שיהיה להם מול העיניים כל השנה מסר חינוכי ברור. חשוב גם שהנושא יהיה ברור, ההורים לא צריכים לנחש מה הנושא שלכם....

1. פירוט והרחבה- מה הנושא הזה אומר, עם איזה בעיות אנחנו מתמודדים, מקורות על הנושא, סיפור שקשור לנושא, מה אנחנו צריכים לעשות כדי לקדם את הדבר הזה וכו'.

2. יישום הנושא- כיצד יישמנו את הנושא החודש?

* **אפשר וכדאי-** להוסיף תמונות מהיישום נושא, תגובות של אנשים בעקבות הפעילות שעשיתם, אם ייצרתם משהו (עלון, פרסום וכדו') אפשר לשים אותו שם או לחלק אותו להורים, וכו'.

* **להועיל לקורא-** להוסיף לתערוכה דברים מעשיים בנושא שיכולים להועיל למי שקורא את זה הצעות לצרכנות נבונה, איך להימנע מתקשורת שלילית, רשימת אתרים של תקשורת חיובית וכדו'.

* **סדר הגיוני-** הצגת הנושא, פירוט והרחבה, יישום הנושא וכו'.

מוצגים ודברים שאפשר לעשות חוץ מתערוכה: עלון, פרסום, סטיקר, צמיד וכו'.

עוד כמה דגשים חשובים:

- * להשתדל לנקות ולסדר לקראת השבת- שההורים לא ייכנסו לחדר מבולגן, מלוכלך ומרוח בצבע טרי על הריצפה....
- * **ניצול זמן:** כדאי לעבוד חכם ולדעת לנצל את הזמן, לדוגמא: חצי שבט עובד על התערוכה וחצי על ההצגה/ריקוד.
- * שיהיו חניכים שיודעים להסביר, לבדוק לפני שההורים מגיעים שהם באמת יודעים מה לומר.
- * שכל החניכים יידעו מה התערוכה אומרת- בסופו של דבר העניין זה שהם יפנימו את הנושא
- * **להיות בשמחה- לא משנה מה קורה! (=)**
- * **וכמובן לא לשכוח:**
- * **אנחנו אנשי חינוך,** בסופו של דבר המטרה שלנו היא לא רק לזכות בתחרות התערוכה היפה, אלא בעיקר- לתת דוגמא אישית, לחזק את הקשר עם החניכים, להעביר להם את המסר בצורה טובה ושהם ייהנו. וזה אומר: לא להשחית רכוש סתם-לתת לכל החניכים מקום וביטוי -לא לפגוע, להעיר בעדינות.

דגשי קורונה אחרונים:

- * **הוואי-** הדבר החשוב ביותר שצריך להיות בחודש ארגון זה הוואי והרגשה של ביחד. סביב הקורונה זה קשה מאוד ולכן שימו לב שאתם עושים משחקים ומשימות בדרכים אפשריות - הסתכלו בחוברת קורונה.
- * **פרוייקטים-** זו הזדמנות מעולה להתמקד בעשייה שהיא לא סניפית אלא כלפי חוץ, כמו למשל הפצה של לוגואים "אני יהודי שמח" דרך פייסבוק ועוד.
- * **הרחקות-** לא לזלזל! גם אם אתם ממש להוטים להוציא דברים מגניבים, קודם כל אנחנו שומרים על החיים! בהצלחה!!!

